

**"การบริหารนโยบายเศรษฐกิจมหภาค
ภายใต้สถานการณ์เศรษฐกิจโลกในปัจจุบัน"**

วันที่ 10 มีนาคม 2551
ห้อง 101 คณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์

คณะทำงานสัมมนาและการเผยแพร่
คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

**"การบริหารนโยบายเศรษฐกิจมหภาค
ภายใต้สถานการณ์เศรษฐกิจโลกในปัจจุบัน"**

วันที่ 10 มีนาคม 2551
ห้อง 101 คณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์

คณะทำงานสัมมนาและการเผยแพร่
คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คำนำ

ด้วยความเชื่อมั่นว่าหน้าที่หลักของสถาบันการศึกษาคือการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมส่วนรวม โดยไม่คิดมูลค่า คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จึงได้จัดตั้ง 'คณะทำงานสัมมนาและเผยแพร่' ขึ้น เพื่อปฏิบัติภารกิจในการเผยแพร่องค์ความรู้ทางเศรษฐศาสตร์สู่สังคม

ในการนี้ คณะทำงานทำงานสัมมนาและเผยแพร่ได้จัดการสัมมนาเรื่อง "การบริหารนโยบายเศรษฐกิจมหภาคภายใต้สถานการณ์เศรษฐกิจโลกในปัจจุบัน" เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2551 ณ ห้อง 101 คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ การสัมมนาครั้งนี้ได้รับเกียรติจาก ดร.สมชัย จิตสุชน ดร.เอกนิติ นิติทัณฑ์ประภาศ ดร.อัศวิน อาสุยา และรศ.ดร.ภาณุพงศ์ นิธิประภา เป็นวิทยากร การสัมมนา และมี รศ.ดร.นิพนธ์ พัวพงศกร เป็นผู้ดำเนินการสัมมนา

คณะทำงานสัมมนาและเผยแพร่ขอขอบคุณนางสาวบัณฑิตา เกตุเรืองใจจน์ ที่ได้ถอดเทปและเรียบเรียง การสัมมนาได้อย่างเรียบร้อยสมบูรณ์

อนึ่ง ไฟล์เสียงและเอกสารประกอบการสัมมนา ท่านผู้สนใจสามารถดาวน์โหลดได้ที่เว็บไซต์ <http://www.econ.tu.ac.th>

คณะทำงานสัมมนาและเผยแพร่

กันยายน 2551

รายนามคณะกรรมการสัมมนาและเผยแพร่
คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผศ.ดร.วัชรียา โตสงวน	ที่ปรึกษาคณะกรรมการสัมมนาและเผยแพร่
รศ.ดร.ธาทวี จันทรอโกลิกา	ที่ปรึกษาคณะกรรมการสัมมนาและเผยแพร่
อ.ปกป้อง จันวิทย์	ผู้อำนวยการคณะกรรมการสัมมนาและเผยแพร่
ผศ.ดร.ภูรี สิริสุนทร	คณะกรรมการสัมมนาและเผยแพร่
อ.วศิน ศิวสฤกษ์ดี	คณะกรรมการสัมมนาและเผยแพร่
คุณดาราวรรณ รัชส์สันติสกุล	ผู้ประสานงานคณะกรรมการสัมมนาและเผยแพร่
คุณเบญญาภา วิศาลเจริญยิ่ง	เจ้าหน้าที่คณะกรรมการสัมมนาและเผยแพร่

รศ.ดร. นิพนธ์ พัวพงศกร สวัสดิ์ดีอาจารย์ และนักศึกษาทุกท่านทางคณะเศรษฐศาสตร์ยินดีต้อนรับ สัมมนาในวันนี้เนื่องจากเป็นวันครบรอบวันเกิดอาจารย์ป่วย อังภากรณ์ ที่จัดขึ้นในวันที่ 9 มีนาคมนี้ ซึ่งมีการจัดกิจกรรมสำคัญที่จัดโดยสถาบันป่วย อังภากรณ์ เป็นการมอบรางวัลเกี่ยวกับเรื่องธรรมาภิบาลที่เขียนให้กับบริษัทขนาดเล็กและขนาดใหญ่ที่ไม่ได้อยู่ในตลาดหลักทรัพย์นะครับ ได้มีการมอบรางวัลไป

ในวันนี้เราก็มีการจัดกิจกรรมสำคัญจัดสัมมนาหัวข้อเรื่อง “การบริหารนโยบายเศรษฐกิจมหภาคภายใต้สถานการณ์เศรษฐกิจโลกปัจจุบัน” ทำไมต้องจัดในหัวข้อนี้ ถ้าท่านติดตามผลงานของอาจารย์ป่วยท่านจะรู้ว่าคุณูปการสำคัญของท่านอาจารย์ป่วยในการบริหารเศรษฐกิจของประเทศคือ การวางระบบบริหารนโยบายเศรษฐกิจมหภาค แล้วการบริหารนโยบายเศรษฐกิจมหภาคมีความสำคัญอย่างไร ถ้าบริหารงานระบบเศรษฐกิจมหภาคให้มีเสถียรภาพทั้งภายในและภายนอก เสถียรภาพภายในคือ อัตราเงินเฟ้อต้องอยู่ในอัตราที่ควบคุมได้ไม่สูงเกินไป ส่วนเสถียรภาพภายนอกก็คือ อัตราแลกเปลี่ยนไม่แกว่งมากเกินไป ภาวะเรื่องการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดต้องไม่รุนแรงหรือไม่ขาดดุลมากเกินไปหรือไม่เกินดุลมากเกินไป ถ้าเกิดมีเสถียรภาพอย่างนั้นแล้ว สิ่งที่เกิดขึ้นก็คือ นักลงทุนจะเกิดความมั่นใจในเศรษฐกิจของประเทศ การลงทุนก็จะเกิดขึ้น

อาจารย์อัมมาร สยามวาลาเคยเขียนเอาไว้ว่า ถ้าหากประเทศใดมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจอันเป็นเงื่อนไขจำเป็นต่อการเจริญเติบโตของประเทศ และในตอนที่ท่านอาจารย์ป่วยก้าวเข้ามาบริหารประเทศ อาจารย์ก็ได้วางนโยบายเกี่ยวกับเรื่องนี้เอาไว้ เพราะว่าบังเอิญอาจารย์โชคดีได้ดำรงตำแหน่งสำคัญในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ อาจารย์เป็นผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย อาจารย์เคยเป็นผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ อาจารย์เคยดูแลสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ซึ่งเป็นหน่วยงานทางด้านเป็นเสนาธิการของกระทรวงการคลัง เพราะฉะนั้นเมื่ออาจารย์มาดูแลทั้งสามหน่วยงานอาจารย์ก็จะมองเห็นภาพรวมของการวางนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ไม่ว่าจะเป็นโยบายการเงิน การคลังให้มีเสถียรภาพ

ที่มันเกิดขึ้นอย่างนี้ก็เพราะว่า ก่อนหน้านั้นในสมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง ปัญหาความไม่มีเสถียรภาพเป็นปัญหาที่สำคัญมาก แล้วตลอดช่วงระยะเวลา 2490 มีการปฏิวัติแล้ว นักการเมืองก็เข้ามา คือ หลังจากปฏิวัติเสร็จวันรุ่งขึ้นก็ขอเบิกค่าปฏิวัติเลย การเงินการคลังมันค่อนข้างจะไม่มีการระบบ และเมื่ออาจารย์ก้าวเข้ามาแล้วสามารถทำให้นโยบายการเงินการคลังมันมีประสิทธิภาพขึ้นมา ผลพวงที่ตามมาก็คือตลอดระยะเวลา 20-30 ปีหลังจากนั้นเศรษฐกิจไทยมีเสถียรภาพมาโดยตลอด ในช่วงที่อัตราค่าเงินบาทของเรายังผูกกับอัตราค่าเงินดอลลาร์ ท่านไปดูตัวเลขจะเห็นว่า อัตราเงินเฟ้อของเราใกล้เคียงอัตราเงินเฟ้อสหรัฐมาก มันจะสูงกว่าอัตราเงินเฟ้อของสหรัฐอเมริกาเพียง 1-2% เท่านั้น ซึ่งหมายความว่า เศรษฐกิจไทยค่อนข้างมีเสถียรภาพมาก และตัวนี้ทำให้เศรษฐกิจของเราเติบโตจนกระทั่งในช่วงก่อนปี 2539 ประเทศไทยเป็นประเทศที่อยู่หนึ่งในแปดของประเทศที่เจริญเติบโตสูงที่สุด ผลที่ตามมาคือ จำนวนคนยากจน ซึ่งในปี 2505 มีคนยากจนในประเทศไทยอยู่ร้อยละ 5.5 ของประชากร แต่ก่อนจะเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2538 จำนวนคนยากจนลดลงไปเหลือเพียงร้อยละ 12 นี่คือ คุณูปการที่เรา มีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

กฎหมายสำคัญที่อาจารย์ป่วยออกมาในตอนนั้นซึ่งตอนนั้นก็ยังมีอยู่คือ พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณปี 2503 ทั้งหมดนี้ก็เป็นความสำคัญของการวางนโยบายเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพ และผมเรียกว่า เป็นวิสัยทัศน์ที่ยาวไกลมาก กลับมาวันนี้เราจะเริ่มมีปัญหาเรื่องนี้หรือเปล่า ผมเชื่อว่า มีปัญหาทั้งเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจภายในประเทศ เดี่ยวผมจะตั้งคำถามถามผู้อภิปรายนะครับ ผมคิดว่ามันเป็นประเด็นสำคัญด้วยที่เราจัดสัมมนา

ในการร่วมสัมมนาในวันนี้เราก็ได้แบ่งผู้ร่วมสัมมนาเป็นสองฝ่าย คือ ฝ่ายนักวิชาการสองท่านและฝ่ายของข้าราชการประจำสองท่าน เพราะฉะนั้นจะมีความสมดุลในทัศนคติทางวิชาการและความจริงด้านปฏิบัติ

ผู้ร่วมอภิปรายท่านแรก ดร. อัครวิน อาสูยา ดร. อัครวินจบจากมหาวิทยาลัย Minnesota ทำแบบจำลองทางการเงิน และในปัจจุบันนี้เป็นเศรษฐกิจฝ่ายนโยบายการเงิน หน้าที่สำคัญของท่านเป็นงานด้านกลยุทธ์นโยบายการเงิน เป็นที่ปรึกษาให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายการเงิน คณะกรรมการการเงินจะดูแลตลอดเวลาคว่า ควรจะกำหนดดอกเบี้ยและดูแลเรื่องเป้าหมายเงินเฟ้อ (Inflation Targeting) อย่างไร เพราะฉะนั้นท่านดูแลและเกี่ยวข้องโดยตรงกับเสถียรภาพทางการเงิน

ท่านที่สอง ไปทางนักวิชาการ ดร.สมชัย จิตสุชน ท่านจบปริญญาเอกจาก University of British Columbia Vancouver แคนาดา ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการวิจัยฝ่ายการพัฒนาเศรษฐกิจส่วนรวมและกระจายรายได้ สำหรับท่านดร.สมชัยจะมีงานสองด้าน คือด้านเศรษฐกิจมหภาค (Macroeconomic) และอีกด้านหนึ่งจะเป็นเรื่องของความยากจนและกระจายรายได้เน้นเรื่องการเจริญเติบโตเพื่อช่วยเหลือคนยากจน

ท่านต่อไป ดร.เอกนิติ นิติทัณฑ์ประภาศ ท่านเองไม่ได้มาทางนิติศาสตร์ ถึงแม้ว่าคุณพ่อคุณแม่จะมาทางนิติศาสตร์ แต่ก็ฝ่าเหล่าฝ่าก่อกองทางเศรษฐศาสตร์ ดร.เอกนิติจบปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ปัจจุบันเป็นผู้อำนวยการกลุ่มการวิเคราะห์เศรษฐกิจมหภาคและรองโฆษกของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง นอกจากนี้ท่านก็สอนหนังสืออยู่ด้วย และก็มีจะเอาแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาคที่ท่านทำอยู่ที่กระทรวงการคลัง มาสอนลูกศิษย์

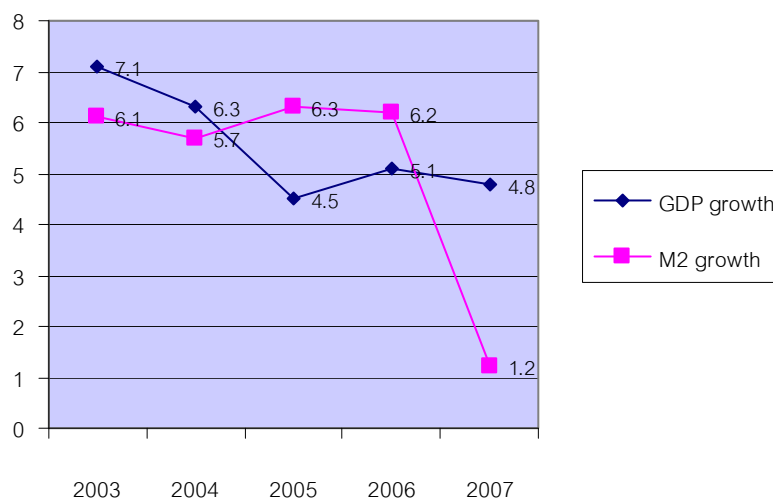
ท่านสุดท้ายท่านเป็นคนกันเองในคณะ ดร.ภาณุพงศ์ นิธิประภา อาจารย์ภาณุพงศ์ จบจากมหาวิทยาลัย Johns Hopkins ผลงานก็เยอะไปหมด งานส่วนใหญ่จะเน้นในด้านเศรษฐศาสตร์มหภาค เศรษฐศาสตร์การเงิน แต่บางครั้งบางคราวอาจารย์ก็มาทำงานวิจัยทางด้านอุตสาหกรรม ทางด้านอาหาร ทางด้านความปลอดภัยทางด้านอาหาร (Food Safety) เมื่อเร็ว ๆ นี้ ก็ทำเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยในการส่งออกเนื้อ ซึ่งค่อนข้างหลากหลาย หลังจากทำงานด้านเศรษฐกิจมหภาค แต่ก็มีผลงานตีพิมพ์ในวารสารต่างประเทศเยอะมาก และมีผลงานสำคัญชิ้นหนึ่งซึ่งคิดว่ามีประโยชน์มาก ที่เขียนกับ Peter G. Warr เรื่อง Thailand Economy ซึ่งเกี่ยวกับความอึดจรรยาของเศรษฐกิจประเทศไทย ถึงแม้ว่าหนังสือเล่มนี้จะตีพิมพ์เมื่อตอนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ (Economic Crisis) แต่หนังสือเล่มนี้ก็ตีมานานแล้วครับ

การอภิปรายรอบแรกจะเริ่มจาก อ.ภาณุพงศ์ และขอสลับไป ดร. อัครวิน แล้วกลับมาที่ ดร.สมชัย แล้วตบท้ายลงด้วย ดร.เอกนิติ นะครับ ขอเรียนเชิญครับ

ดร.ภาณุพงศ์ นิธิประภา พูดถึงเรื่องทฤษฎีลูกโป่งของอาจารย์ป๋วย คงจะจำกันได้สำหรับคนที่เคยเรียน เศรษฐศาสตร์อยู่ที่ติกโดม พูดถึงสามปีที่ผ่านมาผลักดันดึงดูเงินให้ไหลเข้าออกเศรษฐกิจ ปีตัวแรกก็จะเป็น ทางด้านการคลัง ภาครัฐบาลการคลัง ในส่วนที่สองเป็นเรื่องของปี๊มาจากทางภาคเอกชน ซึ่งก็คือช่องว่างระหว่าง การลงทุนกับการออม พูดถึงระบบเครดิตในประเทศ และส่วนที่สามจะพูดถึงเรื่องของการชำระหนี้ ง่าย ๆ สั้น ๆ ก็คือ ปริมาณเงินนั้นจำเป็นต้องเพิ่มในระดับที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของประเทศ เป็นสิ่งที่เราเรียนมา เมื่อหลายสิบปีก่อน อาจารย์ป๋วยได้พูดไว้ในปี 2514 ถ้าเป็นอย่างนั้นจริง ปีที่แล้วก็ผิดปกตಿಯ่างมาก เพราะปกติมัน ปริมาณเงินน่าจะไปด้วยกันกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่มันกลับผิดปกติ เพราะฉะนั้นมันต้องมีอะไร ที่ผิดพลาดเกิดขึ้นนะครับ (ดูรูปที่ 1)

รูปที่ 1

ความสัมพันธ์ระหว่างการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจกับการเติบโตปริมาณเงิน (Dysfunctional Relation)

Source: Bank of Thailand

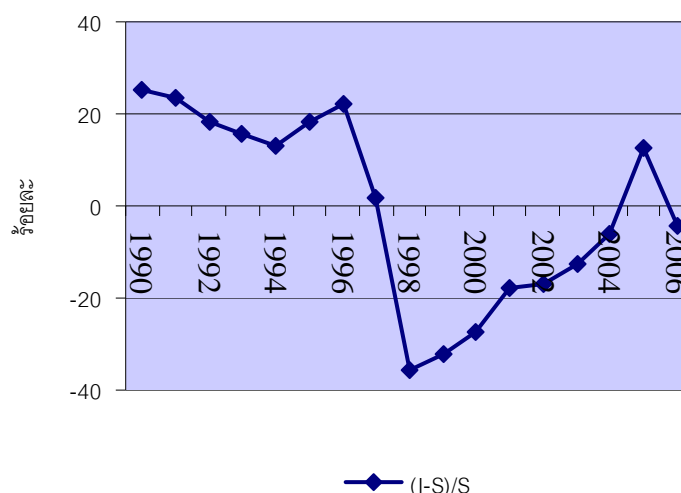
ถ้าเราเปรียบเทียบเศรษฐกิจช่วงยุครุ่งเรืองกับช่วงที่ชะลอตัวลงมาก ช่วงยุครุ่งเรืองก็น่าจะเป็นช่วง สักสิบกว่าปีมานี้ ช่วง 2538 - 2539 ช่วงนั้นที่เศรษฐกิจโตถึงร้อยละ 8 เพราะรายได้ที่เมื่อครั้งพูดถึงสูตรต่างๆ ของอาจารย์ป๋วยก็มาจากภาคเอกชนนั่นเอง ดังนั้นเส้นสีฟ้าคือ การบริโภคของภาคเอกชน การลงทุนก็เป็นตัวนำ เหมือนกัน แต่นั่นเป็นช่วงยุครุ่งเรือง พอสองปีที่ผ่านมา เศรษฐกิจโตแค่ประมาณร้อยละ 4.8 - 5 ช่วงนี้บทบาทของ ภาคเอกชนก็ลดน้อยลงไป และสิ่งที่เป็นตัวชูโรงก็คือ การส่งออก ซึ่งจะเห็นได้ว่า บทบาทของการส่งออกสุทธิเป็นส่วน สำคัญของเศรษฐกิจในช่วงขาขึ้นเมื่อสมัยก่อน พูดถึงนโยบายทางการคลัง จะพูดถึงทางด้านรายจ่าย ด้านนโยบายใหม่ของรัฐบาลเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจผมก็คิดว่าเป็นเรื่องที่สำคัญและถูกต้อง อันนี้เป็นการอัดฉีดเงิน เข้าไป เพราะว่าเป็นเรื่องที่กลุ่มอัดฉีดนั้นไม่ได้ทำงาน ในช่วงนี้เป็นเรื่องที่ต้องจะทำ และพูดถึงเรื่องการก่อสร้าง เรื่อง

สำหรับการลงทุนทางด้านพื้นฐาน เวลานี้ถือเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดที่ควรจะทำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งจะมีผลต่อการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดและจะช่วยผ่อนคลายการตีตัวค่าเงินบาทด้วย การลงทุนด้านพื้นฐานเป็นเรื่องที่ควรจะทำ ผลตอบแทนการลงทุนในเรื่องการบริโภคเป็นเรื่องสำคัญที่สุด ถ้าหากจะใช้ธนาคารของรัฐเป็นตัวขับเคลื่อน เศรษฐกิจก็ควรต้องระมัดระวังหน่อย เพราะว่าตอนที่เข้าไปแทรกแซงก็มีปัญหาเกิดขึ้นตามมาทุกอย่าง จริงๆ แล้ว อัตราดอกเบี้ยที่อยากให้เกิดลง มันไม่สำคัญเท่ากับผลตอบแทนของการลงทุนที่เกิดขึ้น ช่วงเศรษฐกิจที่ขยายตัวมาก ๆ นั้น อัตราดอกเบี้ยสูงถึงร้อยละ 40-45 ด้วยซ้ำไป มันก็ไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าต้นทุนการกู้ยืมสูงเกินไป แต่มันขึ้นอยู่กับว่าโอกาสการนำเงินไปใช้ให้เป็นประโยชน์มีมากกว่าเท่านั้นเอง ถ้าเราจะกระตุ้นการใช้จ่ายโดยใช้ภาษีก็คงต้องพิจารณาว่า บางทีลดภาษีก็อาจทำให้การขาดดุลเพิ่มมากขึ้นได้ และต้องพิจารณาว่า การใช้เงินอุดหนุนมา บางทีการใช้จ่ายของรัฐบาลอาจจะเป็นเรื่องที่ดี หากว่า เป็นการลงทุนด้านพื้นฐาน ผลประโยชน์จะตกกับคนทุกฝ่าย ต้องทำความเข้าใจว่า ผลกระทบของการใช้นโยบายขาดดุลด้วยการลดภาษีหรือการเพิ่มใช้จ่ายจะมีผลแตกต่างกัน และผลต่อระบบเศรษฐกิจด้วย อีกประเด็นหนึ่งก็คือ ถ้าลดภาษีชั่วคราวชั่วคราวผลจะมีไม่มากเหมือนกับการลดอย่างถาวร ปัญหามันไม่ใช่อยู่ที่ว่า ต้องอุดหนุนให้มีคนออมมากขึ้นหากเรามีเงินออมไม่พอ

ปัญหามันอยู่ที่การลงทุนและบริโภคน้อยเกินไป ไม่ได้อยู่ที่การออมน้อยเกินไป การออมเรามีพอสมควร จากรูปที่ 2 จะเห็นว่า ช่องว่างของการลงทุนและการออมช่วงนั้นจะสูงเพราะมีเงินทุนไหลเข้ามาช่วย หลังจากช่วงวิกฤตตกต่ำเราเริ่มดีขึ้น แต่เมื่อช่วงสองปีที่แล้วกลับลดลงอีก มันเป็นเรื่องที่น่าเสียใจอย่างยิ่งที่สูงขึ้นไปแล้วกลับตกลงไปอีก

รูปที่ 2

ช่องว่างการออม-การลงทุน (Saving-Investment Gap)

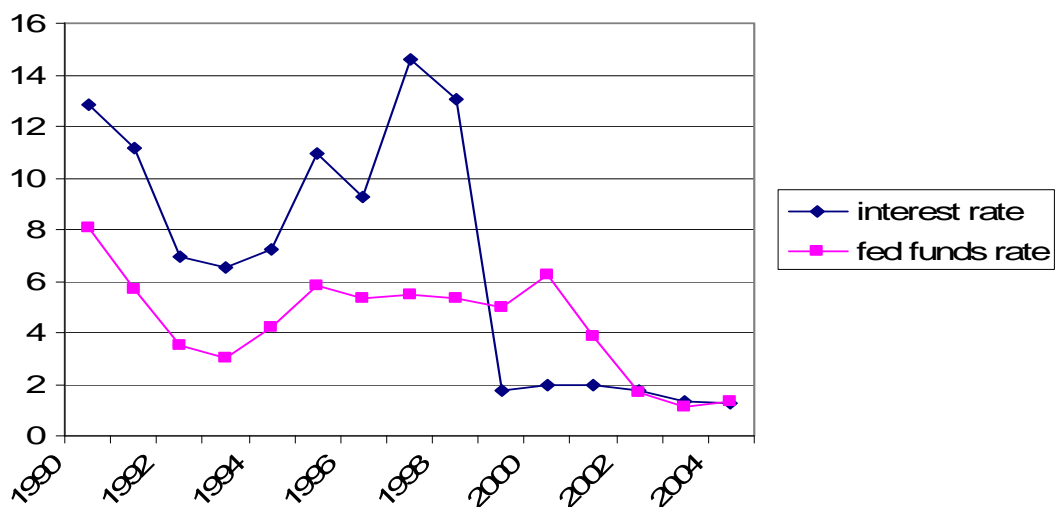

พูดถึงเรื่องของค่าเงินเฟ้อ บางทีเราต้องให้ค่าของอัตราแลกเปลี่ยนได้มีบทบาทมากขึ้น ถ้าหากว่าค่าเงินบาทแข็งขึ้นคงไม่ต้องจ่ายค่าน้ำมันดีเซลราคาลิตรละ 30 บาท อัตราแลกเปลี่ยนเป็นเรื่องที่สำคัญมาก อันนี้ก็เป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาด้วยเรื่องเกี่ยวกับค่าของเงินเฟ้อ ค่าถามก็คือการที่เราหวังค่าเงินเฟ้อแล้ว รัฐบาลเข้าไปแทรกแซงคุมราคา บางทีการตรึงราคาก็ใช้ได้แค่ชั่วคราวสำหรับการที่ราคาสินค้าสูงขึ้นผิดปกติ แต่หากราคาสินค้าเพิ่มขึ้นตลอดการเข้าไปแทรกแซงก็เป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง ทำให้คนมีนิสัยเคยตัวคอยอุ้มกันอยู่เรื่อยไป ฉะนั้นคำแนะนำคือทำให้กลไกตลาดทำงาน เปลี่ยนจากการบริโภคเนื้อหมูเป็นเนื้อไก่ก็น่าจะเป็นคำแนะนำที่ผู้บริโภคเข้าใจดี เพราะตอนที่เปตลาดก็จะรู้ว่าค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเป็นเท่าไร ผมเคยขึ้นรถเมล์จากธรรมชาติทำพระจันทร์ไปแบงก์ชาติตอนนี้ เป็น 8.50 บาท จากเมื่อก่อน 3.50 บาท ก็เงินเฟ้อขึ้นร้อยละ 5.4 แต่ภาวะมันตกไม่เหมือนกัน ถ้าขึ้นจากเทเวศร์ไปลงแบงก์ชาติแค่ 7 บาท เพราะฉะนั้นอัตราเงินเฟ้อไม่ใช่ร้อยละ 5.4 เหมือนกันแล้วมันจะกระทบเหมือนกัน

ก็จะเกิดคำถามที่ว่าถ้าแบงก์ชาติชอบที่เงินเฟ้อที่เป็นอัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน (Core Inflation) อันนั้นก็เป็นการสะดวกของแบงก์ชาติ แต่ในแง่ของผู้บริโภคเขาไม่รู้หรือว่าอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานคืออะไร รู้แค่ค่าเงินเฟ้อทั่วไปเป็นอย่างไร อันนี้เป็นสิ่งที่สำคัญและเกี่ยวข้องกัน Core Inflation มันไปด้วยกันกับ Headline Inflation ในเรื่องของหลักราคาที่ดีคุณภาพ บางครั้งการทำนาย Inflation ที่ผิด ก็ทำให้ใช้นโยบายที่ผิดพลาดไปด้วย ที่นี้เรื่องนโยบายการเงินก็มีคำถามตามมาว่า ผลประโยชน์ที่ได้ในระยะสั้นจะครอบคลุมระยะยาวหรือไม่ บางทีเราดูแต่ผลประโยชน์ระยะสั้นโดยไม่นึกถึงอนาคตว่า มันมีปัญหาตามมาด้วย ที่สำคัญก็คือว่า หลายๆ อย่างที่เราทำไม่ได้ก็อย่าพยายามทำ มันเป็นการฉ้อฉลธรรมชาติ การจะใช้นโยบายการเงินที่มีอิสระหรือการขึ้นอัตราดอกเบี้ยต่างๆ ก็ต้องคำนึงถึงกลไกอื่นๆ ด้วย

จากรูปที่ 3 จะเห็นว่า แต่ก่อนจะมีช่วงต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยธนาคารของสหรัฐกับบ้านเราอยู่มาก ช่วงต่างนี้ก็จะทำให้เงินไหลเข้ามา หลังจากนั้นเมื่อเกิดปัญหาขึ้น ช่วงต่างนี้ก็แคบลงไป มันก็สะท้อนให้เห็นถึงการไหลเข้าออกของเงินและความแตกต่างของอัตราดอกเบี้ยในบ้านเรากับสหรัฐ ก็ได้ข้อสรุปว่า ถ้าให้ดอกเบี้ยที่สูงอาจจะทำให้เงินไหลเข้ามาอีกก็ได้ แต่ค่าเงินบาทก็จะแข็งอีก ก็ต้องระมัดระวัง

รูปที่ 3 อัตราดอกเบี้ยตลาดเงินและอัตราดอกเบี้ยธนาคารกลางสหรัฐอเมริกา
(Money Market Interest and Fed Funds Rates)

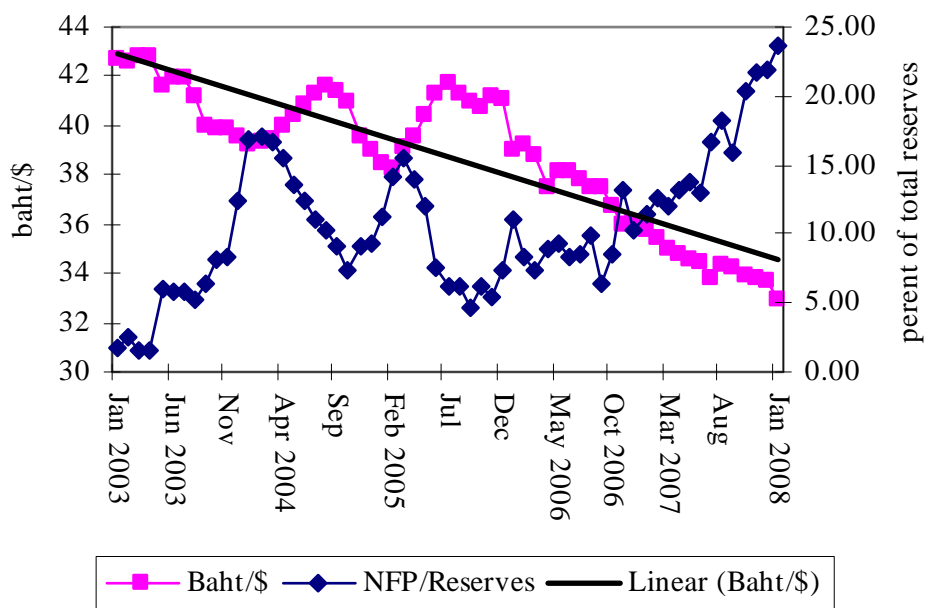

Source: IMF Statistics

ถ้าพูดถึงอัตราแลกเปลี่ยนคือ เงินเพื่อเพิ่มขึ้นแน่ๆ ก็จะทำให้ค่าเงินบาทที่แท้จริงที่เรียกว่า Effective Exchange Rate ก็จะแข็งค่าขึ้น ก็เป็นสิ่งที่ยอมรับ แต่ว่าบางครั้งการที่เราพยายามจะปกป้องผู้ส่งออกมันก็เป็นปัญหากับผู้อื่นด้วย เราก็อาจจะดูแค่ว่าการเจริญเติบโตเกิดจากการส่งออก แต่จริงๆ แล้วเกิดจากการบริโภค การลงทุนด้วย การช่วยเหลือคนกลุ่มหนึ่งแต่เกิดผลเสียกับคนกลุ่มอื่นด้วยนี่เป็นปัญหาจริยวิบัติ (Moral Hazard) ถ้าช่วยบ่อยๆ คงจะไม่โต ปีที่แล้วการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 8 และค่าเงินบาทแข็งค่าขึ้นมากด้วย แสดงว่าผู้ส่งออกปรับตัวได้ดี ตอนแรกเราก็กลัวว่าค่าเงินบาทจะสูงขึ้นแตะ 30 บาท แล้วการส่งออกจะพังทลาย อันนี้ก็เป็นกร่มข่มขวัญทางจิตวิทยาเท่านั้นเอง คือเราต้องทำอะไรสักอย่างเพื่อช่วยเหลือ

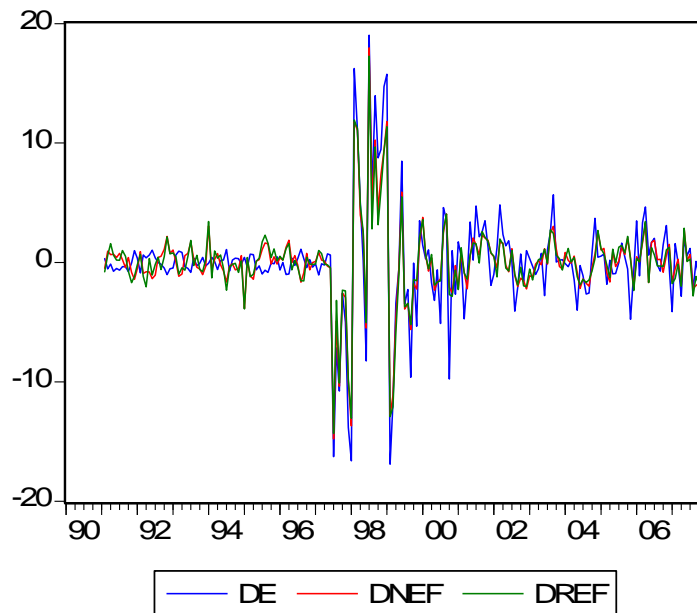
มีการพูดถึงว่า ถ้าเรายกเลิกมาตรการควบคุมเงินทุนไหลเข้า (Capital Control) ไปแล้ว มันก็จะเกิดอะไรบางอย่างตามมาด้วย จากรูปที่ 4 ถ้าเราลากเส้นตรงเป็นจะเห็นว่าค่าเงินบาทมันแข็งขึ้นเรื่อยๆ มันเป็นของมันอยู่แล้ว ที่นี้ถ้าเข้าไปแทรกแซงโดยการซื้อดอลลาร์ล่วงหน้าจะเห็นว่า มันมีเปอร์เซ็นต์สูงขึ้นเรื่อยๆ จากแค่ร้อยละ 2-3 ณ สิ้นปี 2546 สูงไปถึงร้อยละ 25 การแทรกแซงนี้มันจะสวนทางกับค่าเงิน

รูปที่ 4
การซื้อเงินดอลลาร์อเมริกันในตลาดล่วงหน้า

พูดถึงการผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนนี้ต้องขอขอบคุณข้อมูลจากแบงก์ชาติ จะเห็นว่า มีการแกว่งตัวของค่าเงินบาทอย่างมากหลังจากที่เปลี่ยนระบบอัตราแลกเปลี่ยนแล้ว เขาจะกลัวว่า ถ้ามีการแกว่งตัวมากจะส่งผลกระทบต่อผู้ส่งออก ก็คอยจับตาดูว่าความผันผวนว่าเป็นอย่างไร ที่นี้ต้องดูว่า ของบางอย่างที่ไม่ผันผวนมาก ทำให้เรานอนหลับสบาย ไม่ไหวคว่ำเปลี่ยนแปลง แต่เมื่อชีวิตมีการผันผวนก็ต้องมีการเตรียมพร้อมเสมอปรับตัวให้ดีขึ้น ดูรูปที่ 5 เป็นตัวอย่าง

รูปที่ 5
ความผันผวนอัตราแลกเปลี่ยน (Exchange Rate Volatility)

Source: Bank of Thailand

ให้ดูว่าในย่านนี้อัตราค่าเงินปรับตัวแข็งขึ้น แต่อัตราการเติบโตของสินค้ามันไม่ได้ลดต่ำลง แสดงว่า มีปัจจัยตัวอื่นด้วยไม่ใช่แค่การส่งออกอย่างเดียวที่สามารถกระตุ้นเศรษฐกิจได้ อย่างสิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ จีน อัตราการเติบโตมากกว่าเรา อัตราการแข็งค่าเงินก็มากกว่าเราด้วย

สำหรับเรื่องของการพยากรณ์ (Forecast) ถ้าพวกเราอ่านหนังสือพิมพ์หรือฟังข่าว ผมว่าจะเป็นโรคจิตเพราะว่ากลัวมาก เกิดอะไรขึ้นไม่ทราบ ผู้รู้มีเยอะเหลือเกิน ก็ว่าจะทำงานไปซักไป จะขอเรียนให้ทราบจะทำใจให้สบาย ผู้รู้บางทีก็ไม่ว่ารู้จริงหรือเปล่า บางทีก็พูดไปอย่างนั้น บางทีก็วิจารณ์ไปให้คนตกอกตกใจ ปกติแล้วคนที่รู้มันมักจะไม่ได้พูด ส่วนคนที่พูดก็มักจะไม่ได้รู้ คนไหนที่พยากรณ์ก็ไม่ค่อยรู้จริง คิดงายๆ ก็คือ ไม่แน่ใจว่ารู้ของตัวเองรู้หรือเปล่าว่าตัวเองไม่รู้อะไร เช่นนั้นก็ควรฟังหูไว้หูเท่านั้นเอง

ในเรื่องของผลประโยชน์ในระยะสั้นก็ไม่คุ้มเท่าไร และที่สำคัญการใช้นโยบายก็ต้องต่อเนื่องมีเหตุผลเชื่อมโยงกัน ไม่ว่าจะใครไปใครมานโยบายก็ควรเหมือนเดิม ไม่อย่างนั้นแล้วแบงก์ชาติเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ก็คงต้องเปรียบเทียบกับประเทศอื่นด้วยไม่ใช่ดูแค่ประเทศตัวเองอย่างเดียว เวียดนามนั้นโตร้อยละ 8 ตลอด 5 ปีที่ผ่านมา ไม่ใช่ว่าดูแค่ว่าเศรษฐกิจของเราดีแล้ว ต้องเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านด้วยว่าเป็นอย่างไร

ประเด็นสุดท้ายก็คือ ว่าอย่าพยายามบิดเบือนแนวโน้มของโลก ให้มันเป็นไป เราต้องพยายามปรับตัวไม่ว่าจะเป็นอัตราแลกเปลี่ยน อัตราดอกเบี้ย ราคาน้ำมันที่มันสูงขึ้นก็ตาม ที่สำคัญถ้ารัฐบาลผู้กำกับนโยบายต่างๆ ในเศรษฐกิจสามารถสร้างความเชื่อมั่นได้ อย่างน้อยที่สุดนโยบายก็มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพราะคนเชื่อฟังนั่นเอง ทำให้นึกถึงคำของอาจารย์ป่วยว่า สัมประสิทธิ์นั้นต้องไม่แปรผันต้องคงเส้นคงวาตลอด ฉะนั้นนโยบายก็เหมือนกัน ต้องคงเส้นคงวา

รศ.ดร. นิพนธ์ พัวพงศกร ขอขอบคุณครับอาจารย์ ทฤษฎีถูกโป่งสามลูกสูบก็เป็นปาฐกถาที่อาจารย์ได้แสดงในคณะพาณิชย์และการบัญชีปี 2512 หนังสือเล่มนี้มีเนื้อหาอ่านดูได้ และอาจารย์ก็ยังให้ข้อคิดเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายการเงินการคลังอีกด้วย อาจารย์ยังชี้หนทางก็คือว่าทำอย่างไรนโยบายถึงจะน่าเชื่อถือ ผมคิดว่าตรงนี้น่าสนใจ เพราะความน่าเชื่อถือในตัวนโยบายมันจะนำมาซึ่งการดำเนินนโยบายที่มีประสิทธิภาพ เราต้องยึดเรื่องแนวทางในระยะยาวเป็นหลัก อะไรที่เป็นระยะสั้นอย่าให้มันเบี่ยงเบน ถ้ามีปัญหาระยะสั้นก็แก้ไป แต่ต้องยึดแนวทางระยะยาวเป็นหลักตลอดเวลานะครับ เชิญท่านที่สองครับ

ดร. อัศวิน อาสุยา สวัสดีครับ ผมรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งนะครับที่ได้มาร่วมสัมมนาในวันสำคัญวันหนึ่งของทางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และอาจารย์ปวยก็เป็นที่เคารพในหลายๆ องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน การบรรยายเป็นเรื่องเศรษฐกิจไทยกับความท้าทายในระยะต่อไป สิ่งที่ผมจะพูดในวันนี้เป็นความคิดเห็นส่วนตัวจึงไม่จำเป็นต้องพ้องไปกับธนาคารแห่งประเทศไทยหรือคณะกรรมการกำกับนโยบายการเงิน

ปัจจุบันนี้แนวโน้มในการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกในปีที่ผ่านมา (ดูตารางที่ 1) ถ้าเราดูในปีที่แล้วเศรษฐกิจโลกมีการขยายตัวค่อนข้างที่สูงและในปี 2551 นี้ก็มีความเสี่ยงสูงขึ้นที่เศรษฐกิจโลกจะชะลอตัวลง สาเหตุหลักๆ ก็มาจากการชะลอตัวค่อนข้างมากของเศรษฐกิจสหรัฐฯ ในช่วงหลังถ้าดูทางพ่อค้าซึ่งอาจจะโกหกก็ได้ ของเดือนล่าสุดนี้จะเห็นว่าการพยากรณ์เศรษฐกิจของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF Forecast) ที่รวบรวมมาจากนักวิเคราะห์หลากหลายท่านพบว่า คนมักจะคิดว่าเศรษฐกิจโลกเติบโตลดลงจากร้อยละ 4.9 หรือ 5 ในปีที่ผ่านมาเป็นประมาณร้อยละ 4.1 ทาง Forecast ดูจะแยกว่าบอกว่าจะลดลงมาเป็นร้อยละ 3 ทั้งนี้สหรัฐอเมริกามีอัตราการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจจ้อยละ 1.6 อีกอย่างคือยูโร ซึ่งเป็นหน่วยค่อนข้างใหญ่ คณะกรรมการสหภาพยุโรปก็ปรับลดการประมาณการลงจากร้อยละ 2.2% เหลือแค่ 1.8 โดยสรุปแล้ว เศรษฐกิจที่ยังดูดีอยู่ก็เป็นเศรษฐกิจทางเอเชีย

ตารางที่ 1: แนวโน้มการขยายตัวของเศรษฐกิจโลก

Country	Actual 2006	GDP					CPI inflation				
		2007		2008		2009	2007		2008		2009
		Dec 07	Feb 08	Dec 07	Feb 08	Feb 08	Dec 07	Feb 08	Dec 07	Feb 08	Feb 08
World	5.0 (IMF) 4.0 (Con)	3.7	4.9 3.7	3.2	4.1 3.0	3.3	2.9	3.1	2.9	3.2	2.6
G3											
US	2.9	2.2	2.2 (2.2)	2.1	1.6 (1.5)	2.6	2.8	2.9	2.6	2.9	2.0
EU (Euro zone)	2.9	2.6	2.6 (2.6)	1.9	1.6 (1.6)	1.9	2.1	2.1	2.3	2.5	2.0
Japan	2.2	1.8	1.9 (1.9)	1.5	1.4 (1.5)	1.9	0.0	0.0	0.4	0.5	0.5
Northeast Asia											
China	11.1	11.4	11.4 (11.4)	10.5	10.3 (10.0)	9.7	4.6	4.8	4.1	4.5	3.5
Taiwan	4.7	5.3	5.5	4.3	4.3	4.6	1.6	1.8	2.1	2.2	2.0
Hong Kong	6.9	6.0	6.0	5.2	4.9	5.1	1.9	2.0	3.6	3.6	3.6
South Korea	5.0	4.9	4.9	4.9	4.6	4.9	2.5	2.5	2.9	3.1	2.8
Southeast Asia											
Singapore	7.9	8.0	7.5	6.3	5.6	5.9	1.9	2.1	3.4	4.1	2.4
Malaysia	5.9	6.0	6.1	5.7	5.6	5.9	2.0	2.0	2.7	2.9	2.8
Philippines	5.4	6.9	7.3	5.9	5.6	5.8	2.7	2.8	3.5	3.7	3.5
Indonesia	5.5	6.2	6.3	6.1	6.1	6.0	6.4	6.4	6.6	6.9	6.8
Thailand	5.0	4.4	4.5	4.9	4.6	5.0	2.2	2.4	3.0	3.3	2.6

เศรษฐกิจทางตะวันตกก็เริ่มมีปัญหาในปีนี้ แล้วถ้าเราลองมองเจ้าของ Forecast ตัวจริงของธนาคารกลางในสหรัฐอเมริกาเองมองว่า ปัญหาของเขาในปีหน้าตาเป็นอย่างไร แล้วก็จะพบว่า ที่เขาประมาณการเมื่อปีที่แล้วเดือนตุลาคมบอกว่า ปีนี้เศรษฐกิจสหรัฐจะโตประมาณร้อยละ 1.8 ถึง 2.5 แต่ปีนี้ลดลงค่อนข้างมากเหลือร้อยละ 1.3 ถึง 2 ความเสี่ยงกระจุกตัวอยู่ทางด้านล่างซึ่งถ้ามันเกิด 1.3% จริงๆ แสดงว่ามันมีโอกาสที่จะเกิดภาวะเงินฝืด (Deflation) หรือภาวะเศรษฐกิจถดถอยขึ้นได้ในสหรัฐ ถ้านิยามคำว่าเศรษฐกิจถดถอยว่า อัตราการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจลดลงติดต่อกันสองไตรมาส คือ สรุปโดยคร่าวๆ ภาพของเศรษฐกิจสหรัฐดูไม่ค่อยดีเท่าไร เริ่มมีการเป็นไปได้สูงขึ้นของการชื้อข้อมูลตลาดแรงงาน ตลาดราคาบ้านและที่ดิน การบริโภคภาคครัวเรือนรวมทั้งความเชื่อมั่นต่างๆ ที่ออกมาไม่น่าจะดีเท่าไร

ในขณะที่เดียวกัน เศรษฐกิจโลกกำลังชะลอตัว ความเสี่ยงจากเงินเฟ้อและแรงกดดันทางด้านราคาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะจากราคาน้ำมันและราคาโภคภัณฑ์อื่นๆ โดยเฉพาะราคาอาหารที่ปรับขึ้น ราคาอาหารไม่ได้ปรับขึ้นเฉพาะภายในประเทศไทย แต่มาจากการที่ราคาสินค้าเกษตรของทั่วโลกปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตก็มีราคาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกัน ราคาทองคำก็สูงขึ้นเป็นประวัติการณ์ด้วย ถ้าดูการดำเนินนโยบายการเงิน ในบริบทนี้การดำเนินนโยบายการเงินในประเทศต่างๆ เริ่มเปลี่ยนไปจากปีก่อนที่เคยคิดว่า จะเพิ่มอัตราดอกเบี้ยเพื่อชะลอเงินเฟ้อ ถ้าไม่ลดอัตราดอกเบี้ยอย่างรุนแรงก็ชะลอการเพิ่มการปรับขึ้นของอัตราดอกเบี้ย

ถ้าเราดูตารางที่ 2 จะแสดงการดำเนินนโยบายการเงินของแต่ละประเทศซึ่งมีอยู่ประมาณสิบประเทศตั้งแต่ประเทศในกลุ่มยุโรปมากระทั่งประเทศในแถบนี้ และสหรัฐ ฟิลิปปีนส์ ฮองกง แคนาดา เราจะพบว่า เริ่มมีคนคงอัตราดอกเบี้ยมากขึ้นเรื่อยๆ หลังจากที่มีการปรับลดมาแล้วในปีก่อนๆ และปรับลดค่อนข้างเยอะ สหรัฐอเมริกา น่าจะปรับลงน่าจะมากที่สุดเหลือร้อยละ 1.25 ปีที่แล้วก็ลงมาเป็นร้อยละ 1 สำหรับประเทศไทยเอง ปีที่แล้วเราลดดอกเบี้ยลงไปร้อยละ 1.75 แต่ตั้งแต่ต้นปีนี้ยังไม่มีการปรับอัตราดอกเบี้ย ถ้าท่านดูอัตราเงินเฟ้อล่าสุดเมื่อเดือนมกราคมและเอาไปเทียบกับปีที่แล้วจะพบว่า มันสูงขึ้นทั้งโลกและถ้าพูดถึงการเจริญเติบโตของกลุ่มประเทศอย่างเวียดนามที่โต ร้อยละ 8 อัตราเงินเฟ้อเดือนสุดท้ายนี้ประมาณร้อยละ 16-17 ถ้าเราดูอัตราดอกเบี้ยนโยบายของประเทศไทยเทียบกับประเทศต่างๆ ในภูมิภาค อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง ถ้าเรานำอัตราดอกเบี้ยนโยบายไปเทียบกับ Consensus Forecast Inflation พบว่า อัตราดอกเบี้ยนโยบายของไทยต่ำที่สุดแห่งหนึ่งในภูมิภาค เรื่องนี้ค่อนข้างสำคัญ ถ้าเรากังวลว่า อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงมันเกี่ยวข้องกับช่องว่างอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง ผมคิดว่าตรงนี้น่าจะชี้ให้เห็นได้เหมือนกันว่าถ้าสมมุติฐานนั้นเป็นจริงประเทศอื่นๆ ก็น่ามีปัญหามากกว่าประเทศไทยเยอะเพราะฉะนั้นเราก็สามารถที่จะลดดอกเบี้ยลงไปได้อีก

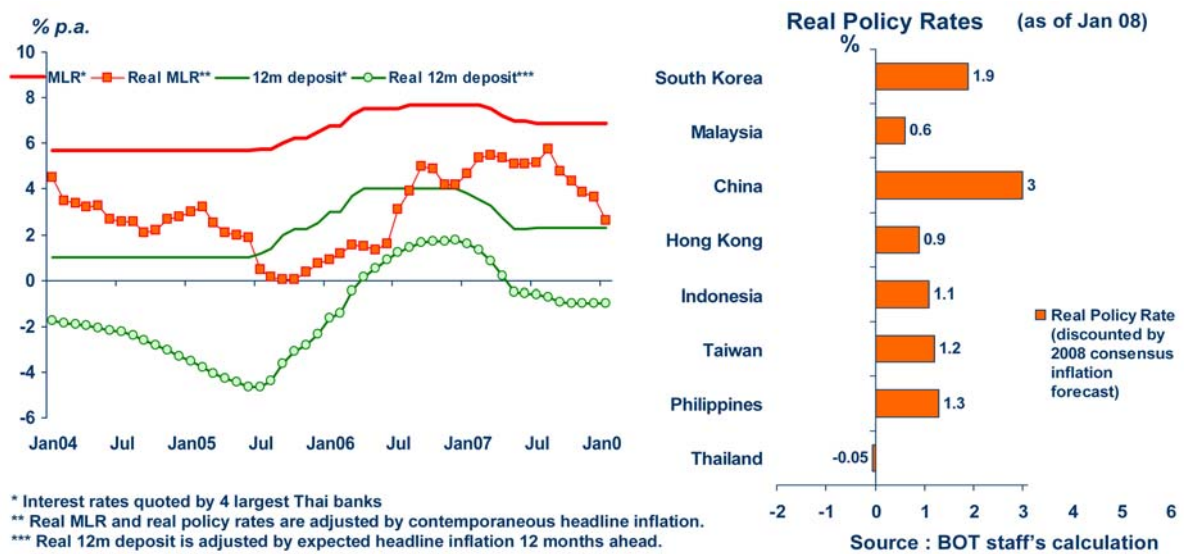
ตารางที่ 2
การดำเนินนโยบายการเงินของประเทศต่างๆ

	Current rate (%)	Last Meeting/ % change	△ Jan07-Dec07 (bp)	△ Jan08-present (bp)	Inflation (%)
สวีเดน	4.25	12 Feb 08/+0.25	100	25	3.2 Jan
ออสเตรเลีย	7.00	5 Feb 08/+0.25	50	25	3.0 Q4/07
จีน ^{1/}	7.47	20 Dec 07/+0.18	135	0	7.1 Jan
ไต้หวัน	3.375	20 Dec 07/+0.125	62.5	0	3.0 Jan
มาเลเซีย	3.50	25 Feb 08	0	0	2.3 Jan
ญี่ปุ่น	0.50	15 Feb 08	25	0	0.7 Dec 07
เกาหลีใต้	5.00	13 Feb 08	50	0	3.9 Jan
Euro area	4.00	06 Mar 08	50	0	3.2 Jan
อินโดนีเซีย	8.00	6 Feb 08	-175	0	7.4 Jan
อินเดีย ^{2/}	6.00	29 Jan 08	0	0	4.1 Jan
นิวซีแลนด์	8.25	24 Jan 08	100	0	3.2 Q4/07
นอร์เวย์	5.25	23 Jan 08	175	0	1.9 Jan
อังกฤษ	5.25	06 Mar 08	50	-25	2.2 Jan
ไทย	3.25	16 Jan 08	-175	0	4.3 Jan
ฟิลิปปินส์	5.00	31 Jan 08/-0.25	-225	-25	4.9 Jan
สหรัฐฯ ^{3/}	3.00	22,30 Jan 08/-0.75,-0.50	-100	-125	4.3 Jan
ฮ่องกง	4.50	23,31 Jan 08/-0.75,-0.50	-100	-125	3.2 Jan
แคนาดา	3.50	22 Jan 08/ -0.25	0	-75	2.2 Jan

Source: Bank of Thailand

ถ้าเรามองดูจากรูปที่ 6 เส้นอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงที่เป็นเส้นอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 2 ปีจะเห็นว่า ดอกเบี้ยเงินฝากที่แท้จริงติดลบหลังจากหักลดเงินเฟ้อมานานพอสมควรแล้ว อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่แท้จริงก็ลดลงอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่เพราะว่าแบงก์ปรับอัตราดอกเบี้ยลงอย่างเดียวแต่เป็นเพราะเงินเพื่อเพิ่มขึ้นสูงด้วย

รูปที่ 6
อัตราดอกเบี้ยนโยบายที่แท้จริงของไทยเทียบกับภูมิภาค

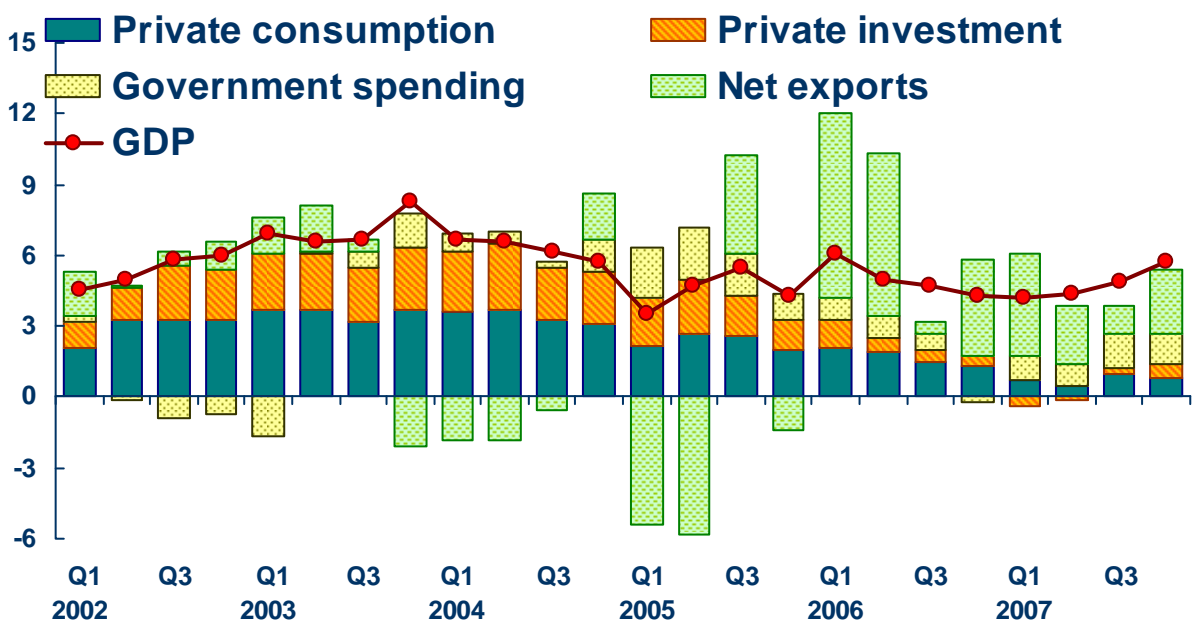
ถ้าเราดูอัตราแลกเปลี่ยนหรือความสามารถในการแข่งขันด้านราคาหรือความสามารถในการซื้อสินค้าและบริการจากต่างประเทศซึ่งก็คือสองด้านของเหรียญเดียวกัน ผมอยากจะให้ดูประเทศไทยเทียบกับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาค เราจะมีสกุลที่ไม่แน่ใจว่าเงินสกุลหลักที่นอกจากเงินเยนญี่ปุ่นหรือไม่ เราจะพบว่า ตั้งแต่สิ้นปี 2549 หรือต้นปี 2550 จนถึงปัจจุบัน ถ้าเราดูเทียบกับเงินดอลลาร์อเมริกัน (US\$) ค่าเงินบาทไทยแข็งขึ้นเกือบร้อยละ 10 เงินริงกิตมาเลเซียแข็งค่าประมาณร้อยละ 10 เงินรูปีอินเดียแข็งค่าขึ้นประมาณร้อยละ 11 และเงินหยวนของจีนแข็งค่าขึ้นประมาณร้อยละ 9 เงินตราสกุลดังกล่าวแข็งค่าขึ้นด้วยกันสาเหตุเพราะดอลลาร์มันอ่อนทำให้เงินแข็งขึ้นทุกสกุล สำหรับฟิลิปปินส์ นักค้าเงินบอกว่า perform ดีที่สุดคือไปแล้ว 21% เมื่อเรามาดูอัตราแลกเปลี่ยนที่เป็นตะกร้าคือเรา มาดูเทียบกับคู่ค้าคู่แข่งของประเทศไทยหรือประเทศนั้นๆจะพบว่า NEER (Nominal Effective Exchange Rate) ตะกร้าเงินของเขาแข็งขึ้นร้อยละ 2.2 อินเดียแข็งขึ้นร้อยละ 7.5 จีนแข็งขึ้นมากกว่า ฟิลิปปินส์ไม่ต้องพูดถึง หรือถ้าเรา ดูความสามารถในการแข่งขันทางด้านราคาที่เราจะพบว่า ของประเทศไทยแข็งขึ้นร้อยละ 1.8 ฉะนั้นภาพ มันค่อนข้างจะขัดกัน ถ้าเรามองไปทาง US\$ กับการที่เราองสกุลอื่นคู่ค้าคู่แข่งประกอบไปด้วย

ขณะเดียวกันถ้าเราดูค่าเฉลี่ยความผันผวนที่วัดเป็นค่าเฉลี่ยแบบ Rolling เป็นค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของ Log Return ของอัตราแลกเปลี่ยน ความหมายจริงๆ ก็คือว่า เป็นความผันผวนที่อาจารย์ภาณุพงศ์ เอามาให้ดูแต่ใช้วิธีวัดที่แตกต่างกันออกไปจะพบว่า B / US\$ ผันผวนน้อยกว่าชาวบ้านค่อนข้างมากซึ่งจะดีหรือไม่ดีก็แล้วแต่คิด แต่ว่าถ้าเราดูประเทศอื่นๆเขาจะผันผวนมากกว่าเราค่อนข้างมาก

จากรูปที่ 7 การขยายตัวของเศรษฐกิจไทยจะพบว่า แท่งสีฟ้าเป็นการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของภาคเอกชน (Private Consumption) การบริโภคภาคเอกชนเมื่อเทียบการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศทั้งหมด ถ้าดูเมืองไทยพบว่า การเจริญเติบโตการบริโภคภาคเอกชนเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ถ้ามองภาพจากทางอุปสงค์ (Demand) นะครับ การลงทุนภาคเอกชนก็ไม่ได้เล็กๆ แต่พอช่วงที่เศรษฐกิจมีปัญหา ตัวที่กลับมากระทบค่อนข้างมากก็คือตลอดช่วงปีก่อนหน้าปีประมาณสองปีคือด้านการส่งออก และในปัจจุบันนี้เส้นสีฟ้ากับสีส้มก็ยังคงอยู่ ภาพที่ดูมันก็ยังไม่มั่นใจว่าการบริโภคภาคเอกชนฟื้นตัวต่อเนื่องแล้ว เพราะฉะนั้นอาจจะยังมีความเปราะบางเหลืออยู่ ภาพที่ให้ดูเมื่อสักครู่นี้เป็นภาพที่แสดงถึง ณ สิ้นปีที่แล้ว เป็นตัวเลขจริงที่ประกาศออกมาจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รูปที่ 7

การจำแนกองค์ประกอบการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจทางด้านอุปสงค์ (Contribution to GDP Growth)

Source: NESDB, BOT

สำหรับเดือนมกราคมเป็นเครื่องชี้ที่ทำออกมาโดยแบงก์ชาติ เราจะพบว่า มันยังมีความต่อเนื่องมาจากไตรมาสที่สี่ทั้งในด้านอุปทาน ถ้าดูทางด้านผลผลิตการเกษตรก็จะเห็นว่า มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องเมื่อเทียบกับปีก่อน ราคาพืชผลที่สำคัญก็เติบโตตามราคาในตลาดโลก รายได้ของเกษตรกรก็โตร้อยละ 16 แม้ว่าเราไม่รู้สึกลับมันสูงขนาดนั้น ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมซึ่งเป็นเครื่องชี้ค่อนข้างสำคัญเพราะว่าภาคอุตสาหกรรม มีประมาณร้อยละ 40 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมก็ยิ่งโตขึ้นเรื่อยๆ อัตราการใช้กำลังการผลิตก็ยิ่งสูงใช้ได้อย่างต่อเนื่องแสดงว่า น่าจะมีความอยากลงทุนขยายกำลังการผลิตหลายๆ สาขา

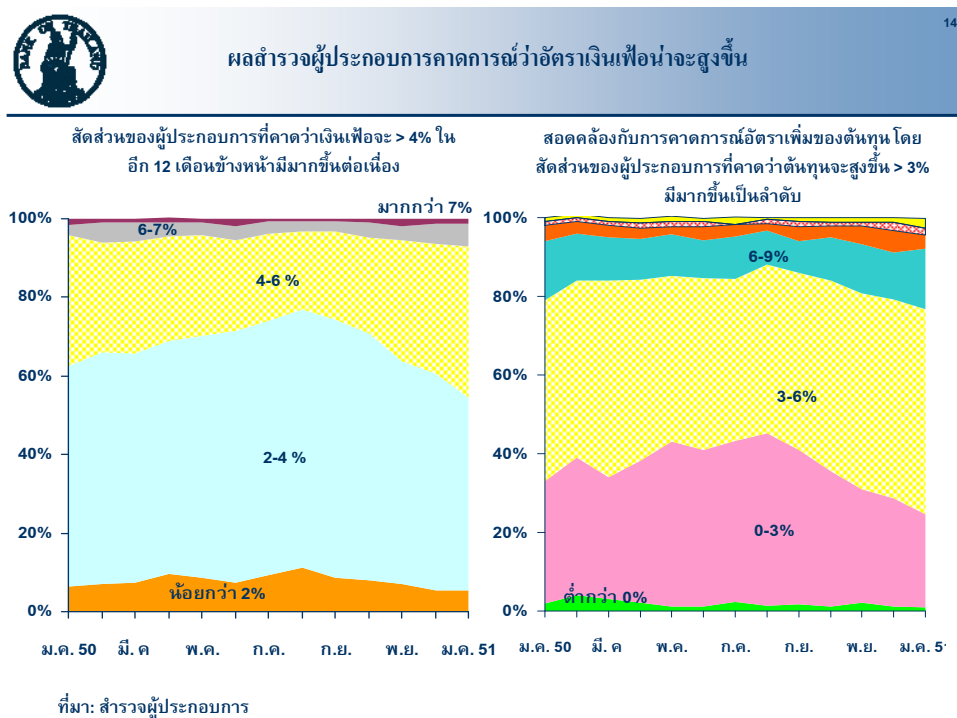
ถ้าเราดูด้านอุปสงค์การบริโภค การลงทุน จะพบว่า ดัชนีการบริโภคภาคเอกชนที่แบ่งกึ่งชาติทำและเผยแพร่ทุกเดือนจะพบว่า ในเดือนมกราคมจะสูงผิดปกติเทียบกับเดือนก่อนๆ ค่อนข้างมาก สาเหตุที่เราดูแล้วไม่สบายใจ ปัญหาคืออะไร ตอนต้นปีที่แล้วมันมีเหตุการณ์ผิดปกติเกิดขึ้นซึ่งมีระเบิดในกรุงเทพ และก่อนหน้านั้นก็มีเหตุการณ์ปฏิวัติ ดัชนีการลงทุนภาคเอกชนถ้าดูเต็มๆ จะเห็นว่ามันเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ มูลค่าการส่งออกที่โตร้อยละ 3.3 - 6 เมื่อปีที่แล้วหลังจากที่มันโตร้อยละ 18 เมื่อปีก่อนมันน่าจะเป็นเครื่องยืนยันได้ว่าในอดีตที่ผ่านมาภาคการส่งออกของไทยไม่ได้มีปัญหาแต่เป็นตัวขับเคลื่อนของเศรษฐกิจที่ค่อนข้างสำคัญทีเดียว แต่ว่าภาพนี้ไม่ได้บอกว่าอนาคตเป็นยังไงนะครับ ขณะเดียวกันถ้ามองเป็นปัจจุบันอาจมีข่าวดีก็คือ ภาพรวมของสินเชื่อภาคธุรกิจติดลบมานาน แต่กลับเป็นบวกขึ้นมาแล้วแสดงว่าธนาคารเริ่มปล่อยสินเชื่อภาคธุรกิจดีขึ้นขยายตัวดีขึ้น ขณะที่สินเชื่อภาคครัวเรือนก็ขยายตัวตามสินเชื่อที่อยู่อาศัยเป็นหลัก

ทั้งนี้ถ้าถามว่าสภาวะทางเศรษฐกิจดีหรือไม่ดียังไง ส่วนใหญ่ก็จะดูว่าตลาดแรงงานเป็นยังไง ข้อมูลที่มาจากสำนักงานเศรษฐกิจแห่งชาติ พบว่า ตลาดแรงงานหรือตัวมานาน หรือตัวค่อนข้างมากเหมือนกัน ยกตัวอย่างเช่นเมื่อจำนวนคนที่เข้ามาเป็นแรงงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 1-2 จากปีที่แล้ว ขณะที่คนจ้างงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 1-2 ถ้าเราคิดว่าเป็นเพราะประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมและเป็นประเทศที่ภาคเกษตรค่อนข้างใหญ่เวลาที่คนถูกปลดออกจากโรงงานก็ย้ายเข้ามาอยู่ภาคเกษตร อันนั้นก็ยังมีข้อเท็จจริง ถ้าเราดูนอกภาคเกษตรก็จะพบว่า ในสาขาการบริการ อุตสาหกรรม การค้าส่งและค้าปลีก (Service, Manufacturing, Wholesale & Retail Trade) ก็ยังเติบโต นอกจากสาขาการก่อสร้าง (Construction) ส่วนตัวเลขที่คนในแบงก์ชาติดูแล้วยังแปลกใจและก็พยายามไม่อยากจะเชื่อเท่าไรก็คือตัวเลขของคนว่างงานในประเทศไทยซึ่งลดลงมาเรื่อยๆ จนแทบจะไม่มีประเทศไหนที่มีคนว่างงานที่ต่ำกว่านี้อีกแล้ว ปี 2549 มีประมาณร้อยละ 15 แต่ตอนนี้ลดลงเหลือแค่ประมาณร้อยละ 0.8 ซึ่งแปลว่าเราไม่มีคนว่างงาน ถ้าไปดูคนทำงานว่าเขาทำงานกี่ชั่วโมงต่อสัปดาห์พบว่า จำนวนชั่วโมงทำงานต่อสัปดาห์แทบไม่เปลี่ยนแปลงจากข้อมูลที่ได้มาจากการสำรวจ แต่ว่าถ้ามองจากเครื่องชี้ที่มาจาก wage หรือค่าจ้างโดยเฉพาะค่าจ้างที่แท้จริงจะพบว่า มันไม่ค่อยขยับมาก มันไม่ได้ถูกปรับสูงขึ้นตามสิ่งที่มีมันควรจะเป็น

เรื่องที่เราคิดว่าน่าจะมีดบอดพอสมควรแต่คิดว่า TDR1 น่าจะมีไอดีเดียว คือ เรื่องของแรงงานต่างด้าวในประเทศไทยซึ่งอาจจะเป็นตัวอธิบายสิ่งที่ขัดแย้งกันอยู่ในตรงนี้ได้ แต่ถ้าให้ผมเดาผมจะเดาว่าเรามีแรงงานต่างด้าวเข้ามาในประเทศค่อนข้างมากซึ่งมันสะท้อนให้เห็นถึงการปรับตัวของตลาดแรงงานในประเทศ แต่มันทำให้ค่าจ้างงานที่แท้จริงที่ไปสำรวจมันไม่ขยับ ตอนนี้นี้ถ้ากลับไปดูว่ามันมีแรงกดดันทางด้านค่าแรงหรือเปล่านั้นก็ยังไม่เห็น แต่ถ้าดูว่ามีแรงกดดันทางด้านราคาหรือเปล่า ก็พบว่าแรงกดดันด้านราคาที่ปรากฏในอัตราเงินเฟ้อทั่วไปที่เป็น Headline CPI ค่อนข้างมาก อย่างที่อาจารย์ภาณุพงศ์ กล่าวว่า เดือนที่แล้วสูงสุดในรอบ 2-3 ปีอยู่ 5.4% ในขณะที่ Core CPI ขอบธิบายหนึ่งเป็นตะกร้าผู้บริโภคที่หักเอาน้ำมันดิบหรือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับน้ำมันทั้งหมดทิ้งไปและเอาค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารสดผักสดทิ้งไปซึ่งอยู่ประมาณสักร้อยละ 76 ของตะกร้าผู้บริโภคตัวที่เป็น Headline จะพบว่าตัว Core ไม่ขยับสูงขึ้นเท่าไรมันมีสาเหตุของมัน แต่ถ้าเราไปดูว่าตัวไหนที่เป็นเครื่องชี้วัดความกดดันด้านราคาต่างกันหรือไม่ไปด้วยกันจะเห็นว่าเส้นสีฟ้าและเส้นสีม่วง 2-3 ปีที่ผ่านมาไม่ค่อยจะไปด้วยกันเท่าไร อันนั้นเป็นเพราะว่า long goods ราคาอาหารสดและพลังงานมันสูงขึ้นมาก ในขณะที่การส่งผ่านราคาไปยังส่วนที่เหลือของตะกร้ามันค่อนข้างช้า

นี่เป็นสิ่งที่น่าให้ความสนใจหนึ่งก็คือว่า จากการวิจัยของธนาคารแห่งชาติพบว่า ผู้ประกอบการมีจำนวนมากขึ้นที่คาดการณ์ว่าอัตราเงินเฟ้อในปีนี้เป็น 12 เดือนข้างหน้าจะสูงขึ้น ถ้าเราดูรูปที่ 8 ทางด้านซ้ายมือจะพบว่าเมื่อต้นปี 2550 มีคนประมาณสักร้อยละ 50 คิดว่าเงินเฟ้อ 12 เดือนข้างหน้าหรือตลอดปี 2550 จะอยู่ประมาณร้อยละ 2-4 แต่ตอนนี้จำนวนนั้นน้อยลงไป ที่เพิ่มขึ้นมาคนจะคิดว่าเงินเฟ้อจะอยู่ที่ร้อยละ 4-6 แสดงว่าคนคิดว่าเงินเฟ้อปีนี้น่าจะสูงกว่าร้อยละ 4 คนเริ่มคาดการณ์แบบนั้น ตัวนี้ก็ทำให้เราหยุดคิดเหมือนกันว่า เสถียรภาพด้านราคาที่พูดกันอยู่ว่าเป็นหน้าที่หนึ่งในการดูแลเสถียรภาพทางเศรษฐกิจเป็นอย่างไร

รูปที่ 8
ผลสำรวจผู้ประกอบการคาดการณ์ว่าอัตราเงินเฟ้อจะสูงขึ้น

นี่เป็นภาพสรุปว่าแนวโน้มของภาคเศรษฐกิจไทยในปี 2551 จากการประมาณการของคณะกรรมการนโยบายการเงินมองว่าปี 2551 บอกว่า ประเทศไทยยังโตได้อีกร้อยละ 4.5-6 โดยที่ดูความเสี่ยงต่างๆ ที่เกิดจากเศรษฐกิจโลก ความเสี่ยงจากเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกา ความเสี่ยงที่มาจากราคาน้ำมันที่สูงขึ้น แล้วคิดว่าโอกาสที่จะโตยังอยู่ร้อยละ 4.5-6 แล้วกระจุกอยู่ทางช่วงล่าง แต่ในขณะที่เดียวกันอัตราเงินเฟ้อทั่วไปนั้นสูงขึ้นกว่าที่เคยประมาณการไว้ในเดือนตุลาคมที่เชื่อว่าอยู่ที่ร้อยละ 2.8-4 ตอนนีที่ธนาคารแห่งประเทศไทยก็คุยกันหรือถกเถียงกันพอสมควรว่า นิยามของเงินเฟ้อที่ถูกต้องหรือเหมาะสมนั้นควรจะเป็นตัวชี้ตัวไหนกันแน่ เป็นเครื่องชี้ที่ประชาชนสนใจหรือเป็นเครื่องชี้ที่ธนาคารกลางน่าจะดูแลได้ ฉะนั้นมันไม่ใช่แค่ธนาคารแห่งประเทศไทยถกเถียงกันอย่างเดียวแต่ ธนาคารกลางประเทศอื่นก็ถกเถียงกัน

สรุปความเสี่ยงในปีนโยบายการเงินทำได้ยากขึ้นเพราะเรามีปัญหาเรื่องเสถียรภาพด้านราคา แต่ว่า ขณะเดียวกันอุปสงค์ภายในประเทศดูเหมือนว่ากำลังเติบโตไปได้อย่างต่อเนื่องพร้อมกับความเชื่อมั่นภาคเอกชนดีขึ้น เรายังอยากจะทำระดับดอกเบี้ยให้มันไปได้อย่างต่อเนื่อง เพราะฉะนั้นถ้าจะพูดถึงนโยบายอัตราดอกเบี้ยเอง ถ้าจะให้สอดคล้องกับอุปสงค์ภายในประเทศแล้ว ต้องไม่ให้ความเสี่ยงเพิ่มเติมกับแรงกดดันด้านราคา เราก็ต้องเชื่อ เหมือนกันว่า แรงกดดันด้านราคานี้จะเป็นอยู่อย่างชั่วคราว นี่เป็นสิ่งที่คณะกรรมการนโยบายการเงินพยายามที่จะสื่อว่า ถ้าดูไปแล้วหากเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกาชะลอตัวและชะลอตัวมากกว่าที่คาดเหมือนกัน ก็เหมือนกับอัตราเงิน เพื่อโลกก็น่าจะลดลง นโยบายการเงินก็ควรจะเอื้อต่อการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจในระยะต่อไปได้

ส่วนนโยบายเศรษฐกิจมหภาคของไทย ผมคิดว่าคือ ควรเป็นเรื่องที่น่าหนักกลับมามองว่า ทำไมเราถึง ยังไม่เห็นถึงเรื่องของการลงทุนในประเทศซึ่งจะทำให้เศรษฐกิจของประเทศไทยเจริญเติบโตไปได้อย่างมั่นคงขึ้น หลายเรื่องมาจากความไม่ชัดเจนของนโยบายภาครัฐในอดีต และเป็นเรื่องของภาครัฐที่ต้องลงทุนในเวลาที่เหมาะสม เวลานี้มันลดความไม่แน่นอนของนโยบายของตัวเองลง

เรื่องที่ว่าอาจารย์ภาณุพงศ์ พูดเรื่องความแน่นอนด้านนโยบาย (Policy Stability) หรือความไม่แน่นอนด้านนโยบาย (Policy Uncertainty) ผมเห็นด้วยอย่างยิ่ง ควรที่จะลดความไม่แน่นอนของพวกนี้ลงเพราะเศรษฐกิจตอนนี้ มันมีความไม่แน่นอนอยู่เยอะอยู่แล้ว นโยบายรัฐเองควรที่จะเพิ่มความมั่นใจว่าจะจัดการได้ถ้าหากว่าจัดการได้จริง

อีกอย่างคือ ถ้าเราดูบทบาทของการเงินการคลังในตอนนี้มันควรที่จะอยู่ในรูปแบบของ Active Consolation คือไม่จำเป็นว่าจะจะเป็นใครตามใคร แต่ควรที่จะมีการคุยกันหรือหารือกันว่าเป้าหมายคืออะไร ตาม พ.ร.บ. ของ ธนาคารแห่งชาติฉบับใหม่ก็เขียนไว้ค่อนข้างชัดว่า เราต้องจะทำเป้าหมายเพื่อให้ตรงกับเป้าหมายของนโยบายการเงิน แล้วไปคุยกับรัฐบาล สาเหตุที่ควรจะทำแบบนี้ก็เพราะว่า ถ้าเป้าหมายสอดคล้องกันไม่มีเหตุผลเลยที่จะทำงานขัด ขากัน ถ้าบอกว่า เป้าหมายในปีนี่คือกระตุ้นอุปสงค์ในประเทศให้ฟื้นตัวอย่างต่อเนื่องและดูแลเงินเฟ้อด้วยเพื่อจะให้ ค่าครองชีพปรับลดลงหรือไม่เพิ่มขึ้นอย่างสูงเกินไป อีกอย่างการดูแลเงินเฟ้อเองทำให้อัตราดอกเบี้ยในระยะยาว หรืออัตราดอกเบี้ยในตลาดพันธบัตรมันไม่สูงมากเกินไปมันเป็นการเอื้อต่อการลงทุน อีกทั้งระหว่งการคลังที่ผ่านมา ปฏิบัติได้ค่อนข้างดีในแง่ของกรอบความยั่งยืนทางการคลัง

คุยกันเรื่องพวกนี้ก็จะเห็นค่อนข้างชัดว่า นี่คือปีที่จำเป็นต้องกระตุ้นการลงทุน ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือเรื่อง ค่าเงินเมื่อสักครู่นี้เห็นไปแล้วว่า ถ้าเราดูดัชนีค่าเงินบาทเทียบกับคู่ค้าคู่แข่งมันไม่ได้แข็งขึ้นไปในระดับที่เกินเหตุ แต่ถ้าเราดูว่าตอนนี้เรามีดุลบัญชีเดินสะพัดที่เกินดุลอยู่ค่อนข้างมากจะเป็นแรงกดดันให้ค่าเงินแข็งขึ้นไปอีก เราจะพบว่า ปัญหาของค่าเงินจริงๆ ส่วนหนึ่งมันอยู่ตรงที่การไหลเข้าไหลออกของเงินทุนมันไม่มีความสมดุลเท่าไร และ ถ้าเราหวังว่า จะให้มันมีความสมดุลในระยะสั้นเห็นที่ว่าจะยากเพราะว่าแนวโน้มของโลกที่เงินจะไหลมาจากทาง สหรัฐอเมริกาเป็นหลัก อย่างน้อยในช่วงครึ่งแรกของปีนี้ ผมพูดอย่างนี้ก็เพราะว่าถ้าเราดูข้อมูลจากในตลาดจริงๆ จะเห็นว่า ค่าเงินบางสกุลในภูมิภาคสามารถที่จะแข็งขึ้นไปได้อีก แต่ก็ยังมีบางสกุลที่แข็งขึ้นไปแล้วก็พร้อมที่จะอ่อน ค่าเงินไม่มีความแน่นอน ค่าเงินดอลลาร์คงจะอ่อนลงไปอีกเมื่อเทียบกับค่าเงินในภูมิภาคเอเชีย ประเด็นหลักเราจะ ทำให้คนไทยหรือบริษัทไทยจัดการกับความเสี่ยงเหล่านี้ได้ นโยบายที่รัฐได้ทำไปแล้วคือ เพิ่มโอกาสให้คนไทยไป ลงทุนในต่างประเทศ ซึ่งมีหลายรูปแบบ ให้ไปลงทุนโดยตรงในต่างประเทศมากขึ้นหรือให้ไปลงทุนในหลักทรัพย์ของ ต่างประเทศมากขึ้น ของพวกนี้ซึ่งผมคิดว่าเป็นชุดมาตรการ (Package) ที่ไปด้วยกันคือ พยายามให้ค่าเงินนั้นแข็งขึ้นไป ด้วยเพื่อดูแลเสถียรภาพหรือให้เศรษฐกิจได้สมดุลขึ้น ในขณะเดียวกันต้องระวังไม่ให้ผันผวนเกินไปในระยะสั้นจน คนปรับตัวไม่ได้ ขอบคุนครับ

รศ.ดร. นิพนธ์ พัวพงศกร: โดยทั่วไปข้อมูลที่อาจารย์อัศวินชี้ไปเป็นแนวโน้มทางเศรษฐกิจสามไตรมาสที่ผ่านมา น่าจะมีแนวโน้มดีขึ้น ทำให้อาจารย์อัศวินสามารถพยากรณ์ว่า อัตราการเจริญเติบโตของไทยน่าจะอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ทั้งที่เศรษฐกิจโลกมีแนวโน้มมีอัตราการเจริญเติบโตที่ต่ำลง ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจ เดียวจะช่วยกันพูดประเด็นนี้ แต่สิ่งที่เห็นพ้องต้องกันคือ อัตราเงินเฟ้อมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น อาจารย์ภาณุพงศ์และอาจารย์อัศวินเห็นพ้องต้องกันว่า อัตราเงินเฟ้อที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นจะเป็นปัญหาต่อการดำเนินนโยบายการเงินและจะต้องใช้ความระมัดระวังอีกอย่างหนึ่งคือ ค่าอัตราแลกเปลี่ยนของเราไหวตัวน้อยกว่าเพื่อนบ้าน เมื่อเปรียบเทียบกับความสามารถในการแข่งขัน เพราะฉะนั้นมันอาจจะเป็นสาเหตุที่ทำให้เวลานี้เงินทุนสำรองเพิ่มขึ้นเยอะ เราแทรกแซงมากเกินไปหรือเปล่า เราต้องค่อยๆ ลดการแทรกแซงลงหรือ เพราะเท่าที่ดูตัวเลขการส่งออกมันไม่ได้มีผลกระทบต่อตัวเลขการส่งออก เพราะตัวเลขการส่งออกก็เพิ่มขึ้น นอกจากนั้นอาจารย์ได้พูดถึงเรื่องการดำเนินนโยบายการเงิน ผมก็ไม่ขอพูดซ้ำ ท่านต่อไปขอเชิญ ดร.สมชัยครับ

ดร.สมชัย จิตสุชน เนื่องจากเรื่องที่จะพูดในวันนี้เป็นเรื่องการบริหารนโยบายเศรษฐกิจมหภาคภายใต้สถานการณ์เศรษฐกิจโลกปัจจุบัน ผมขอแบ่งออกเป็นส่วนๆ ไป ส่วนแรกจะพูดถึงเศรษฐกิจโลกก่อนว่าประเด็นปัญหาของเศรษฐกิจโลกมันเป็นอย่างไร แล้วมาดูว่า ประเด็นปัญหานั้นมันหมายถึงอะไรเมื่อมองจากมุมมองของประเทศไทยทำอะไรได้บ้าง แล้วมาดูว่าท่าทีของเราในการบริหารเศรษฐกิจเพื่อรับมือสิ่งเหล่านั้นควรจะเป็นอย่างไร ซึ่งจะมองจากสิ่งที่รัฐบาลนี้ได้ทำไปแล้วในระยะสั้นๆ ในความเห็นส่วนตัวของผม และดูว่าควรจะทำดำเนินการอย่างไรในเรื่องของเศรษฐกิจโลก หลักๆ แล้วมันก็มีอยู่ไม่กี่ตัว ส่วนมากก็จะเป็นตัวใหญ่ๆ ที่นั่น อันแรกเลยเป็นตลาดด้านปัญหาสินเชื่อภาคสังหาริมทรัพย์ (Sub-prime Credits) อันที่สองเป็นเรื่องความไม่สมดุลของเศรษฐกิจโลก (Global Imbalance) และต่อเป็นเรื่องของเงินดอลลาร์อ่อนตัวอย่างรวดเร็ว อันที่สามคงเป็นเรื่องของราคาน้ำมันและเงินเฟ้อโลก อันที่สี่เป็นเรื่องโลกาภิวัตน์ Globalization หรือเป็นเรื่องของ Decoupling

ปัญหาเรื่องสินเชื่อภาคสังหาริมทรัพย์ในสหรัฐอเมริกา (Sub-prime) ก็คงไม่ต้องพูดถึงแล้ว เพราะหลายท่านคงจะตามข่าว ไม่ตามก็ไม่ได้ เพราะมันเป็นข่าวอยู่ทุกวัน ก็มีอยู่เรื่อยๆ ปัญหาก็คือว่ามันเป็นสินเชื่อด้วยคุณภาพในอเมริกาซึ่งส่งผลต่อเนื่องทำให้การบริโภคหยุดชะงักลงหรือชะลอตัวลง ผู้บริโภคหลายๆ คนกล้าจับจ่ายใช้สอยเพราะคิดว่าตัวเองรวย ที่คิดว่าตัวเองรวยเพราะว่าบ้านที่ตัวเองซื้อขึ้นมาขึ้นราคาขึ้น ทำให้ผู้บริโภคกล้าจับจ่ายใช้สอย การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของภาคเอกชนเป็นตัวหลักที่ทำให้เศรษฐกิจในอเมริกาเติบโตมาได้มากในช่วงสิบปีที่ผ่านมา และแล้วก็มีปัญหาพบกับเหตุการณ์ที่ย้อนกลับก็เริ่มจากที่บ้านราคาถดถอย สินเชื่อต่างๆ ที่เคยมีอยู่ก็เริ่มหดหายไป แล้วตอนนี้มันก็เริ่มลามไปสู่สินเชื่อส่วนอื่นๆ ไม่ใช่แค่สินเชื่อในเรื่องของบ้าน น่าจะส่งผลเป็นระลอกๆ ไม่น้อยกว่าหนึ่งปีซึ่งอาจจะสองปีก็เป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วง

ผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยและเศรษฐกิจโลกด้วยก็ขึ้นอยู่กับสิ่งที่เรามี Decoupling คำว่ามี Decoupling มันค่อนข้างกว้างในสิบปีที่ผ่านมา ประเด็นก็คือ ถ้าเศรษฐกิจของอเมริกาไป หมายความว่าเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกาหดตัวลง เนื่องมาจากปัญหาของ Sub-prime ถ้าอย่างนั้นเศรษฐกิจอื่นจะไปด้วยหรือไม่ เศรษฐกิจโลกจะชะลอตัวตามไปด้วยหรือไม่ ในอดีตที่ผ่านมาเชื่อว่า เศรษฐกิจโลกมันจะไป เชื่อว่ามันเกี่ยวข้องกันและหลีกเลี่ยงผลกระทบไม่ได้และผลกระทบก็แรงด้วย และในช่วงหลังมันมีแรงที่เรียกว่า Decoupling คือมันไม่จำเป็น เศรษฐกิจอเมริกาและเศรษฐกิจโลกมันอาจไม่ผูกด้วยกันก็ได้ มันขึ้นอยู่กับวิธีแก้ปัญหามาตรับของอเมริกาด้วยว่า เขาแก้ปัญหายังไง ก็มีผล

ต่อเศรษฐกิจโลก เพราะอเมริกาเห็นว่าเศรษฐกิจจะชะลอตัวลง รู้ว่าคนจะว่างงานการบริโภคจะลดลงแล้วจะอย่างไร
ไม่มีเงินแน่นอน แต่ว่าจะมีเท่าไรหรืออย่างไร นั่นเป็นปัญหาที่เขาจะต้องแก้

ส่วนความไม่สมดุลก็ไม่ต้องพูดมากเช่นเดียวกัน เพราะพูดกันเยอะแล้ว ความไม่สมดุลก็คือ การบริโภค
เยอะเกินไป หรือทางเอเชียค่อยๆ บริโภคหรือจับจ่ายใช้สอยน้อยขณะที่ออมมากเกินไป เอาเงินเก็บเข้ากระเป๋ไว้
เราจะไม่ค่อยได้ประโยชน์จริงๆ แล้วก็อ่อนค่าไปด้วยซ้ำ เราอ่อนค่าไปก็คือว่าเราออกเงินช่วยคนอเมริกาจับจ่ายใช้
สอยหลายระลอก

ปัจจุบันมีการปรับตัว รอบแรกอย่างที่เราเห็นมีการเริ่มการลดการบริโภคแล้ว เงินดอลลาร์อ่อนลงแล้ว การ
บริโภคจะเพิ่มขึ้น อาจจะมีก็เกิดการนำเข้าจากต่างประเทศเข้ามาด้วย นั่นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้น ส่วนรอบที่ตามมา
ซึ่งตามมาช้ากว่าก็คือ เอเชียก็เริ่มใช้จ่ายภายในทั้งการบริโภคและการลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงทุนที่เพิ่มขึ้น
ในภาคพลังงาน (Energy Economies) นี่เป็นข้อมูลล่าสุดจริงๆ เมื่อสัก 12 เดือนที่แล้วการบริโภคและการลงทุนยังไม่
เห็นสัญญาณ แต่ว่าในช่วงไม่กี่เดือนมานี้สัญญาณเริ่มมาแล้วซึ่งผมคิดว่าเป็นสัญญาณที่ดีที่สุด (The Best Sign)
เลยเป็นข่าวดีที่สุดในรอบปีที่ผ่านมา และเป็นข่าวดีที่สุดในรอบอีกสองปีข้างหน้า นี่คือตัวแก้ปัญหาเศรษฐกิจโลกจริงๆ
เหตุที่เป็นสัญญาณที่ดีที่สุดเพราะการลงทุนที่หายไปไม่ได้หายไปไม่ได้หายไปเฉพาะในเมืองไทย แต่หายไปในหลายๆ
ที่ ประเทศที่ถูกวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 ที่ผ่านมามันนั้นหายแน่นอน ประเทศอื่นก็ลามไปด้วยเหมือนกันและ
ก็ไม่ฟื้นเสียที แต่ตอนนี้ฟื้นแล้ว ถ้ามองในแง่ที่ผมว่าการลงทุนในไทยค่อนข้างที่จะฟื้นตามเช่นกัน มันเป็นข่าวดีไม่ใช่
เฉพาะประเทศไทย ข่าวดีสำหรับรัฐบาลไทยด้วย เพราะคนอาจคิดว่าเป็นผลงานของรัฐบาล

ราคาน้ำมันโลกอย่างที่เรารู้คือแพง ที่แพงเพราะดอลลาร์อ่อนค่าลง แต่ที่จริงถ้าปรับด้วยผลของดอลลาร์ที่
อ่อนลงแล้วยังแพงอยู่ หมายความว่าราคาจริงๆ แล้วมันก็แพงขึ้น คิดเป็นยูโรต่างๆ อะไรแล้วยังแพงอยู่ ที่มันแพง
ก็เพราะอุปสงค์น้ำมัน (Demand) เพิ่มขึ้นเพราะมีประเทศใหม่ๆ เกิดขึ้น หลายๆประเทศใช้น้ำมันสูงมาก อย่างเช่น
จีน ซึ่งโตค่อนข้างเร็ว เพราะฉะนั้นอุปสงค์สูงขึ้นแน่นอน ส่วนอุปทาน (Supply) ค่อนข้างช้าเกิดปัญหาการตอบสนอง
ทางด้านอุปทานที่ช้า (Low Response) ของอุปทานโดยทั่วไป (Traditional Supply) ทำให้ราคาสูงขึ้นเรื่อยๆ ทำให้
ผมมีความสงสัยว่าเราอาจจะเกิดสิ่งที่เรียกว่า การขาดแคลนเชิงโครงสร้าง (Structural Shortage) ของพลังงาน
รูปแบบดั้งเดิม หมายความว่า เราทำอะไรกับมันมากกว่านี้ไม่ได้แล้ว เราจะหวังว่าอุปทานเพิ่มขึ้นกว่านี้ไม่ได้ หรือ
จะหวังว่าอุปสงค์ตกลงก็ไม่อยากจะทำให้เกิดขึ้นเพราะแสดงว่าเศรษฐกิจโลกแย่ลง เพราะฉะนั้นมันได้อย่างเสียอย่าง
แน่นอนความจำเป็นในระยะยาวหาพลังงานรูปแบบใหม่เป็นนิวเคลียร์ เป็นเชื้อเพลิงชีวภาพ (Bio-fuel) จริงๆ
เชื้อเพลิงชีวภาพเป็นตัวที่มาแล้ว และทำให้เงินเพื่อเพิ่มขึ้นในราคา ราคาสินค้าโภคภัณฑ์ (Commodity) เพราะฉะนั้น
เงินเพื่อเพิ่มขึ้นมาจากหนึ่งราคาน้ำมัน สองราคาสินค้าโภคภัณฑ์ (Commodity) พวกราคาอาหาร ราคาของพวกนี้ขึ้น
หมด และหลายๆตัวเพิ่มขึ้น ข้าวขึ้นปาล์มขึ้น มันมีผลมาจาก 1.) การขึ้นของราคาโภคภัณฑ์ 2.) สินค้าเกษตรบางตัว
สามารถผลิตพลังงานได้ อีกตัวหนึ่งซึ่งมาจากเงินเพื่อในจีนและเวียดนามด้วย

สำหรับจีนในรอบหลายปีที่ผ่านมาทำหน้าที่เป็นผลิต Supply สินค้าราคาถูกให้ต่างประเทศ ราคาถูกมาก
ด้วยเราก็น่าจะรู้กันดี ราคาสินค้าที่ถูกเมื่อส่งออกต่างประเทศก็จะทำให้เงินเพื่อในตลาดโลกต่ำ พร้อมๆ กับการ
ดำเนินนโยบายของธนาคารกลางของหลายๆประเทศด้วย มันค่อนข้างจะประสบความสำเร็จ (Successful) แต่
เหตุการณ์เหล่านี้ล้วนจบลงแล้ว ไม่เกิดขึ้นอีกแล้ว ตอนนี้เงินเพื่อในจีนสูงมาก เวียดนามยิ่งสูงอีก เงินเพื่ออเมริกาก็มี
สิทธิสูง ถ้าอเมริกาอัดฉีดเงินแล้วดอลลาร์อเมริกาอ่อนด้วย ทั้งสองตัวจะทำให้เงินเพื่ออเมริกาสูงแน่นอน เมื่อมัน
เกิดขึ้นแล้วก็เป็นเรื่องที่เกิดยาวพอสมควรไม่ใช่เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นสั้นๆ เพราะปรากฏการณ์เงินเพื่อที่เกิดขึ้นเงินเพื่อต่ำๆ

อย่างเมื่อสักสิบปีจะไม่ให้เห็นแล้ว ถึงแม้ว่าเศรษฐกิจจะชะลุดตัวลง (Slow Down) ลงและเงินเฟ้อหยุดลงบ้างอย่างที่อาจารย์อัศวินพูด แต่ถ้ามันมีความเห็นไปได้หรือสาเหตุอื่น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการขาดแคลนพลังงานเชิงโครงสร้าง เรื่องของเงินเฟ้อในจีนที่จะเข้าสู่ในช่วงเงินเฟ้อ ถูกไม่ได้อีกแล้ว โอกาสน้อยมาก

เรื่องของ Decoupling ผมขอเพิ่มเติมรายละเอียดคือ มันจริงหรือเปล่าถ้าหากว่าเศรษฐกิจอเมริกาชะลุดตัวลงแล้วประเทศอื่นจะต้องชะลุดตัวลงตามไปด้วยหรือไม่ คนที่เชื่อหรือไม่เชื่อว่ามันจริงมันต้องแยกกัน ถ้าอเมริกาไปแล้วเงินไม่ไป เขาก็มีเหตุผลคือว่ามันมีสัญญาณการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ (Growth) แตกทิศกันมากขึ้น หมายความว่าอเมริกาถดถอย หลายคนเชื่อว่าทุกวันนี้อเมริกาเข้าสู่ช่วงถดถอยแล้วด้วยซ้ำ เพียงแต่รอตัวเลขมายืนยันเท่านั้นเองนะครับ แต่ที่แน่ๆ คือ อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจต่ำมาก แต่ประเทศอื่นไม่ต่ำพร้อมๆ กับช่วงเวลาที่ยุโรปเศรษฐกิจตกต่ำช่วงหลังปรับตัว แต่ว่าที่เป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจเติบโต (Emerging Economies) ที่อื่นไม่ต่ำเลยโตเร็วมากเพราะมีการค้าระหว่างกันมากขึ้น เราคาดว่า จะเพิ่มขึ้นรวดเร็วในช่วงสิบปีข้างหน้าด้วยซ้ำ หมายความว่าเรื่อง Decoupling ไม่ได้เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในปีนี้ แต่เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในระยะยาว แล้วอย่าลืมว่าประเทศจีน ได้หัว เป็นประเทศที่มีเงินสำรองอยู่มาก ไทยก็มีเงินสำรองอยู่มาก ทำให้มีอำนาจการซื้อ (Purchasing Power) เรื่องของอำนาจการซื้อ ถ้าเงินไปถูกทิศทางก็ไปสู่เรื่องของอุปสงค์ภายในประเทศ (Internal Demand) เป็นเรื่องของบริโภค การลงทุน การลงทุนถ้าทำได้ก็เป็นเรื่องต่อเนื่องไปสู่ Decoupling

แต่มีบางคนที่ไม่เชื่อว่าสัญญาณการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจแตกทิศ เพราะถึงแม้ว่าสหรัฐอเมริกาจะนำเข้าน้อยลงแต่ก็ยังนำเข้าอยู่ ทำให้ประเทศอื่นในหลายๆ ประเทศยังส่งออกได้ดี แต่ที่จริงการส่งออกได้ลดลงแล้ว แต่มีการส่งออกระหว่างกันมากขึ้น บางคนคิดว่า ถ้าย้อนระยะให้ยาวกว่านี้ประมาณ 6 เดือนหรือปีหนึ่ง ผลที่บอกว่ายุโรปอเมริกาตกต่ำยังไม่มีเลย เพราะว่าเรื่องของ Decoupling เกิดขึ้นแต่ไม่ทั้งหมด ต้องดูในระยะยาว จริงๆ แล้วการส่งออกมากขึ้น มีการส่งออกในภูมิภาคมากขึ้น แต่จุดมุ่งหมายก็คืออเมริกาอยู่ดี คือว่ามันเป็นห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) อยู่แถวนี้ เช่น การผลิตรถขึ้นมาโดยแยกส่วน แล้วเอามาประกอบก็ส่งไปยังประเทศหลักๆ เพราะฉะนั้นการค้ากันเองที่เป็นประเภทขึ้นส่วนนั้น สุดท้ายก็ถูกพบว่าการส่งออกไปที่ประเทศปลายทาง (Destination) หลักยังถูกระทบอยู่

นั่นคือภาพของเศรษฐกิจโลก เรามีส่วนอยู่หลายตัวโดยเฉพาะเรื่องการเงินเฟ้อซึ่งมันเกี่ยวในเรื่องเศรษฐกิจสำหรับเรา เกี่ยวกับประเทศไทยในปี 2551 เกี่ยวขึ้นแรกก็คือว่า External Demand มัน Uncertain Sub-prime เองก็คาดว่าจะมีผลและมีผลต่อเนื่องไป แล้วอาจจะมาเป็นระลอกด้วย ในขณะที่เดียวกันชาวจีนก็เข้ามาเสริมคือว่า Internal Demand หรืออุปสงค์ภายในก็เริ่มสัญญาณตั้งแต่ปลายปีที่แล้วในเรื่องของการบริโภค ในเรื่องของการลงทุน อย่างที่ผมบอกในเรื่องของการลงทุนก็ไม่ใช่เฉพาะในประเทศไทย มันเริ่มแผ่ขยายไปเป็นปรากฏการณ์ระดับภูมิภาค (Regional Phenomena) แล้ว แต่อย่างไรก็ตาม ความเชื่อมั่นต่างๆ ต้องการเวลามากกว่านี้ ต้องส่งสัญญาณเข้ามาในความคิดเรามากขึ้น อันนี้เป็นสิ่งที่รัฐบาลใหม่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ เพราะว่า Real Factor Fundamental มัน Support อยู่แล้ว

ประเด็นที่จะต้องถามก็คือว่า ถ้าเราเป็นผู้บริหารเศรษฐกิจในภาวะแบบนี้ ปุ่มหลัง (Background) ที่มีความเสี่ยงอย่างที่ผมเรียนให้ทราบ เช่นนั้นทางที่จะเดินต่อไปคืออะไร ประเด็นที่ต้องถามคือเศรษฐกิจไทยต้องการการกระตุ้นหรือไม่ คือ Stimulate or Not Stimulate อันนี้เป็นคำถาม

คำถามต่อไปคือ ต้องการการกระตุ้นตอนนี้อยู่หรือจะไปข้างหน้า ส่วนข้อที่สามคือกระตุ้นอย่างไร ข้อที่สี่ก็คือว่า ถ้าเราจะกระตุ้น ในเรื่องของเสถียรภาพ (Stability) ในเรื่องของประสิทธิภาพเราจะดูแลกันอย่างไร อันนี้ผมคิดว่าเป็นโจทย์ที่ต้องถาม ประเทศไทยต้องถามเอง พวกเราต้องถามเอง รัฐบาลเองก็มีคำตอบแล้วว่าเป็นกระตุ้น อย่างไร ผมบอกว่ามันมีสัญญาณ (Sign) ต่างๆ ถ้าอย่างที่ยกตัวอย่างที่แล้ว อุปสงค์มวลรวม (Aggregate Demand) มันไม่มีอะไรเลย มีแต่อุปสงค์จากต่างประเทศ (External Demand) เพราะปกติโตร้อยละ 4.8 เพราะฉะนั้นคำถามก็คือว่า เหตุการณ์มันยุ่งยาก คุณต้องกระตุ้นอย่างแรงและกระตุ้นทันทีหรือยัง นั่นคือ Research แต่รัฐบาลตอบทันทีเลยว่า กระตุ้น คือ หนึ่งกระตุ้นโดยใช้นโยบายประชานิยม ประชานิยมมีข้อค่อนข้างหลายตัว มีการโยกย้ายงบประมาณต่างๆ แต่เข้าใจว่าเม็ดเงินใหม่ไม่มีเพิ่มอย่างเช่นการโยกงบ เช่น งบอยู่ดีมีสุขไปยังงบ SML เนื่องจากเป็นเงินเดิมซึ่งยังมีงบประมาณที่จำเป็นอยู่แล้ว แต่ในแง่ของเงินใหม่เข้าใจว่า ยังไม่มี แต่คิดว่ากระตุ้นได้ไม่มากแม้ว่ารัฐบาลคงทุ่มค่อนข้างมากในเรื่องของประชานิยม ส่วนที่จะมาจริงๆ คือ การลดภาษีก็จัดไปเร็วๆ นี้ ซึ่งลดไปกว่าสี่หมื่นกว่าล้านบาท ซึ่งรวมกับของเดิม ของเดิมมีการวางแผนขาดดุลอยู่แล้วในสมัยรัฐบาลสุรยุทธ์ ของเดิมวางแผนขาดดุลร้อยละ 1.8 ของ GDP ถ้าบวกสี่หมื่นล้านบาทเข้าไปก็จะเป็นร้อยละ 2.2 ของ GDP ซึ่งพอๆ กับช่วงวิกฤต แต่สิ่งที่ค่อนข้างชัดเจนก็คือว่า ตอนนี้อยากเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ (Growth) ก่อน การรักษาเสถียรภาพ (Stability) ไว้ที่หลังก็เห็นภาพชัดเจน ถ้ามองแบบนั้นเราต้องมานั่งวิเคราะห์ต่อว่า ทำไมรัฐบาลมองแบบนั้น

แต่ตอนนี้ถ้ามาดูภาคส่วนที่ผมพูดถึงก็คือว่า ถ้ามาเปรียบเทียบการกระตุ้นของเศรษฐกิจ โดยนโยบายการคลังในปี 2551 ซึ่งในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจการขาดดุลอยู่ที่ร้อยละ 2 - 2.4 ของ GDP มาช่วงนี้ในปี 2551 เดิมรัฐบาลวางแผนไว้เมื่อตั้งแต่ปีที่แล้วคือร้อยละ 1.8 โดยเมื่อสี่กว่าล้านบาทนี้หายไปก็จะเป็นร้อยละ 2.2 ของ GDP ซึ่งพอๆ กับช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ คำถามคือ เศรษฐกิจไทยในปีนี้นั้นแยกว่าช่วงวิกฤตเศรษฐกิจหรือไม่ ถ้าจริง ร้อยละ 2.2 ก็ปกติถ้าไม่แยถึงขนาดนั้น จำเป็นหรือไม่ที่ต้องใช้เงินอัดฉีดร้อยละ 2.2 ในเมื่อเศรษฐกิจมันไม่ได้แยถึงขนาดนั้น

บางทีเราอาจจะมองว่ามันมีความเสี่ยง ผมก็เสนอไปไม่ทราบว่าจะปฏิบัติได้ตามกฎหมายหรือไม่ คงต้องถาม ดร.เอกนิติ ก็คือว่า ตั้งรัฐบาลขาดทุนไว้ก่อนร้อยละ 2.1 ร้อยละ 2.2 หรือร้อยละ 2.5 ตั้งไว้ก่อน แล้วก็ดูภาวะถ้าเศรษฐกิจมันไม่แยขนาดนั้นก็ไม่ต่างกัน ไม่ทราบทำได้ตามกฎหมายหรือไม่ปล่าณะครับ รู้สึกว่าไม่มีกฎหมายแต่รัฐบาลใช้เงินทุกบาททุกสตางค์ที่มีอยู่ ตั้งเอาไว้เผื่อจำเป็นเพื่อการใช้จ่าย อันนั้นคือความคิด

กลับมากาการบริหารเศรษฐกิจมหภาค ผมขอแจ้งเป็นนโยบายการคลัง นโยบายการเงิน และการวิเคราะห์ต่างๆ คือว่า นโยบายการคลังต้องกระตุ้นเศรษฐกิจอย่างมีสติ เมื่อสักครู่ผมยกตัวอย่างแต่ไม่ทราบว่ามันเป็นจริงได้ในทางปฏิบัติหรือไม่ ก็คือว่าคุณกระตุ้นได้แต่ควรทำอย่างไรมีประสิทธิภาพในหลายอย่าง ซึ่งเป็นข้อผูกพัน (Commitment) ในระยะยาวเช่น งบประมาณ 13 ปีติดต่อกันควรหรือไม่ และต้องไม่หวังผลการเมืองมากจนเกินควร อันที่ผมมองประเด็นนี้เข้ามาเพราะว่าเมื่อเราบอกว่าจะกระตุ้นเศรษฐกิจโดยการขาดดุลการคลังมันทำได้สองอย่างวิธีที่หนึ่งคือเพิ่มการใช้จ่าย วิธีที่สองคือลดภาษี ทั้งสองอย่างกำลังจะกล่าวถึงในสักครู่ พอรัฐบาลเข้าไปบริหารแรกๆ พุดเหมือนกับว่าใช้วิธีที่หนึ่งเพิ่มการใช้จ่าย แต่อย่างไรก็ไม่ทราบดูเหมือนจะพักไปก็มาเปลี่ยนเป็นลดภาษีแทน ถ้ามองอย่างตื้นๆ ก็มองว่า มันง่ายดีในทางปฏิบัติเพราะว่าถ้ากระตุ้นการใช้จ่ายมันต้องออก พรบ. มันต้องผ่านสภามันเสียเวลา ในใจคิดว่ามันต้องกระตุ้นทันทีทุกอย่างรอไม่ได้เลย ณ วินาทีนี้ ถ้าเข้าไปทำให้ชาติเสียหายล้มจมแน่นอน ต้องรีบทำ เรื่องของเรื่องคือรอไม่ได้ แต่ก็ตอบไม่ได้ว่ามันควรรีบขนาดนั้นจริงหรือไม่ ในขณะที่ลดภาษีใช้อำนาจบริหาร ไม่ต้องผ่านสภาไม่ต้องมีการตรวจสอบอะไรต่างๆ เหล่านั้นซึ่งมันทำได้ง่ายดี อันนี้เปลี่ยนใหม่คือ หวังผลง่ายในทางปฏิบัติ หรือถ้าเชื่ออย่างทฤษฎีปริมาณเงิน (Quantity Theory) หรือมองอย่างเป็นลบนิตๆ ปกติผมไม่ใช่คนแบบ

นั้น ผมไม่ค่อยเชื่อทฤษฎีปริมาณเงิน (Quality Theory) แต่ขอยกเว้นหนึ่งสำหรับรัฐบาล ก็คือทุกคนมองว่า เป็นส่วนการเมืองได้ คือกระตุ้นเศรษฐกิจแบบเดียวกันนี้ ถ้าคุณกระตุ้นการใช้จ่ายและประโยชน์คือรัฐได้ใช้ไหมครับ ประชาชนยอมต่างๆ รัฐได้ ถ้ากระตุ้นโดยการลดภาษีคนที่ได้ประโยชน์คือคนที่มั่งเงิน ภาษีหลายอันสำหรับคนมีเงิน แต่ว่าจะเกิดขึ้นถ้ารัฐได้เงินเข้ามา ถ้ามองจากทางด้านการเมืองอาจจะตีความได้ว่า ไม่ทราบว่าเป็นจริงหรือไม่ว่าฐานเสียงของ รากหญ้ามีอยู่แล้วยังไงก็ของตาย แต่ว่ามีจุดอ่อนอยู่ในตัว เพราะฉะนั้นจำเป็นต้องหาเสียงจากในเมืองให้ได้เสียก่อน เพื่อปิดช่องว่างตรงนี้ไปเพราะฉะนั้นอันนี้เป็นเรื่องเร่งด่วนต้องทำ ทำแบบนี้ด้วยทำแบบอื่นไม่ได้อันนั้นเป็นเรื่องของการคลัง

อีกอย่างที่ผมต้องเน้นมาก ๆ เลยก็คือ คุณูปการเป็นอย่างยิ่งของอาจารย์ป๋วย ก็คือเน้นประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ อาจารย์ป๋วยพูดเรื่องนี้ในหลากหลายเวที หลากหลายโอกาสด้วย ประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ ทางด้านนโยบายการเงินโดยหลัก คือให้เงินเพื่อ Flexible Inflation Targeting ขอเพิ่ม Flexible นะครับ บางครั้งอาจจะต้องพูดแต่ไม่พูดทุกครั้ง คืออย่าตกคำว่า Flexible ออกไปเลย ไม่งั้นคนจะเข้าใจว่าแบงก์ชาติคิดแต่เรื่องเงินเพื่ออย่างเดียว คือคำว่า Flexible Inflation Targeting หมายความว่า ไม่ได้ดูเรื่องเงินเพื่ออย่างเดียว แต่ดูเรื่องการเจริญเติบโต การขยายการเจริญเติบโตด้วย ดูการแกว่งตัวของ GDP ด้วยไม่ใช่ดูเรื่องการแกว่งตัวเรื่องราคาอย่างเดียว ซึ่งอันนี้ผมคิดว่านักเศรษฐศาสตร์อเมริกาหลายคนในประเทศไทยยังไม่เข้าใจคำนี้เลย คิดว่าแบงก์ชาติดูเรื่องเงินเพื่ออย่างเดียว ผมไม่ต้องระบุชื่อหลายท่านให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์อยู่บ่อยๆ มองแต่ว่าแบงก์ชาติทำผิดที่ดูแต่เรื่องเงินเพื่ออย่างเดียว ผมคิดว่าแบงก์ชาติควรจะบอกทุกครั้งที่มีโอกาสว่าไม่ได้ดูเรื่องเงินเพื่ออย่างเดียว ถึงแม้ว่าเงินเพื่อเป็นอะไรที่ยาก แต่ไม่ควรจะบอกว่าไม่ดูอย่างอื่นเลย เพราะฉะนั้นต้องเน้นความเข้าใจของแต่ละคนด้วย

อีกเรื่องหนึ่งคือเรื่องควบคุมการเคลื่อนย้ายทุนระหว่างประเทศ (Capital Control) ซึ่งเป็นเรื่องหนึ่งที่ผมคิดว่า มีวิวาทะ (Debate) กันมาก ซึ่งหลักๆ ผมคิดว่ามันมีความจำเป็น มันมีเหตุที่ต้องมี Capital Control บ้าง แต่เหตุที่ว่ามันต้องเป็นเรื่องที่จำเป็นจริงๆ แบงก์ชาติเคยบอกว่าที่มี Capital Control 30% ก็เพราะมีการเก็งกำไร ซึ่งถ้ามีการเก็งกำไรที่เป็น Asset จริงๆ ก็เป็นการ Disstabilize เพราะฉะนั้นก็ควรมี Capital Control มันเป็น Internal Control ประเด็นก็คือว่าผมก็ไม่เคยเห็นที่แบงก์ชาติบอกว่า Massive Technotion มันอยู่ตรงไหน เมื่อไหร่ อยู่ในรูปแบบอะไร มีการพูดกันมาบ้างไม่ใช่ไม่มี มาตรการเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม ออกมาก่อนวันที่ 19 บอกว่า มีเหตุการณ์เกิดขึ้นในตราสารหุ้นระยะสั้น ต่างชาติพากันเข้ามาซื้อตราสารหุ้นระยะสั้นที่ใกล้หมดอายุแล้ว พอถึงเวลาก็ถอนเงินออก ก็ได้กำไรไปในส่วนนั้น แต่ว่าแบงก์ชาติบอกว่ามีอยู่แต่ว่าเป็นเท่าไร ตรงนี้ทำให้หลายคนที่ยากจะเอาใจช่วยแบงก์ชาติ ยากจะออกตัว (Defend) แทนกับกลุ่มที่ว่าแบงก์ชาติทำอะไรผิดๆ แต่ไม่มีข้อมูลอยู่ในมืออย่างนี้ จากการถกเถียง (Debate) หลายๆ ครั้ง ทำให้แบงก์ชาติเป็นผู้แพ้อย่างไม่สมควรที่จะแพ้ ในขณะที่เดียวกัน ถ้าไม่จำเป็นจริงๆ ก็ไม่ควรใช้ Capital Control นี้ก็อยู่ที่เรื่องของข้อมูล

เรื่องที่สามที่อยากจะฝากคือควรถึงเวลาที่จะตั้ง Capital Control เมื่อไม่มีใครคัดค้าน ไม่ว่าจะรัฐบาลไหน พรรคไหน ไม่ว่าจะรัฐบาลที่แล้วรัฐบาลรัฐประหารก็พูดเหมือนกันหมดว่า โอเคเป็นเรื่องที่ดี Mega-project ทุกส่วนเขาก็พูดกัน มันอยู่ที่ Detail ต่อ Mega-project อย่างไร โปร่งใสไม่โปร่งใส ไปทำอะไรที่อื่น เช่น การผันน้ำไปที่แม่น้ำโขง เข้าไปหาอีสาน ซึ่งทุกคนรู้ปัญหาของภาคอีสานไม่ใช่ปัญหาการขาดน้ำ ปัญหาของอีสานคือเก็บน้ำไม่ได้ ฝนตกไม่ใช่น้อยในภาคอีสานแต่เก็บน้ำไม่ได้ ถ้าผันน้ำน้ำก็ลงดินไปไม่ได้ประโยชน์อะไร อย่างนี้เป็นต้น ธรรมชาติควรจะตั้งมีเป็นเรื่องอาจารย์ป๋วยเน้นเสมอ ถ้าทำต้องจินตนาการด้วย

ส่วน Transacted อีกสองส่วนที่ไม่ค่อยจะพูดกัน แต่ก็ควรจะพูด คือหนึ่งเรื่องของโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ (Physical Infrastructure) มีหลายส่วนที่ขาดหายไปหรือว่ายังไม่สมบูรณ์ยังบกพร่องอยู่ เรื่องของการไม่แน่ใจนโยบายของรัฐบาลที่อาจารย์พูดเมื่อสักครู่นี้ แต่ว่าอันนั้นเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างพื้นฐานทางกฎหมาย (Legal Infrastructure) ถ้าดูอย่างครบถ้วนแล้วมันก่อให้เกิดจุดบกพร่อง ทำให้เราเดินก้าวไปข้างหน้าค่อนข้างยาก

อันที่สามเป็นเรื่องโครงสร้างพื้นฐานด้านองค์ความรู้ (Knowledge Infrastructure) อันนี้คงไม่ต้องขยายความ เพราะว่าสำคัญมากๆ ทุกวันนี้มันสู้กันด้วย Knowledge ไม่ใช่สู้กันด้วยอย่างอื่น

การเมืองกับเศรษฐกิจผมไม่พูดละกันนะครับ เรื่องสุดท้ายที่ผมคิดว่าจำเป็นต่อเศรษฐกิจปัจจุบันก็คือ ผมคิดว่า โลกปัจจุบันนี้มีการ Coordinate กันมีการประสานกัน ในสมัยอาจารย์ธนิศย์เราก็บอกว่าเป็น Invisible Hand ทุกคนทำเพื่อประโยชน์ของตนเองสูงสุดแล้วสุดท้ายก็จะมีมือที่มองไม่เห็นร้อยเรียงผลประโยชน์เข้าด้วยกันแล้วก็เกิดเป็นผลประโยชน์รวมของทั้งสังคมของทั้งเศรษฐกิจ ประเด็นที่ร้อยเรียงเข้าหากันมันไม่ใช่ร้อยเรียงกันได้ง่ายๆ อย่าง smooth หรืออย่างราบรื่นมันมีสิ่งที่เรียกว่า Coordination Failure ความล้มเหลวในการประสานงาน มีอยู่ในหลากหลายเวทีมาก อย่างเช่น เปอร์เซนต์จัดการหาที่ดินการลงทุนมันหายไปหลายปี ผมคิดว่ามันเป็น Coordination Failure อย่างหนึ่ง ทุกคนเห็นว่ามันมีเหตุของการการลงทุนอยู่แต่เกิดขึ้นไม่มาก ผมคิดว่ามันมี Coordination Failure ซึ่งจะมากขึ้นเรื่อยๆ การ Coordinate ระหว่างการนโยบายการเงินนโยบายการคลังอันนี้สำคัญมาก เมื่อครู่นี้ผมพลิกปกหนังสืออาจารย์ปวยมันมีเขียนอยู่ว่า การประสานระหว่างนโยบายการเงินนโยบายการคลังทำกันพูดไว้ชัดเจนว่า ถ้านโยบายการเงินนโยบายการคลังไม่สอดคล้องกันจะทำให้ทั้งสองนโยบายไม่มีประสิทธิภาพล้มเหลวทั้งคู่ เพราะฉะนั้นแบงก์ชาติต้องคุยกันกับทางการคลัง แต่ไม่ใช่อย่างที่พูดเมื่อสักครู่นี้ ต้องเข้าถึงซึ่งกันและกัน ต้องเอาข้อมูลมาแชร์กันไม่ใช่มาตีกันโดยตรงหรือมาตีกันโดยสร้างสถานการณ์ อันนี้ผมเชื่อว่าเป็นเรื่องที่สำคัญครับ ขอบขอบคุณครับ

รศ.ดร. นิพนธ์ พัวพงศกร: ขอบขอบคุณครับ ประเด็นที่ยังน่าสนใจก็คือว่า อาจารย์สมชัยเริ่มทำทนายว่าการกระตุ้นเศรษฐกิจมันไม่จำเป็นต้องทำถึงขนาดนั้น ภายหลังมีสัญญาณต่างๆ เรื่องของการเจริญเติบโตเรื่องของการลงทุนเริ่มสูงขึ้นมาแล้ว ถ้าหากรัฐบาลไปเพิ่มการลงทุน จะทำให้การกระตุ้นเป็นโจทย์ทางการเมืองมากกว่าทางเศรษฐกิจหรือเปล่า ประเด็นนี้ผมคิดว่า ดร. เอกนิติน่าจะช่วยตอบเราได้ น่าจะดีนะครับ ขอเชิญดร.เอกนิตินะครับ

ดร.เอกนิตินิธิทัณฑ์ประกาศ: สวัสดีครับ หัวข้อที่ผมอยากจะพูดในวันนี้คือ การบริหารนโยบายเศรษฐกิจมหภาคภายใต้สถานการณ์เศรษฐกิจโลกปัจจุบัน ก็คือว่าการที่จะเข้าใจว่าเราจะบริหารเศรษฐกิจมหภาคอย่างไร เราต้องเข้าใจก่อนว่าเศรษฐกิจโลกในปัจจุบันมันเชื่อมโยงกันอย่างไร ซึ่งเปลี่ยนไปมากจากเมื่อสิบปีที่แล้ว

เศรษฐกิจโลกมีการเชื่อมโยงกันทั้งด้านการค้าและการเงิน ทางด้านการค้าในสมัยก่อนโลกเชื่อมโยงกันแบบทฤษฎีหัวรถจักร หมายความว่า ถ้าโลกเศรษฐกิจประเทศมหาอำนาจขยายตัวดี อย่างอเมริกา ญี่ปุ่น ยุโรป มันก็จะลากเศรษฐกิจทั้งเอเชียและประเทศอื่นๆ ทั่วโลกตามไปด้วย แต่รูปแบบการเชื่อมโยงในปัจจุบันนี้มันเปลี่ยนไปในรูปแบบที่เชื่อมโยงระหว่างกันมากขึ้น ก็คือว่าโลกไม่จำเป็นต้องพึ่งเศรษฐกิจอเมริกา ยุโรป ญี่ปุ่น อย่างเดียว อันนี้ที่อาจารย์สมชัยพูดถึงก็คือเรื่อง Global Decoupling ที่ผมจะพูดก็คือว่า Global Decoupling ไม่แยกระหว่างความพร้อมกับการเงิน มันจะพูดรวมไม่กันได้ แต่ในเรื่องของการค้า ถ้าอเมริกา ยุโรป ญี่ปุ่น ไม่ดี ก็ไม่จำเป็นว่าจะทำให้เศรษฐกิจโลกแยกตามไปด้วย เพราะโลกเชื่อมโยงต่อกันมากขึ้น โดยมีตัวนำสองกลุ่มใหญ่ๆ ก็คือกลุ่มประเทศเอเชีย

ตะวันออก (East Asia) โดยมี 9 ประเทศนำโดยสี่ประเทศมหาอำนาจที่เกิดขึ้นใหม่ก็คือ จีน เกาหลีใต้ ฮองกง ไต้หวันและ
ห้าประเทศมหาอำนาจเศรษฐกิจอาเซียนคือ ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ นี่คือ East Asia 9
และอีกกลุ่มหนึ่งคือ West of the World คือ บราซิล อินเดีย พวกนี้คือรูปแบบการเชื่อมโยงเศรษฐกิจโลกแบบใหม่
แต่ผมมีหลักฐานมาให้ดูว่า ข้อมูลเศรษฐกิจโลกทั้งหมดในปี 2549 ถ้าเราดูบางปีเช่นปี 2544 – 2545 ตอนนั้นเกิด
Dot Com Birth มี 9/11 อเมริกาถูกชนตึก กลุ่ม 3G ในปี 2544-2545 อเมริกา ยุโรป และญี่ปุ่น เรียกว่า Group of
Three ขยายตัวแคร์ร้อยละ 1 เท่านั้นเอง แต่ในช่วงนั้นกลุ่มทางเอเชียใช้นโยบาย Dual Track Policy แต่เขาไม่ได้
โฆษณาเหมือนเมืองไทยเท่านั้นเอง ก็คือว่ามีการใช้ง่ายไม่ว่าอินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ พอตีผมทำวิจัยเรื่องนี้อยู่
ทำไมกลุ่มพวกนี้จึงขยายตัวได้ถึงร้อยละ 60 หลังจากอเมริกามีปัญหา พวกนี้ใช้อุปสงค์ภายในประเทศ (Domestic
Demand) กระตุ้นเศรษฐกิจทั้งด้านการคลังแล้วก็การบริโภคและการลงทุนของภาคเอกชน ถ้ามาดูหลังๆ จะพบว่า
ไม่เฉพาะในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออก (East Asia) เท่านั้นที่โตขึ้นมา แต่กลุ่ม West of the World โตมากกว่า
กลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกด้วยซ้ำ นี่คือกลุ่มประเทศเกิดใหม่ที่เกิดขึ้น ภาพที่มันเปลี่ยนไปทำให้การเชื่อมโยง
ระหว่างประเทศเปลี่ยนไป ก็คือว่า ต่อให้เศรษฐกิจประเทศมหาอำนาจชะลอตัวก็ไม่ได้ทำให้เศรษฐกิจโลกชะลอตัว แต่
แน่นอนมันมีผลกระทบไม่ปฏิเสธว่าไม่มีผลกระทบ

คราวนี้เรามาวិเคราะห์ตัวเลขโครงสร้างการค้าใน East Asia 9 อย่างที่ ดร.สมชัยพูดว่าชื่อ Decoupling
หรือไม่ ถ้าเรามาดูข้อมูลที่ผมมีตอนนี้ถึงปี 2549 พบว่า กลุ่ม East Asia 9 ส่งออกไปอเมริการ้อยละ 17 ส่งออกไป
ยุโรปร้อยละ 15 ส่งออกไปญี่ปุ่นร้อยละ 9 ส่งออกระหว่างกันเองร้อยละ 51 และส่งออกไป West of the World ร้อยละ
8 ขณะเดียวกันกลุ่มเอเชียตะวันออก 9 ประเทศ นำเข้าจากอเมริการ้อยละ 10 จากสหภาพยุโรปร้อยละ 6 จากญี่ปุ่น
ร้อยละ 11 นำเข้าระหว่างกันเองร้อยละ 63 และจาก West of the world ร้อยละ 7 นี่คือโครงสร้างการค้าของโลก
ที่เปลี่ยนไป ที่อาจารย์สมชัยเรียกว่า Intraditional Trade ถ้าจะพูดว่ามี Global Decoupling ผมเชื่อว่า ในด้าน
การค้ามันเริ่มมี ใน East Asia 9 แล้วทั้งโลกเช่นเดียวกัน เพื่อที่จะอธิบายให้เข้าใจง่าย ๆ ยกตัวอย่าง ตลาด
คอมพิวเตอร์ สมัยก่อนต้องนำเข้าจากประเทศใดประเทศหนึ่ง แต่เดี๋ยวนี้ไม่ใช่ นักศึกษาสามารถไปซื้อ Hard Disk ที่
พาด้าแล้ว Made in Thailand เพราะประเทศไทยเก่งเรื่องทำ Hard disk อันดับหนึ่งของโลกเลยครับ ประเทศเกาหลี
เก่งเรื่องจอ LCD ที่สุด ประเทศมาเลเซียเก่งวงจรไฟฟ้าที่สุด นี่คือความชำนาญเฉพาะอย่าง (Specialize) มากขึ้น
หากมองแบบเศรษฐศาสตร์จุลภาค (Micro Economic) แล้วมันเป็นการรวมตัวในแนวตั้งเขาเรียกว่า การรวมตัวใน
แนวตั้ง (Vertical Integration) เป็นเครือข่ายการผลิต (Production Network) เพราะฉะนั้นเราไปพันธุทิพแล้ว
เรานำเข้าจอมาจากเกาหลี นำเข้าแผงวงจรไฟฟ้ามาจากมาเลเซีย นำเข้าสายไปมาจากอินโดนีเซีย ส่วน Hard Disk
เมืองไทยผลิตเองแล้วประกอบกันเอง ในลักษณะเดียวกันเราก็ส่ง Hard disk ไปอินโดนีเซีย เกาหลี เพื่อสอดคล้องกับ
อุปสงค์ภายในประเทศ (Domestic Demand) ของเขา นี่คือ Intraditional Trade ในภาษาชาวบ้านจะเอาเรื่อง
รถยนต์ก็ได้ อุปสงค์ขั้นสุดท้าย (Final demand) เราอยู่ที่สหรัฐอเมริกา ทราบไหมครับตอนนี้เราส่งออกรถยนต์เป็น
อันดับหนึ่ง เมืองไทยเราเก่งเรื่องประกอบ เมื่อก่อน Hard Disk เราก็นำเข้า แต่ตอนนี้เราผลิตเองและเป็นอุตสาหกรรม
ที่น่าจะยั่งยืนเพราะพัฒนามานานแล้ว พวกแผงวงจรตัวที่คุมหัวใจที่เป็นวงจรไฟฟ้าคอมพิวเตอร์ตอนนี้ก็ผลิต
ที่เมืองไทยแต่อาจจะมีการนำเข้าส่วนต่างๆ แต่ที่เราเก่งที่สุดคือการประกอบ ตอนนี้อย่างไรส่งออกอันดับหนึ่งไม่ใช่ญี่ปุ่น
แต่คือออสเตรเลีย ส่วนหนึ่งก็มาจากอานิสงส์ของ FTA ไทย – ออสเตรเลีย และอานิสงส์อีกตัวมาจาก AFTA ที่เปิด
สมัยคุณอานันท์ อันนี้คือภาพที่เปลี่ยนไปคือ Intraditional Trade มันทำให้ผมเชื่อว่า การค้าทำให้ Global มัน
decoupling มากขึ้น แต่ในเรื่องการเงินยังไม่ Decoupling ยังต้องพึ่งพา

ท่านจะเห็นว่าโลกของการเงินก็เปลี่ยนแปลงไปเยอะมาก ผมขออธิบายตรงนี้เล็กน้อยเพราะว่า ก่อนที่เราจะวางนโยบายเศรษฐกิจมหภาคได้ เราต้องเข้าใจภาพรวมก่อน ในเรื่องของการเงินสมัยก่อนโลกมันเปลี่ยนก็คือ ประเทศพัฒนา (Developed Countries: DCs) พวกอเมริกา ยุโรป ญี่ปุ่น เกินดุลแล้วพวกเรา net LDC คือ Net Developing Country ขาดดุล พวกเราขาดดุลแต่เขาเกินดุล แล้วเขาก็เอาเงินกู้มา finance เรา ไม่ว่าจะเป็นธนาคารโลก (World Bank) ไม่ว่าจะเป็นองค์กรต่างๆ แหล่งกู่ทางการเงินต่างๆ ทั้งนี้ในโลกการค้า อุปสรรคทางการค้า (Trade Barrier) ลดลงเรื่อยๆ หลังจากมีองค์การการค้าโลก (WTO) ขณะเดียวกัน เรื่องอุปสรรคทางการเงินระหว่างประเทศ (Financial Barrier) ก็ลดลงไปเรื่อยๆ ในเรื่องของบริการทางการเงิน มันเริ่มเปิดเสรีทางการเงินมากขึ้น ต่อให้เราไปควบคุมมากขึ้น เทคโนโลยีมันก็ทำให้เกิดเสรีมากขึ้น อย่างตอนที่ผมทำงานอยู่ที่วอชิงตัน ดีซี ผมก็สั่งของทางอินเทอร์เน็ต สั่งจ่ายเงินทางอินเทอร์เน็ต นั่นคือ Financial Globalization คือมันจะเปิดบริการมากขึ้น เพราะฉะนั้นบนโลกใบนี้จากการที่อเมริกาสร้างระบบการเงินระหว่างประเทศสมัยสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่สอง สมัยที่อเมริกาสร้างให้ทุกคนในประเทศผูกติดค่าเงินตัวเองกับทองคำ แล้วก็ให้ทองคำกลับมา Fixed กับ US\$ ที่ผูกเอาเท่ากับ 35 ต่อ US\$ ตอนนั้นทุกประเทศก็จะใช้ดอลลาร์เป็นทุนสำรองระหว่างประเทศของโลก มันก็กลายเป็นระบบที่ทุกคนยังใช้อยู่ในปัจจุบันที่ยังใช้ดอลลาร์

ที่อาจารย์สมชัยบอกเงินดอลลาร์สามารถพิมพ์ออกมาได้และทุกคนก็ยังใช้อยู่ ท่านไปแอฟริกาก็สามารถถือดอลลาร์ไปใช้ได้ เพราะยอมรับกันทั่วไปเพราะเป็นทุนสำรองระหว่างประเทศของโลก ระบบนี้มันทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงก็คือ ว่าทำให้อเมริกาตอนนี้ที่อาจารย์สมชัยเรียกว่า Global Imbalance อเมริกาขาดดุลมหาศาล แต่ยังสามารถอยู่ได้โดยไม่โดยวิกฤตเหมือนเมืองไทย ทั้งๆ ที่สภาพแย่กว่าเมืองไทยในปี 2539 อีก เพราะสภาพการเงินที่ตัวเองตั้งไว้ ประเทศพวกนี้พวกเราเกินดุลมหาศาล ทุนสำรองระหว่างประเทศในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออก (East Asia) ในปี 2549 มีอยู่ 2.65 ล้านล้านเหรียญสหรัฐเทียบกับปี 2541 มีแค่ 5 แสนล้านเท่านั้น นี่คือการไม่ทุนสำรองระหว่างประเทศพวกเราถึงเกินดุลเยอะ แต่เราก็เอาเงินดอลลาร์อัดกลับไปให้อเมริกา ก็เพราะเราไม่มีทางเลือกเพราะว่ามันเป็นดอลลาร์เราไม่ได้เก็บไว้เฉยๆ แล้วประเทศไทยเป็นประเทศเล็กๆ เมื่อสิ้นปี 2549 เรามีอยู่ 67,000 ล้าน สิ้นปีที่แล้วมีอยู่ 87,000 ล้าน และตอนนี้มีอยู่ 100,000 ล้าน เพราะฉะนั้นประเทศไทยเราเล็กมากเมื่อเทียบกับจีนซึ่งเป็นอันดับหนึ่งซึ่งมีอยู่ 1.5 ล้านล้าน ญี่ปุ่นอันดับสองมีอยู่ 1.1 ล้านล้าน ตรงนี้มันทำให้เงินมันไหลอัดกลับไปอเมริกา แต่ระบบการเงินที่อเมริกาสร้างอยู่ทำให้เวลาที่พวกเราต้องการเงินใช้ไม่ว่าจะเป็นบริษัทใดๆ หรือแม้แต่กระทรวงการคลังจะไปขอกู้ในสามปีต้องให้สถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือ (Rating Agency) มาคอยประเมินว่า อันนี้ Rating เท่าไหร่แล้วค่อยเอาเงินจากการกระจายความเสี่ยงมาลงทุน นอกจากนั้น ยังไม่พอก็คือ ว่าการปั๊มเงินดอลลาร์ออกมาเรื่อยๆ ดอกเบี้ยอเมริกาก็ถูก พวกนี้ก็สร้างกองทุนประกันความเสี่ยง (Hedge Fund) ขึ้นมา Number of Hedge Fund ปี 2000 มีอยู่ 0.5 Billion ปี 2428 มีอยู่ 1 Billion กองทุน Hedge Fund ปี 2543 มีอยู่ 4,000 ปี 2548 ขึ้นมาเป็น 7,000 ขึ้นมาเกือบเท่าตัว อันนี้คือเข้ามาถึงกำไร คือมันอัดมาที่อเมริกาแล้วมันก็หันมาถึงกำไรจากความเสี่ยง ตรงนี้แหละครับที่การเงินของโลกมันเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิด

ผมคงไม่คงมีเวลาพูดถึงปัญหา Sub-prime อย่างละเอียด แต่เมื่อใดก็ตามที่ Sub prime มีปัญหาขึ้นมาพวก Hedge Fund ต่างๆ เขาหลงไว้หลายที่ เขาหลงไว้ที่ตลาดหุ้นที่เอเชีย ลงในสินค้าโภคภัณฑ์ น้ำมัน ลงใน Platinum ลงใน CDO หรือตราสารที่ผูกพันกับ Sub-prime Mortgage พอ Sub-prime มันมีปัญหา ก็เข้าหากองทุนรักษาสภาพคล่อง กองทุนพวกนี้พวกเศรษฐกิจมาขอเงิน พอไม่มีเงินก็พากันขายหุ้นในเอเชีย ขายหุ้นในตลาดสินค้าโภคภัณฑ์ เงินก็ไหลกลับสภาพคล่องก็ขาด หุ้นในเอเชียก็ตก พอ Fed กับยุโรปลดดอกเบี้ย ปั๊มเงินเข้าไปในตลาดเงิน มันก็กลับเข้ามา

อีกหุนก็ขึ้นอีก นี่คือความผันผวนของการเงินโลกที่มันเชื่อมโยงกันมากขึ้น นี่แหละครับที่เป็นโจทย์ใหญ่ ว่าแล้วเมืองไทยจะบริหารอย่างไร ตรงนี้ที่ผมคิดว่าน่าจะเป็นโจทย์ที่สำคัญ ตอนนี้มีเวลาไม่มากแต่อยากให้เห็นภาพว่าโลกปัจจุบันเป็นอย่างไร แล้วในอนาคตมันจะเป็นอย่างไร

แล้วกลับมาที่ว่าแล้วเมืองไทยเป็นอย่างไร อยากย้อนกลับมาให้ดูโครงสร้างของเมืองไทย เราพึ่งพาการส่งออกสินค้าและบริการถึงเกือบร้อยละ 70 ของ GDP ข้อมูลล่าสุดที่ออกมาเมื่อปี 2550 ออกมาประมาณร้อยละ 69 ของ GDP ของสินค้าและบริการเทียบกับสิบปีที่แล้ว ยี่สิบปีที่แล้วเราพึ่งพาการส่งออกแค่ร้อยละ 35 ของ GDP เท่านั้นเอง เพราะฉะนั้นเราพึ่งพาเศรษฐกิจโลกมากขึ้นทั้งการค้าการเงิน

แล้วโลกมันผันผวนอย่างนี้ สิ่งที่จะเจอก็คือความผันผวนของโลก อันหนึ่งในเรื่องการค้าและการเงิน การเงินใช้ว่าจะไม่มีโอกาสที่เราจะสามารถรองรับมันไว้ การรองรับเศรษฐกิจโลกถ้ามันชะลอลง ปัญหาก็คือว่าถ้ามองแบบอเมริกากับซีกโลก อเมริกามีปัญหา sub prime ที่ระเบิดอยู่ตอนนี้ อเมริกาจะโตแค่ร้อยละ 1 ในป็นี่ อันนี้มาจากตัวแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาคระดับโลก (Global Macro Model) ที่ผมพยากรณ์ (Forecast) ใช้อยู่ที่กระทรวงการคลัง การที่จะสร้างแบบจำลอง (Model) คนทั้งโลก เรามีของไทยและทั้งโลกด้วย ยุโรปก็ถูกกระทบอย่างรุนแรง แต่ในเอเชียเราจะปฏิเสธผลกระทบไม่ได้ ในเอเชียก็ยังเจริญเติบโตได้ดีอยู่แต่ผลกระทบมีแน่ จีนอาจจะเหลือแค่ร้อยละ 10 เกาหลีก็จะถูกกระทบ เอเชียที่ยังโตก็มี หากดูสัดส่วนการส่งออกของไทยไปประเทศตลาดส่งออกสูงสุด 10 อันดับแรก (Top 10 Destination) ของการส่งออก ถ้าดูโครงสร้างตลาดการส่งออกเก่า เมื่อ 5 ปีที่แล้วเราส่งออกไปอเมริกา อันดับ 1 คือประมาณร้อยละ 20 แล้วมันลดลงมาเรื่อยๆ จนปีที่แล้วเหลือร้อยละ 12.6 ตกมาเป็นอันดับ 2 แล้ว ญี่ปุ่นเคยเป็นอันดับสอง ยุโรปเคยเป็นอันดับสามอยู่ที่ร้อยละ 16-17 ปัจจุบันญี่ปุ่นกับยุโรปเหลือแค่ประมาณร้อยละ 12 สิงคโปร์ก็ลดลงมาเป็นตลาดเก่า เมื่อมาดูตลาดใหม่สิ่งที่เกิดขึ้นคือ จีนขึ้นมาเป็นอันดับ 1 เอาตัวเลขล่าสุดคือ ร้อยละ 9.7 ขึ้นมาจากร้อยละ 3-4 ขึ้นมาเร็วมาก ตัวที่โตเร็วอีกอันคือตะวันออกกลาง อินเดีย เวียดนาม อันนี้แหละครับที่มีสัดส่วนขึ้นมาเร็วมาก ส่วนนี้ก็เป็นส่วนประกอบของ Intraditional Trade ค้าขายกันเองระหว่างภูมิภาค เพราะฉะนั้นท่ามกลางการชะลอของเศรษฐกิจโลกเราก็มีโอกาสขยายไปยังตลาดเกิดใหม่มากขึ้น และเมืองไทยก็ขยายตลาดไปแล้วแต่ก็ต้องทำมากขึ้น เพื่อลดความเสี่ยงของเศรษฐกิจมหาอำนาจที่มันชะลอลง อันนี้คือสัดส่วนของการส่งออกที่กระจายไปยังตลาดใหม่มากขึ้น สำหรับตะวันออกกลางเนื่องจากราคาน้ำมันที่สูงขึ้น กำลังซื้อก็มากขึ้น เวียดนามก็คงดีอยู่มาก จีนก็คงดีอยู่มาก ออสเตรเลียก็ยังขยายตัวได้ดี อันนี้แหละครับที่จะเข้ามาช่วยกระจายความเสี่ยงได้ ตรงนี้คือเรื่องของการค้าที่เราจะต้องทำ

อีกเรื่องที่ผมยังเป็นห่วงคือเรื่อง Global Decoupling การค้าและการเงินมันจะมองรวมกันไม่ได้ ถ้าเรื่องการเงินท่านจะเห็นว่าพอเกิด Sub-prime ขึ้นมา สิ่งที่เกิดขึ้นก็คือว่า Hedge Fund ต่างๆ สถาบันการเงินต่างๆ เริ่มแจ้งเริ่มปลด CDO ต่างๆ City Group ต่างๆ ที่มีปัญหาพอมันขาดสภาพคล่อง อัตราดอกเบี้ยในตลาดโลกมันก็ขึ้นไปสูงมากเพราะโลกขาดสภาพคล่อง พออเมริกาและธนาคารกลางยุโรปปั๊มเงินออกมาดอกเบี้ยมันก็ลง มันกระทบตลาดโลก พอเกิด Sub-prime ตลาดหุ้นในเอเชียตก พอปั๊มเงินเข้ามาที่พุ่งเข้าไปอีก พอเจอ Sub-prime ก็ลงอีก นี่เป็นความผันผวนในตลาดการเงินโลกที่เราจะเจอมากขึ้น ตรงนี้คือโจทย์หลักๆ ของนโยบายเศรษฐกิจมหภาค แล้วคุณจะบริหารอย่างไร

จากโจทย์หลักๆ คือเราจะบริหารนโยบายเศรษฐกิจมหภาคอย่างไร ผมขอพูดอย่างนี้ สิ่งที่ ดร.ป๋วยพุดไว้ไม่ว่า จะเป็นทฤษฎีลูกโป่งสามลูกสูบ ซึ่งเป็นนิรันดร์จริงๆ เพราะสามารถนำมาใช้ได้ในปัจจุบัน

อันแรกถ้าเราพูดถึงบริบทที่การค้าในโลกมันเชื่อมโยงกันมากขึ้น เศรษฐกิจการเงินมันผันผวนมากขึ้นและประเทศไทยยังพึ่งพาโลกมากขึ้นทั้งการค้าและการเงิน เราเจอความเสี่ยงแน่ๆ เพราะฉะนั้นวิธีการบริหารนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ผมขอพูดเป็นสองส่วน ส่วนที่หนึ่งคือระยะสั้น ส่วนที่สองคือระยะยาว

ระยะสั้นแน่นอนสิ่งหลายสิ่งที้อาจารย์ภาณุพงศ์และอาจารย์สมชัยได้พูดถึงแล้ว ผู้บัญญัติ คือ ดร.ป๋วย มันยังคงใช้ได้แน่นอนเพราะว่า ลูกโป่งสามลูกสูบ ลูกสูบตอนนี้ของประเทศไทยมันแค่เปลี่ยนขนาดไป ลูกสูบที่มันใหญ่มากตอนนี้คือ ด้านการต่างประเทศส่งออกนี้เราพึ่งพามาก ลูกสูบด้านการเงินมันมีปัญหาต่างๆ อย่างที่อาจารย์อัศวินบอกคือมีปัญหาด้านเงินเฟ้อ เหลือแต่ลูกสูบด้านการคลังเข้า ถามว่าทำไม เพราะเศรษฐกิจไทยปีที่แล้วเราโตร้อยละ 4.8 ที่เราโตได้เพราะใช้มัน แต่ประชาชนคนไทยบอกว่าไม่เห็นเป็นอย่อย่างนั้นเลย เพราะอย่างนี้ครับ มันโตเฉพาะจุด ไม่ได้กระจายไปทั่ว พวกเราคนไทยส่วนใหญ่ไม่ได้ทำส่งออกด้วย ถึงทำส่งออกก็ไม่ได้อันสูงส์เท่าไรเพราะเป็นบริษัทขนาดใหญ่ เราไม่รู้สิ การใช้จ่ายเพื่อการบริโภค (Consumption) เคยโตร้อยละ 5-6 ต่อปี ต่อให้โตชะลอลงเหลือร้อยละ 4 ปีที่แล้วโตเหลือแค่ร้อยละ 1.4 การบริโภคเอกชน น้ำมันแพง เงินเฟ้อสูง ความไม่มั่นใจอีกต่างหาก การใช้จ่ายด้านการลงทุน (Investment) จึงน่าเป็นห่วงมาก เพราะว่าการลงทุนในภาคเอกชนเคยโตปีละ 10% ปีที่แล้วแทบจะไม่โต โตเพียงร้อยละ 0.5 เท่านั้นเอง เพราะฉะนั้นตัวนี้มันบิดเบือนมากเพราะส่งออกมันโตอย่างเดียว ส่วนอื่นก็จะไปโทษส่งออกเขาไม่ได้ การส่งออกเขาทำดีเพราะเขากระจายตลาดไปมากขึ้น ค่าเงินบาทที่มันแข็งค่าขึ้น แต่มันแข็งค่าขึ้นไปตามภูมิภาค เพราะว่า อุปสงค์ (Demand) ในตลาดเกิดใหม่มันแรงอยู่ เพราะฉะนั้นส่งออกปีที่แล้วมันโตร้อยละ 18.1 อันนี้เป็นที่มาว่าทำไมส่งออกถึงดีแต่ผมไม่ได้บอกว่ามันกระจายตัวมันจำกัด (Focus) อยู่ไม่กี่กลุ่ม ตรงนี้แหละครับว่าทำไมต้องใช้ลูกสูบการคลังเข้ามาช่วยด้วย อันที่ผมเป็นห่วงมากคือการลงทุนด้านเอกชน การบริโภคนี้มันกินแล้วหมดไป แต่การลงทุนคือมันลงทุนวันนี้แล้วมันไปสร้างรายได้ในอนาคต ถ้าเราไม่ลงทุนในวันนี้แล้วเราจะเอาที่ไหนไปขยายเศรษฐกิจในอนาคต ไปโตในอนาคต ตรงนี้เป็นจุดที่ห่วงที่สุดนะครับ อันนี้ก็เข้าทฤษฎีลูกโป่งสามลูกสูบของท่านอาจารย์ป๋วย

เรื่องที่สองในระยะสั้น เรื่องของสภาพเศรษฐกิจ ถ้าผมจำไม่ผิด ทฤษฎีลูกโป่งจะใช้ในการรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจ เสถียรภาพเศรษฐกิจก็ค่อนข้างให้ความสำคัญ ตัวที่ผมคิดว่ามีผลมากที่สุดคือรักษาเสถียรภาพภายในประเทศก็คือเงินเฟ้อ ถ้าเงินเฟ้อสูงมากมันจะมาทางด้านต้นทุน ไม่ว่าจะเป็นราคาอาหาร ราคาน้ำมันที่สูงขึ้น ตรงนี้แหละก็คือโจทย์ของการรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจในประเทศ เสถียรภาพอื่นๆค่อนข้างมันคงมาก คือ ในด้านต่างประเทศคือ ถ้าจะวัดตัวที่มีเสถียรภาพทุนสำรองเราก็มีเยอะมาก 100,000 ล้าน นับตลาดล่วงหน้า (Forward) อีก 23,000 ล้าน รวมเป็น 123,000 ล้าน เพราะฉะนั้นทุนสำรองมันตรงกันข้ามกับช่วงวิกฤติ ดังนั้นภาคต่างประเทศค่อนข้างจะมันคง

เสถียรภาพทางด้านอื่นคืออะไร อัตราการว่างงานตัวเลขก็ยังต่ำมาก ตรงนี้เราจะไม่มีปัญหาการว่างงาน แต่เราจะมีปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ตัวเลขที่อาจารย์อัศวินพูดถึงจะเชื่อได้หรือไม่ได้ แต่ผมคิดว่าภาพที่เราเห็นในเมือง บ้านท่านก็น่าแรงงานต่างด้าวมา หรือไปกินตามร้านอาหารก็จะเห็นเด็กเสิร์ฟที่พูดไทยไม่ค่อยชัด เพราะฉะนั้นปัญหาการว่างงานไม่มี แต่จะมีปัญหาการขาดกำลังแรงงานในประเทศ นี่เป็นปัญหาระยะยาวด้วยว่า ถ้าจะโตในอนาคตจะหากำลังแรงงานที่ไหนมาโต

เรื่องที่สามเป็นเรื่องสำคัญและยังไม่มีใครพูดถึงคือ การกระจายรายได้และการแก้ปัญหาความยากจนในสังคม ดร.สมชัย เป็นผู้เชี่ยวชาญ (Expert) มากในเรื่องนี้ จากตัวเลขของดร.สมชัย คนไทยมีคนยากจนถึงร้อยละ 14 ของคนทั้งประเทศ เยอะมากนะครับ โดยเฉพาะคือ ประมาณ 2,000 บาทต่อคนต่อเดือนก็น้อยมาก ถือว่าเป็น

ปัญหา และตัวการกระจายรายได้ก็เป็นปัญหาหนักเหมือนกัน ก็คือรายได้ของคนที่ยวยี่สุดในประเทศซึ่งมีประมาณร้อยละ 20 มีรายได้เกือบครึ่งของคนทั้งประเทศ ขณะเดียวกันคนที่จนที่สุดทั้งประเทศมีรายได้ไม่ถึงร้อยละ 5 ของรายได้คนทั้งประเทศ นี่เป็นปัญหาระยะสั้นที่ยังไม่ได้รับการดูแล

เรื่องสุดท้ายที่ผมคิดว่าสำคัญมากคือ เรื่องการบริหารนโยบายเศรษฐกิจมหภาค การจัดสรรทรัพยากรทำให้มีประสิทธิภาพโดยเฉพาะเรื่องของสิ่งแวดล้อมซึ่งตอนนี้เป็นเรื่องที่สำคัญมาก ไม่ว่าจะเป็นปัญหาโลกร้อน (Global Warming) ที่เราพูดถึงเราจะต้องให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มากขึ้น การจัดสรรสิ่งแวดล้อมทำอย่างไรถึงให้ได้รับการดูแลมากขึ้น ในระดับได้พูดถึงทฤษฎีลูกโป่งสามลูกสูบ ในระยะยาวสิ่งที่ควรทำมันก็ยังมีมตะอยู่ทุกวันนี้ ดร.ป๋วยบอกว่าอยากจะมีโอกาสในการเข้าศึกษาเหมือนพี่ๆน้องๆ ส่วนพี่ๆน้องๆ ก็อยากเข้าศึกษา ผมก็จับ Wording ได้ไม่ชัดนี่คือการศึกษามือไทย การเข้าถึงการศึกษาก็ไม่เท่ากัน ซึ่งเป็นปัญหาระยะยาว ใช้ในระยะสั้นไม่ได้เพราะต้องใช้ระยะเวลาสำหรับคุณภาพการศึกษา ตรงนี้แหละที่ผมคิดว่าสำคัญมาก แล้วเราเจอปัญหาขาดแคลนแรงงาน (Labor Shortage) ขณะนี้จากโครงสร้างประชากรที่คนแก่จะมากขึ้น กำลังแรงงานจะลดลงเรื่อยๆ อัตราการพึ่งพิงจาก 7:1 จะเหลือแค่ 3:1 เท่านั้นเองในไม่กี่ปีข้างหน้า คือกำลังแรงงานจะเลี้ยงดูคนแก่กับเด็ก จาก 7:1 เหลือแค่ 3:1 ปัญหานี้จะใหญ่ขึ้น เพราะฉะนั้นเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับการศึกษาซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ถ้าเราไม่มีกำลังแรงงานเราเอาที่ไหนมาโต เราต้องเพิ่มที่คุณภาพแรงงาน (quality) หรือว่าเอาแรงงานต่างด้าวมาเพิ่ม อันนั้นผมคิดว่าสำคัญมาก เอาแรงงานต่างด้าวจริงๆ มันก็ไม่เสียหาย เราเอาแรงงานต่างด้าวที่มีคุณภาพ แรงงานที่เราขาดก็เอาแรงงานต่างด้าวมา เหมือนที่สิงคโปร์ทำ ตรงนี้แหละผมคิดว่าต้องคิดในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ แต่ตัวคุณภาพเรื่องการศึกษาสำคัญที่สุด

เรื่องที่สอง ดร.ป๋วยพูดเช่นเดียวกันคือ การสาธารณสุข อยากให้มีให้ได้รับการรักษาพยาบาลฟรี ที่ดีเท่าเทียมกัน โอกาสในการได้รับเข้าการศึกษา มันไม่ใช่ที่เรื่อง Education และการศึกษามันเป็นเรื่องการศึกษาและสาธารณสุข โอกาสที่จะเท่าเทียมกันมันไม่ใช่เรื่องที่ยากง่ายง่าย โอกาสของคนที่จะได้เข้าเรียนหนังสือหรือมีโอกาสได้เข้าโรงเรียนดี มีโอกาสไปติวสอบโอเน็ตอะไรทำนองนั้น ที่แน่ๆคนรวยมีโอกาสส่งลูกไปติวมากกว่าคนจน นี่คือการที่ไม่เท่าเทียมกัน การที่มีโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรคสำหรับคนที่ไม่มีรายได้หรือคนที่มีรายได้สูงคิดว่า ต้องไปสาธารณสุขที่ศูนย์หาหมอที่ดีกว่า ยาที่ดีกว่า ถ้ามีเงินจ่าย อันนี้ที่ดร.ป๋วยพูดว่าอยากได้รับการรักษาที่มีคุณภาพที่เท่าเทียมกันที่เหมือนๆ กัน ผมคิดว่าเป็นอมตะมาก ๆ

เรื่องที่สามอาจารย์สมชัยพูดไปแล้วผมจะไม่พูดก็คือ การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานอาจารย์สมชัยใช้คำว่า โครงสร้างพื้นฐานด้านกายภาพ (Physical Infrastructure) ระยะยาวเราเอาอะไรไปโตถ้าเราต้องพึ่งพาการขนส่งทางรถยนต์ขนาดนี้ ซึ่งน้ำมันก็แพงเรามีต้นทุนสูงขึ้น เราเคยส่งออกข้าวอันดับหนึ่ง จากนครสวรรค์ไปท่าเรือศรีราชา ถ้าใช้รถไปต้องใช้เวลาสองวันครึ่ง พอถึงศรีราชาก็ต้องเอารถมารับต่อ พอไปถึงท่าเรือคลองเตยก็รอเรือมารับอีก เพราะตอนนี้มันเกิดปัญหาเกิดขึ้นจะไปแข่งอะไรกับเวียดนาม สมัยก่อนน้ำมันมันยังสู้ได้อยู่ คนที่ใช้รถไปเพียงถึงท่าเรือเลย ตอนนี้น้ำมันมันแพงเราจะเอาอะไรไปสู้ เอกชนมาลงทุนมันก็ไม่ไหว ตรงนี้แหละที่ภาครัฐถึงต้องเร่งลงทุนในระยะยาว

ส่วนสุดท้ายที่อาจารย์สมชัยไม่ได้ลงรายละเอียดมาก แต่ผมเห็นด้วยคือ โครงสร้างพื้นฐานด้านกฎหมาย (Legal Infrastructure) โครงสร้างทางด้านกฎหมาย ดร.ป๋วย ก็พูดว่า โอกาสในการใช้สิทธิเท่าเทียมกัน โอกาสมีสิทธิมีเสียงโอกาสที่จะเลือกใครก็แล้วแต่ ไม่ใช่แค่โอกาสมันคือโครงสร้างที่มันชัดเจนในเรื่องกฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นต่างชาติหรือคนไทยต้องอยู่ในการกำกับดูแล (regulation) ที่มันชัดเจน ตรงนี้มันคือโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญของประเทศไทย นี่เป็นเรื่องของระยะยาวที่เราต้องให้ความสำคัญและไม่เงินเราก็สู้ไม่ได้

สุดท้ายผมได้พูดถึงเรื่องที่ว่า ดร.ปวยผูดไว้ก็เป็นสิ่งที่ประยุกต์ (Apply) ใช้ได้กับโลกที่มันเปลี่ยนไป Globalization กระแสโลกาภิวัตน์ แต่สิ่งที่ผมหวังไว้คือเราจะได้อย่างไรให้มีเสถียรภาพและมีคุณภาพครับ ขอขอบคุณครับ

รศ.ดร. นิพนธ์ พัวพงศกร: ขอขอบคุณอาจารย์ ดูเหมือนว่าระยะยาวเราจะเห็นตรงกันค่อนข้างมาก และในเรื่องระยะสั้น ดร.เอกนิติเองก็เชื่อว่า เสถียรภาพในปีนี้อาจจะเงินเพื่อไม่เป็นปัญหาใหญ่เท่าไร แต่ว่ายังจำเป็นต้องมีการกระตุ้นเศรษฐกิจเพราะการลงทุนยังเป็นสิ่งที่ไม่น่าไว้วางใจและการบริโภคก็ยังค่อนข้างต่ำ เช่นเดียวกัน ต่างจากดร.สมชัย อย่างชัดเจนและต่างจาก ดร.อัศวินด้วย และผมคิดว่าน่าจะคุยกันให้จบว่ามีความเสี่ยงจากปัญหาเสถียรภาพ ปัญหาเงินเพื่อ ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนและอื่นๆ อีกหรือไม่ แต่ก่อนที่ ดร.เอกนิติจะไปผมขอถามอีกนิดหนึ่ง เมื่อคุณคุยถึงเรื่องระยะสั้น อาจารย์พูดถึงการกระตุ้นเศรษฐกิจเพื่อแก้ปัญหาความยากจน อาจารย์หมายถึงการใช้ชุดนโยบาย (Package) ระยะสั้นแก้ปัญหาความยากจนใช่หรือไม่

ดร.เอกนิติ นิติทัณฑ์ประภาศ: ถ้าให้พูดแบบกระชับๆ คือไม่ใช่ ถ้ากระตุ้นเศรษฐกิจด้านการใช้จ่าย กระตุ้นเศรษฐกิจมันไม่ได้ทำให้เขาฟื้นขีดความยากจน ฟื้นขีดความยากจนไม่ได้วัดได้ในระยะสั้นๆ มันต้องวัดยาวๆ ในการใช้จ่ายเกิดขึ้นมันทำให้เขาฟื้นขีดความยากจนได้ เพราะว่ามันนโยบายการคลังมันอยู่ในเรื่องของรายได้ รายจ่ายที่มีเรื่องของทรัพย์สินและหนี้สินด้วยแล้วมันมีมิติที่ต่างกัน มีคนที่ใช้แตกต่างกันมีรัฐบาลส่วนกลางมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีความสำคัญ ไม่แบ่งครึ่งตามรัฐธรรมนูญไทยและพรบ.การกระจายอำนาจของไทย มีรัฐวิสาหกิจที่ใหญ่ขึ้นนี้คือมิติของนโยบายการคลัง ในเรื่องรายได้คงช่วยแก้ไขปัญหาความยากจนได้ยาก ชุดมาตรการ (Package) ที่ออกมามันไม่ได้ Access ของการแก้ปัญหาความยากจน มันมีโครงสร้างภาษีที่เสียภาษีให้กับรัฐสักหกล้านเจ็ดล้านคนเท่านั้นเอง ซึ่งคนที่จนแทบไม่ต้องกรอกแบบฟอร์มการเสียภาษีด้วยซ้ำไป เพราะฉะนั้นการเข้ามาช่วยเรื่องยากจนต้องเป็นเรื่องรายจ่าย แต่จะจ่ายลงไปอย่างไรจึงทำให้มันเกิดความยั่งยืน อันนี้ผมคิดว่ามันสำคัญ รายจ่ายที่ทำให้เกิดความยั่งยืนหมายความว่าอะไร หมายความว่า ผมคิดว่าค่าปรับของรัฐบาลควรไปเน้นในเรื่องของการให้สาธารณสุข การให้เรื่องการศึกษา คือให้อะไรที่เป็น Social Benefit คือให้อะไรที่เป็นอาวุธให้เขาสามารถพัฒนาตัวเองขึ้นมาได้ เพราะว่าถ้าให้การศึกษา อีกสิบปีเขาก็ยังจะใช้การศึกษานี้ได้ ผมเชื่อว่าประเทศไทยแม้แต่ตัวพวกเราเองก็เชื่อว่าการศึกษานี้ทำให้พวกเราอยู่ถึงทุกวันนี้ เพราะฉะนั้นให้เป็นอาวุธอันนี้สำคัญที่สุด คือให้เขาไม่ต้องไปกังวลกับความเจ็บป่วยของเขาที่จะต้องไปรักษาพยาบาล ให้อะไรที่ให้โอกาสมากกว่าให้เงิน ตรงนี้ผมคิดว่าสำคัญครับ

รศ.ดร. นิพนธ์ พัวพงศกร: เรากลับมาถามดร.สมชัยว่าเห็นด้วยไหมว่า ปัญหาเสถียรภาพเป็นปัญหาที่ไม่รุนแรง และมีความจำเป็นที่ต้องกระตุ้นเศรษฐกิจเพราะยังไม่ค่อยเป็นที่น่าไว้วางใจในเรื่องของการลงทุนและการบริโภค

ดร.สมชัย จิตสุชน: ถ้าเราจะดูเราต้องแยกออกเป็นเสถียรภาพภายในและเสถียรภาพภายนอก ในเสถียรภาพภายนอกหลายคนก็ดูเรื่องของเงินสำรองระหว่างประเทศ (Internal Reserve) ว่ายังมีพอหรือเปล่าแต่ก็ไม่ค่อยได้อะไร ถ้าดูมากไปกว่านั้นอย่างเช่น อัตราแลกเปลี่ยนมีความเคลื่อนไหวมากผิดปกติหรือไม่ อันนั้นก็เป็นเรื่องหนึ่ง ซึ่งทั้งสองส่วนผมคิดว่าไม่ค่อยมีปัญหาผมเห็นด้วยนะครับ แต่ที่มีปัญหาก็คือเสถียรภาพภายในคือ มีความเสี่ยงที่จะมีปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของเงินเพื่อ ผมเริ่มมีความคิดว่า ปัญหาเงินเพื่อจะอยู่กับเราอีกพักใหญ่ คือว่าราคาน้ำมันอาจจะไม่ลง ข้อยืนยัน (Argument) อีกอันที่เราได้ยินคือ ถ้าเศรษฐกิจโลกมันตกต่ำลงจริงจากปัญหา Sub-prime เพราะฉะนั้นราคาน้ำมันน่าจะลงซึ่งเป็น Argument อีกอันหนึ่งที่เข้าใจ เราต้องมาดูว่าราคาขายมันตกลง

แค่นั้น แล้วราคาน้ำมันจะตกลงตามเศรษฐกิจโลกในตอนที่เราไหว ซึ่งถ้าดูตัวเลขสามเดือนที่ผ่านมามันไม่ค่อยเท่าไร น้ำมันล่าสุดไม่ได้ขึ้นไป 105-106 เหรียญต่อบาเรลต่างๆ ที่อเมริกาชะลอตัวไปสองดอลลาร์แล้ว เพราะฉะนั้นน้ำมันเป็น Labor Shortage อย่างที่ผมบอก แล้วเงินเฟ้อที่มาจากตัวอื่นที่ไม่ได้มาจากน้ำมันอย่างเดียว อย่างเช่นเรื่องที่มีเงินเฟ้อสูงขึ้น ซึ่งผมเห็นว่าน่าจะเป็นแนวโน้มยาวขึ้นไป ผมไม่คิดว่าเราจะทิ้งกราฟเงินเฟ้อได้ทันที เป็นความเสี่ยงของเงินเฟ้อจริงๆ คงต้องดูแล

รศ.ดร. นิพนธ์ พัวพงศกร: อาจารย์ภาณุพงศ์ มีอะไรเสริมไหมครับ

ดร.ภาณุพงศ์ นิธิประภา: อย่างนี้ดีกว่านะครับมันสัมพันธ์กันหมดทั้งภายใน ภายนอก อัตราแลกเปลี่ยน ระดับราคา อัตราดอกเบี้ยไปด้วยกัน มันไม่สามารถแยกได้ว่าภายนอกภายในเป็นอย่างไร ดูอย่างเงินที่เงินเฟ้อมาจากอาหาร มันเป็นวงจรรวมของหมู่อายุ สมัยเรียนเศรษฐศาสตร์เรียนวงจรของหมู่อายุห้าพันปีก่อน ไก่ก็เหมือนกัน ทำให้เรารู้ว่าอัตราเงินเฟ้อน้ำมันเกิดจากความไม่สมดุลของราคาสินค้าพวกนี้มันจะไม่คงอยู่อย่างถาวร และถ้าธนาคารแห่งประเทศไทยสามารถคุมเงินเฟ้อได้มาก ก็ไม่น่ามีปัญหาอะไร ปริมาณเงินปีที่แล้วเพิ่มขึ้นแค่ร้อยละ 1-2 เท่านั้นเอง อันนี้เป็นความสัมพันธ์ของการควบคุมปริมาณเงิน ที่นี้ที่ผมคิดว่าสำคัญและหนักหนาก็คือ ความผันผวนจากภายนอกประเทศ ถ้าเป็นภาวะฟุบตัวลง อย่าลืมว่าเงินส่งออกไปสหรัฐอเมริกาเยอะ เราประเทศในย่านนี้ส่งออกไปให้เมืองจีนผลิต เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าสหรัฐหุบไปก็อย่างน้อยถูกระทบ ก็ส่งของไม่ได้เท่านั้นเองค่าเงินบาทก็ต้องแข็งขึ้นสูงขึ้น เพราะเงินดอลลาร์อ่อนตัวลง อย่างนั้นจะมาพึ่งการส่งออกเหมือนปีที่แล้วไม่ได้ นั่นคือเหตุผลที่เราต้องหันมามองที่ตัวเอง ที่ประเทศอื่นเขาโตขึ้นได้ ที่ฟิลิปปินส์ ที่อินโดนีเซีย เขามีปัญหาเรื่องอัตราแลกเปลี่ยนทั้งนั้น แต่ที่เขาโตขึ้นได้เพราะอุปสงค์ภายในประเทศ การลงทุน การบริโภคเพิ่มขึ้น นี่คือเหตุผลที่ทำให้เรามองภายในประเทศ การลงทุนภาครัฐบาลไม่ใช่ว่าลงทุนแล้วหยุดนิ่งแค่นั้น ถ้าเห็นว่ามันช่วยกระตุ้นภาคเอกชนได้นั้นก็เป็นโอกาสที่ดีที่สุดที่กระตุ้นเศรษฐกิจที่ว่า ถ้าจะมองว่าจะกลัวเรื่องของการขาดดุลงบประมาณเปรียบเทียบกับช่วงวิกฤตที่ว่ร้อยละ 2 มันคนละเรื่องกัน ต้นเหตุว่าช่วงที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจตกต่ำเกิดจากสินเชื่อที่ตกต่ำลงไป ต้นนโยบายการคลังไม่ได้เป็นตัวการการก่อวิกฤตขึ้น คิดว่าเป็นช่วงดีที่มีการกระตุ้น เพราะเห็นว่าการเงินเฟ้อ บอกว่าเวียดนามโตได้หลายเปอร์เซ็นต์ แต่เงินเฟ้อที่สูงมากกว่าร้อยละ 10 เพราะเขาไม่ยอมให้เงินด่ง (Dong) แข็งขึ้น ถ้ายอมให้เงินด่ง (Dong) แข็งค่าขึ้นหรือเงินบาทแข็งค่าขึ้น ยอมให้ลดภาษีการนำเข้าสินค้าบางอย่างหรือวัตถุดิบบางอย่าง นี่คือการแก้ปัญหาปกติธรรมดา ครับก็อยากฟังท่านอื่นมากกว่าครับ

รศ.ดร. นิพนธ์ พัวพงศกร: ถามเรื่องความเสี่ยงจากเศรษฐกิจอเมริกาตกต่ำ มันจะกระทบเรารุนแรงแค่ไหน

ดร.เอกนิติ นิติทัณฑ์ประภาศ: ผมขอเรียนให้ที่ประชุมทราบนิดหนึ่งว่าตัวเลข M2 หรือ M1 จากที่แบงก์ชาติรายงานจะเห็นว่าอัตราการเจริญเติบโตของปริมาณเงินมันดูน้อยถ้าเทียบกับตัวอื่นๆ แต่จริงๆ ในช่วงปีที่ผ่านมามีการย้ายฐานเงินฝากที่เราเน้นอยู่ใน M1 หรือ M2 ซึ่งมันไม่นับตัวเงินเฟ้อ ถ้านับรวมมันจะไม่ต่างกันมากนักอย่างที่เห็น แล้วเมื่อไหร่เขาจะประกาศ M ที่รวมตัว DE เข้าไปนะครับ

รศ.ดร. นิพนธ์ พัวพงศกร: สินเชื่อเพิ่มก็เปอร์เซ็นต์ครับ

ดร.เอกนิติ นิติทัณฑ์ประภาศ: ลินเชื่อเพิ่มร้อยละ 5 ครับ แต่จริงๆ ทุกคนเชื่อ Growth กันหมด ไม่มีใครที่จะบอกว่าไม่ต้องทำให้เศรษฐกิจเติบโต เพียงแต่เจริญเติบโตแบบไหน แบบมีประสิทธิภาพหรือแบบบางครั้งขาดเสถียรภาพไม่ใช่อย่างนั้น สิ่งหนึ่งที่รู้จากทฤษฎีถูกไป ผมว่าสำคัญพอสมควร ในแง่ของวิธีการประสานระหว่างการเงินการคลังที่ดีมันควรจะมาเป็นรูปแบบไหนคือ ประเด็นที่ 1

ประเด็นที่ 2 ก็คือ การที่จะให้เศรษฐกิจเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องมันไม่ได้มาจากนโยบายการเงินหรือการคลังอย่างเดียว มันเป็นเรื่องของการทำให้ความสามารถของคนไทย ความสามารถในการผลิตของบริษัทไทย ขาวนาไทยสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตรงนั้นต่างหากที่เราต้องดูว่าระยะยาวควรทำอย่างไร คือจะทำอะไรระยะสั้นก็อย่าให้ขัดกับเป้าหมายระยะยาวที่ทำให้คนไทยเก่งขึ้น ซึ่งจะต่อเนื่องปัญหาการศึกษาและสาธารณสุขซึ่งผมคิดว่ายาวมากจนไม่สามารถพูดให้หมดได้ในวันนี้ และวิธีการทำอาจจะสำคัญไม่น้อยกว่าเป้าหมาย วิธีการแรกคือ วิธีการ Coordinate ระหว่างนโยบายการเงินการคลังมีหลายวิธีแต่จะใช้วิธีที่ไม่มีประกาศอะไรเลยก็ได้ กระทรวงการคลังสิ่งอะไรสักอย่างก็เป็น Coordinate อย่างหนึ่ง

สมัยที่เราเห็นเงินเฟ้อสูงเป็นพันๆ ล้านเปอร์เซ็นต์ สมัยสงครามโลกใดๆก็ตามในยุโรป มันเป็นอย่างนี้ เมื่อเกิดสงครามแล้วรัฐบาลสั่งให้พิมพ์ธนบัตรออกมาเป็นจำนวนมากเพื่อจะสู้รบกับราคา ราคาสินค้าและบริการก็เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นั่นก็คือเงินเฟ้อ หลังๆ นี้ผมจะพูดถึงเรื่องสงครามโลกครั้งที่สอง วิธีการที่จะสั่งแบงก์ชาติในหลายๆ ประเทศมันเปลี่ยนไป ไม่ใช่ว่าแค่มาสั่งให้พิมพ์แบงก์ ยกตัวอย่างในสหรัฐอเมริกา ก่อนปี 1951 มีกฎหมายอันหนึ่งออกมาเรียกว่า Treachery Tax มาตกลงกันให้มีกฎหมายออกมา เพื่อสร้างวินัยและ Coordinate กันระหว่างการเงินการคลัง หน้าที่ของ Fed มีอยู่อย่างๆ อย่างเดียวคือทำยังไงก็ได้ให้ดอกเบี้ยที่รัฐบาลต้องจ่ายต่ำและคงที่ อันนั้นคือวิธีหนึ่งที่การคลังมา Coordinate กับการเงิน แล้วเราก็จะย้อนไปดูอัตราเงินเฟ้อในสหรัฐตอนนี้มันสูงขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งประชาชนรับไม่ได้และรัฐบาลคิดว่ามันผิดทาง ซึ่งประเด็นนี้ผมคิดว่าจะมาบังคับใครให้พิมพ์แบงก์อะไรก็ตามมันอยู่ที่การ Coordinate ที่ท่านอาจารย์บ๊วยได้วางแบบเอาไว้ก็มีคือ คุยกันว่าเป้าหมายคืออะไร หน้าที่ใครคืออะไร นโยบายใครทำอะไรได้ควรจะไปทำ อันนั้นส่วนหนึ่ง

อีกส่วนคือการทำให้มันโปร่งใสมากขึ้น ถ้าสมมุติว่าธนาคารแห่งชาติสามารถประกาศได้ล่วงหน้าถึงเป้าหมายของตัวเอง ก็คือตกลงกับรัฐบาล ถ้าตั้งข้ออะไรของตัวเองขึ้นมาโดยที่ไม่มีความรับผิดชอบต่อสังคม สังคมก็คงไม่ยอมรับ ธนาคารแห่งชาติจึงยินดีมีเป้าหมายส่วนตัวพร้อมกับเป้าหมายของคนที่ได้รับการเลือกตั้งมา รัฐบาลเองถ้าจะมีเป้าหมายทำให้เสถียรภาพมันเสียไปสังคมก็อาจจะยอมรับไม่ได้ในระยะต่อไป เพราะมันมีเหตุผลที่ทำไมสองหน่วยงานภาครัฐต้องคุยกัน แต่คุยกันแล้ว ต้องโปร่งใสพอสมควรหลังจากต้องมี Commitment คือต้องบอกว่าเป้าหมายเป็นอย่างนั้นก็ต้อง Commit ให้เป็นอย่างนั้น เพราะว่ามันสามารถทำให้อีกฝ่ายสามารถคาดเดาทิศทางได้ถูก ถ้าเดาทิศทางได้ถูกมันก็จะดำเนินนโยบายได้ตามเป้าหมายจริงๆ ผมเชื่อโดยเนื้อแท้แล้วสิ่งที่จะทำให้การประสานระหว่างนโยบายการเงินการคลังสำเร็จมันเริ่มมาจากการคุยกัน คุยกันไม่ใช่คุยกันเพื่อคิดอะไรบางอย่างแต่คุยกันเพื่อให้ชัดเจนมากขึ้นว่าเรามองความเสี่ยงตรงกันหรือเปล่า เรามองความเสี่ยงไปในทิศทางเดียวกันหรือเปล่า ภาพที่เรามองเห็นในอนาคตมันออกมาทางซ้ายมากไปหรือเปล่า แล้วตอนนี้นโยบายควรจะทำอะไรเพื่อให้ทั้งเศรษฐกิจเจริญเติบโตเป็นไปตามเป้าที่รัฐบาลอยากให้เป็น ในขณะที่เดียวกันในปีที่เราเริ่มสูญเสียเสถียรภาพซึ่งน่าเป็นห่วงนะครับ

รศ.ดร. นิพนธ์ พัวพงศกร: ถ้าสมมุติว่าในกระบวนการปรึกษากันเกิดมุมมองความเสี่ยงต่างกันแล้วยังลงรอยกันไม่ได้จะอย่างไร

ดร.เอกนิติ นิติทัณฑ์ประภาศ: ที่จริงแล้วคือโดยมากเป็นที่ยอมรับกันมากขึ้นเรื่อยๆ ว่ามันดูไม่ดีแม้แต่รัฐบาลเองที่จะแทรกแซงองค์กรอย่างธนาคารแห่งชาติซึ่งไม่ต้องพูดถึงแค่เมืองไทยแต่เป็นของโลก ซึ่งถ้าแทรกแซงมากขึ้นเรื่อยๆ ความน่าเชื่อถือของธนาคารแห่งชาติลดลงเรื่อยๆ โอกาสที่จะดูแลเสถียรภาพทางเศรษฐกิจก็จะลดลงเรื่อยๆ ตามไปด้วย ถ้าตกลงกันตั้งแต่แรกว่าเป้าหมายคือแบบนี้ สมมุติว่ามีเป้าหมายด้านราคาซึ่งทุกประเทศ ประเทศไหนก็ตามก็มีเป้าหมายนี้ทั้งนั้นไม่ต้องการเงินเพื่อขึ้นต่อเนื่อง ถ้าสมมุติตกลงกันได้มันก็ไม่เห็นเหตุผลใดที่จะมาครอบงำ จะมาบิดเบือน หลักสำคัญมันต้องมี Commitment ที่ประกาศให้สาธารณชนทราบเพื่อว่าจะได้ทำตาม ผมว่ามันเป็น Temptation ทั่วโลกที่ว่า รัฐบาลจำเป็นต้องได้รับการเลือกตั้งขึ้นมาใหม่ เพราะฉะนั้นต้องมี Temptation ที่จะผิดสัญญา

คำถาม: คุณอัศวินจะแน่ใจได้อย่างไรถ้าเราพิมพ์แบงก์เพิ่มจะทำให้เกิดเงินเฟ้อ เพราะเงินที่มันเพิ่มเข้าไปทำให้ผลผลิตเพิ่ม ว่ากันไปตามทฤษฎีปริมาณเงินมันอาจจะไม่เฟ้อก็ได้ คือตอนนี้ผมมีความรู้สึกทฤษฎีลูกโป่งสามลูกสูบของอาจารย์บ๊วย น้ำในบ่อเนี่ยน้ำก็เปรียบเหมือนปริมาณเงิน ปลาก็เหมือนประชาชน ประชาชนค่อนข้างอึดอัดนะครับ แทนที่แบงก์ชาติจะเพิ่มน้ำในบ่อคือปริมาณเงิน แต่กลับสูบน้ำออกจากบ่อ ผมมองว่าแบงก์ชาติแทรกแซงมากเกินไป ทุกวันนี้ผมมองว่าเศรษฐกิจที่มันแย่เพราะเราฝืนกระแสโลกมากเกินไป เราพยายามที่สกัดกั้นเงินทุนต่างชาติพยายามไปแทรกแซงต่างด้าว คือไม่ปล่อยให้ไปตามกระแสโลก พยายามเข้าไปแทรกแซง แล้วแบงก์ชาติน่าจะแก้ปัญหาที่เงินบาทแข็งโดยการพิมพ์เงินเข้ามา แล้วไปกวาดซื้อดอลลาร์ที่มันเข้ามาที่ตลาดหลักทรัพย์ แต่แบงก์ชาติใช้วิธีกู้ออกพันธบัตรแบงก์ชาติคือ เป็นการตรึงปริมาณเงินนั่นเอง เศรษฐกิจกับเงินมันต้องไปกัน มันเป็นความเชื่อมาตั้งแต่สมัยไหน แล้วแนวคิดของอาจารย์บ๊วยที่ต้องการพัฒนาประเทศคือต้องทำให้เศรษฐกิจขยายตัวฝากไว้เท่านี้ก่อนนะครับ

ดร. อัศวิน อาฮูยา: ผมคงต้องบอกนิดหนึ่งนะครับว่าหน้าที่อันหนึ่งของธนาคารแห่งชาติคือดูแลรักษาเงินที่อยู่ในกระเป๋าของประชาชน ถ้าเกิดเงินเฟ้อสูงก็แสดงว่าธนาคารแห่งชาติไม่ทำหน้าที่ที่พึงจะมีต่อประชาชน เราต้องดูแลค่าเงิน เราดูแลค่าเงินแต่ไม่ได้หมายความว่าดูแลให้อัตราแลกเปลี่ยนมันตายตัว คือมันไม่เหมือนกัน คือดูแลค่าเงินของประชาชนไม่จำเป็นต้องให้ค่าเงินบาทหนึ่งเสมอไป อันที่สองคือธนาคารเห็นโดยทฤษฎีแล้วว่าจริงถ้าเศรษฐกิจจะโตปริมาณเงินก็จะโต แต่มันก็ไม่มีที่มันจะมีความสัมพันธ์ในระยะสั้นที่คงที่เสมอ แต่ในระยะยาวมันจะเห็นชัดเลยว่าเศรษฐกิจมันจะโตเท่านี้เท่านี้เปอร์เซ็นต์ เงินมันก็จะมีความสัมพันธ์ ปริมาณเงินมันก็จะมีความสัมพันธ์ ปริมาณเงินมันก็จะสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ที่แบงก์ชาติทำอยู่ตอนนี้คือใช้อัตราดอกเบี้ยมันก็เหมือนกันทั้งโลกที่ใช้อัตราดอกเบี้ยเป็นเครื่องมือ ใช้อัตราดอกเบี้ยเป็นเครื่องมือก็เท่ากับว่าธนาคารแห่งชาติพร้อมที่จะพิมพ์เงินให้ภาคเศรษฐกิจหรือภาคเอกชนต้องการ ถ้ามีปริมาณเงินออกไปมากเกินไปเกินความต้องการดอกเบี้ยมันไม่สามารถอยู่ที่ที่เรากำหนดได้ ถ้ามีน้อยกว่าที่เราต้องการภาคเศรษฐกิจต้องการดอกเบี้ยก็ไม่สามารถกำหนดได้ เพราะฉะนั้นปริมาณเงินมันขึ้นอยู่กับว่าเศรษฐกิจต้องการเท่าไรแบงก์ชาติจะ Supply ให้เต็มที่อย่างเศรษฐกิจต้องการ ถ้าต้องการน้อยก็พิมพ์น้อย ถ้าต้องการมากก็พิมพ์มาก โดยที่ไม่ได้แปลว่าจะสูญเสียอำนาจซื้อของประชาชน ผมคิดว่าน่าจะสามารถตอบคำถามท่านได้บ้างแล้วนะครับ

อีกอย่างหนึ่งเป็นเรื่องของการแทรกแซงค่าเงิน การแทรกแซงค่าเงินไม่ให้ค่าเงินแข็ง แปลว่าเราต้องเอาเงินบาทไปซื้อดอลลาร์ แปลว่าเราต้องเอาเงินบาทไปให้ธนาคารพาณิชย์ ถ้ามีการอัดฉีดเงินเข้าไปมากๆ ก็มีการดูดเงินกลับเรียกว่า Sterilization คือพยายามทำให้ผลของการที่เงินเข้าไปสู่ระบบเศรษฐกิจมันไม่เกิดขึ้น ไม่มีผล นั่นคือสาเหตุที่ต้องออกพันธบัตรดูดซับสภาพคล่องพวกนั้น เป็นเรื่องของการดำเนินนโยบายการเงินที่ไม่ได้กระทบต่อ Welfare ของประชาชน แต่ปัญหามันอยู่ที่ว่าสังคมหรือธนาคารแห่งชาติเองเห็นพ้องต้องกันหรือไม่เห็นพ้องต้องกันว่าควรจะแทรกแซงมากน้อยแค่ไหนนี่เป็นปัญหาใหญ่มากในภูมิภาคนี้ ที่ธนาคารแห่งชาติซื้อดอลลาร์เก็บกันจนเต็มมีเป็นร้อยๆ ล้าน พันๆ ล้านเหรียญ

คำถาม: ผมมองว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เศรษฐกิจเราตกต่ำ ทำให้การใช้จ่ายไปแย่งงบประมาณในปีก่อนในตลาด เพราะฉะนั้นตัว C, I, G ในทฤษฎีการเงินระหว่างประเทศมันต่ำกว่า real GDP มาก คือตอนนี้ตัว GDP สูงกว่ารายจ่ายหรือ ตัว C, I, G มากจึงทำให้เราเกิดดุลบัญชีเดินสะพัด แล้วเราเกิดดุลมาสิบล้านปีแล้วตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมาจนถึงปี 2548 ปีเดียว แล้วนโยบายมหภาคก็ไม่แก้ไขเรื่องนี้เราก็ยังคงใช้เครื่องมือต่างๆ ให้มันเกิดดุลต่อไปแล้วก็ทำให้มีปัญหาเกี่ยวกับภาคส่งออกต่อไป คือการที่เงินทุนถอนไปเรื่อยๆ ที่เราใช้นโยบายอย่างนี้ โดยที่ไม่มีการประสานงานระหว่างหน่วยต่างๆ สภาพัฒน์ กระทรวงพาณิชย์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยอะไรพวกนี้ มันก็มีผลร้ายในแง่ คนก็จะมากินมาเที่ยวมาซื้อสินค้าเรา ทำให้ค่าเงินแข็งไปเรื่อยๆ แล้วการที่ค่าเงินแข็งไปเรื่อยๆ การลงทุนก็จะมีปัญหาการที่มาท่องเที่ยวก็จะมีแต่การเก็งกำไรอัตราค่าเงินหรือมาปั่นหุ้น อันนั้นผมมองว่าจริงๆ แล้ว ควรแก้ปัญหาในเรื่องของดุลบัญชีเดินสะพัดให้ได้ในขณะนี้นะครับ ถ้าเราปล่อยให้เกิดดุลต่อไปมันย่อมมีปัญหาแน่นอน และก็ในที่สุดมันก็จะมีความเสี่ยงต่อภาคส่งออกที่รุนแรงยิ่งขึ้นเรื่อยๆ นะครับ

ดร. อัครวิณ อาสุยา: ครับ ค่อนข้างงงนิดหนึ่ง ว่าถ้าเราเกิดการเกิดดุลบัญชีเดินสะพัดจะเป็นการกดดันให้ค่าเงินมันแข็งเรื่อยๆ อีกอย่างคือผมไม่มั่นใจที่เงินบาทแข็งเนื่องมาจากดอลลาร์อ่อนหรืออะไรก็ตาม มันกระทบต่อการลงทุนคือทำให้เราสามารถซื้อเครื่องมือเครื่องจักรที่ถูกกลงด้วยซ้ำถ้าเราพร้อมที่จะลงทุน ผมขออนุญาตมองต่างนิดหนึ่งนะครับ

ดร.ภาณุพงศ์ นิธิประภา (ทำหน้าที่แทนอาจารย์นิพนธ์เนื่องจากมีประชุม): ขอสรุปก่อนนะครับว่าการที่ดูดซับสภาพคล่องเนื่องจากการที่ปริมาณเงินไหลเข้ามามากขึ้น ส่วนหนึ่งก็เพื่อรักษาเสถียรภาพของราคาเท่านั้นเอง เพียงแต่ประเด็นมันอยู่ที่ว่าคุ้มมันแค่ไหนมันก็มีต้นทุนเหมือนกัน แล้วก็ไม่แน่ใจว่าจะมีประสิทธิภาพในระยะยาวหรือเปล่ามันขึ้นกับว่าเวลาเท่านั้นเอง ผมก็ตั้งใจที่พูดถึง Current Account เรื่อง Absorption เงินเพื่อนี้ที่ขึ้นอยู่กับอัตราแลกเปลี่ยนด้วย ขึ้นอยู่กับเงินทุนที่ไหลเข้าด้วย ยิ่งไหลเข้ามาเยอะเท่าไรยิ่งทำให้เกิดการกระตุ้นการลงทุนซึ่งผมค่อนข้างเห็นด้วยกับดร. อัครวิณที่ว่าค่าเงินแข็งขึ้นมันน่าจะเป็นโอกาสดีที่จะลงทุนซื้อเครื่องจักร ลงทุนด้านใหม่ ก็ขอเชิญท่านที่อยากจะถามเพิ่มเติมนะครับ

คำถาม: อยากจะถามอาจารย์ ก็เป็นคำถามสั้นๆ สองคำถามคือ ผมทราบมาว่ามูลค่าที่แท้จริงของเงินที่มีการเคลื่อนไหวกันทั่วโลก มันมีมูลค่าที่แท้จริงแค่ร้อยละ 10 ของการผลิตที่แท้จริงใช้หรือเปล่าครับ ถ้าเกิดไม่ใช่แล้วผมอยากถามอาจารย์ว่า ถ้าอย่างนี้ปรัชญาเศรษฐศาสตร์ของโลกกำลังผิดทางหรือเปล่า ขอสองครับแล้วในปรัชญาทางเศรษฐศาสตร์มันมีแนวคิดใหม่ว่าจะมีการลดการบริโภคของทั้งโลกได้อย่างไรเพราะตอนนี้สิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับโลกร้อนเป็นประเด็นที่น่าสนใจครับ อย่างสตีเวน ฮอกกิ้ง เคยพูดว่ามันน่ากลัวกว่า สงครามนิวเคลียร์อีกเพราะ

สงครามนิวเคลียร์มันตายประเทศต่อประเทศ แต่ถ้าสงครามภัยธรรมชาติมันตายทั้งโลก ในแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ นั้นมีแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องนี้บ้างหรือเปล่าครับ

ดร.เอกนิติ นิติทัณฑ์ประภาศ ข้อแรกผมฟังไม่ทันครับ ขออีกทีครับ

คำถาม คือว่ามูลค่าที่แท้จริงของเงินที่มีการเคลื่อนไหวกันทั่วโลก มันมีมูลค่าที่แท้จริงแค่ 10% สมมติว่าผมมีเงิน 100 บาทมันจะมีแค่ 10 บาทเกี่ยวข้องกับการผลิตที่แท้จริง ที่อยู่กับการกินการบริโภค ส่วน 90% อยู่กับการเก็งกำไรเรื่องของตลาดหลักทรัพย์เรื่องหุ้นหรือเปล่าครับ

ดร.เอกนิติ นิติทัณฑ์ประภาศ อันนี้จริงๆ ต้องบอกว่าตอบยากมากเพราะข้อมูลจริงๆ ที่ต้อง require ที่เกี่ยวกับตรงนี้ ผมเข้าใจว่าท่านถามถึงเงินที่เกี่ยวข้องกับการค้าการลงทุนของ FDI เป็นเท่าไร เพราะฉะนั้นมันต้องมีตัวเลขว่ามีเท่าไร แต่ถ้าถามว่าการลงทุนในตัวนี้เทียบกับส่วนอื่นๆ เป็นที่เท่าอันนี้ผมกล้ายืนยันว่าในโลกนี้ไม่มีใครรู้ได้ เพราะว่าตอนนี้เงินทุนที่เคลื่อนย้ายในโลกมันไม่ใช่แค่เคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างธรรมดา ในโลกปัจจุบันมันใช้ Derivative ใช้ในการต่อเงินในการ Average ในการต่อเงินเพิ่มขึ้นมาก เยอะมาก อย่างที่ผมเคยอ่านล่าสุดเรื่องของปัญหา Sub prime เขาบอกว่าเงินในส่วนของ Sub prime ที่มันถือก็ไม่มีใครรู้เลยว่ามันเป็น Sub prime เป็นสินเชื่ออสังหาริมทรัพย์ ยกตัวอย่าง มูลค่า 100 บาทขายเป็น CDO ขายได้เป็นร้อยๆ อันก็คือ Derivative ที่ Base on Sub prime เพราะฉะนั้นตัว Derivative Market มันสามารถ multiply ต่อไปได้เรื่อยๆ เพราะฉะนั้นมันไม่มีใครรู้เลยอย่างโลกปัจจุบันนี้ในการเงิน คนจะดู M2, M3 มันน้อยลงมาก M ที่เป็น Money น้อยมาก แต่ Derivative มันเริ่มมีบทบาทมากขึ้น เพราะฉะนั้นอันนี้ผมก็ไม่มีข้อมูลเหมือนกัน และก็ถ้าใครมีก็ยินดีตอบรับนะครับ เพราะว่าตัว Derivative หรือ sub prime เอง เขายังไม่รู้เลยว่า Underlining ที่มันมีปัญหาโดย sub prime มันประมาณ 300,000-500,000 ล้านเหรียญสหรัฐ มัน modify เป็นที่เท่าเป็น CDO เป็น Derivative มันคือ Over the Counter คือที่ผมเขียน CDO ขึ้นมาให้อาจารย์ภาณุพงศ์ และอาจารย์ถือ CDO ตัวนี้ไว้แล้วผมก็เขียนอีกแผ่นหนึ่งให้อาจารย์สมชัย แล้วผมก็เอาตรงนั้นตรงนี้มาผสมกัน แล้วอาจารย์ภาณุพงศ์ และอาจารย์สมชัยก็ไปขายต่ออีก เพราะฉะนั้นตรงนี้แหละว่ามันไม่รู้เท่าเท่า นั่นคือข้อที่หนึ่ง

ข้อที่สองถ้าผมฟังไม่ผิดเป็นเรื่องของ Global Warming ว่าจะแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างไร ผมเห็นด้วยว่าเป็นปัญหาที่สำคัญมาก เรื่องนี้เป็นเรื่องของทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ที่โลกให้ความสำคัญมากคือเรื่องของ Public Goods มันมี Free Rider มันมีอยู่ในเศรษฐศาสตร์การคลัง เราต้องรู้ว่า Public Goods คืออะไร คือมันไม่สามารถแยกหน้าที่ได้ว่าใครเป็นคนกินใครเป็นคนรับผิดชอบ ใครเป็นคนปล่อยของเสียแล้วมันก็ไม่สามารถไปตามเก็บเงินเขาได้ เพราะฉะนั้นมันเป็นเรื่องของ Public Goods เพราะฉะนั้นผมคิดว่าทางออกทางเดียวที่จะแก้ปัญหานี้ได้ก็คือใช้ Institute มาแก้ไข ใช้แนวคิดเศรษฐศาสตร์แบบอาจารย์ปกป้องมาแก้ไข ในเรื่องของ Institutional Economic คือมาแก้ปัญหา Market Failure คืออเมริกาเขาก็ปล่อยของเสียในโลก ทุกคนก็ปล่อยไม่มีหยุด เพราะมันไม่สามารถไปจับเขาได้ มันไม่สามารถ Exclude ได้ว่าใครเป็นคนปล่อยมันไปตามมือใครดมก็ไม่ได้ นี่คือ Public Goods แก้ออย่างเดียวคือการใช้สถาบันเข้ามาบังคับอันนี้ผมคิดว่าเป็นทางออกเดียวที่แก้ปัญหานี้ได้ ซึ่งจะใช้ภาคสถาบันอย่างไร ตอนนี้อยู่ที่ผมทราบก็มีแค่ Kyoto Protocol เท่านั้นเอง แต่ทุกประเทศก็ไม่ได้บังคับให้มา Sign ผมเห็นว่าเป็นทางออกเดียวที่จะ Move ให้ใกล้ขีดมากขึ้น ซึ่งเวลานี้ผมเองตอนนี้ก็ถูกเรียกกลับที่กระทรวงนะครับ ถ้ามีปัญหาอะไรก็อีเมลไปหาผมละกันนะครับ ต้องขอประทานโทษด้วย ชีวีตราขารก็อย่างนี้แหละครับ สวัสดีครับ

ดร.ภาณุพงศ์ นิธิประภา ขอเชิญดร.สมชัยครับ

ดร.สมชัย จิตสุชน ผมเดาได้จากคำถาม เข้าใจว่าผู้ถามคงเคยเห็นสถิติตัวเลข 10% ผมเองก็เคยเห็นเหมือนกันให้ผมเดาคงเป็นตัวเลขเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างต่างประเทศ ถ้าเกิดว่าต่างชาติเข้ามาลงทุน FDI แล้วเอาเงินดอลลาร์แลกเป็นเงินบาทเพื่อที่จะลงทุนที่นี่ แล้วเอาผลรวม cost ทุกอย่างมารวมกันแล้วดูว่าเป็นเงินสักกี่เปอร์เซ็นต์ ถ้าเป็นจริงตัวเลข 10% ไม่น่าแปลกใจ ยกตัวอย่างประเทศไทย net หมายความว่าเอาเข้าหักลบเอาออก FDI เงินที่เข้ามาสูงกว่า FDI เงินที่เข้ามาซื้อขายหุ้นซื้อบวอะไรต่างๆ แต่ว่าต้นทุน cost ต่ำมาก หมายความว่าเอาเข้านับที่หนึ่ง เอาออกนับที่หนึ่งบวกกันเป็นเท่าไร ถ้าอย่างนั้นอาจจะเกิน เพราะว่าเข้าไปเยอะมากออกไปเยอะมากในเวลาเดียวกัน เข้าเร็วออกเร็ว คำถามต่อไปคือว่าตัวเลขร้อยละ 10 มันดีหรือไม่ดี เช่นนั้นมาดู Basic ก่อนเงินทุนจำเป็นต้องเคลื่อนย้าย เคลื่อนย้ายมาซื้ออะไรต่างๆ เข้ามาซื้อหุ้นซื้อ bond ซึ่งเรามักจะเหมาะว่าเป็นการเก็งกำไรเสมอไป เรื่องต่าง ๆ มันก็มี Activity ต่อเนื่องกันในการผลิต เช่นการนำเม็ดเงินมาซื้อหุ้น บริษัทที่มีหุ้นอยู่ในตลาด ไม่มีใครรู้ว่าจะเป็นอย่างไรจริงผลิตหรือไม่ผลิตไม่ใช่ออย่างนั้น และการไป Control ตรงนี้มันไม่ดีต้องพยายามลดมันลงมันอาจจะไปกระทบ Function ในส่วนนั้นด้วย ส่วนที่ต้องระวังจริงๆ คือเมื่อมีหลักฐานชัดเจนว่ามีความเชื่อที่จะ Support ได้ว่าเงินเข้ามาและเข้าเร็วออกเร็ว จนกระทั่งอย่างที่ผมเรียนมันมี Instabilise จนทำให้อัตราแลกเปลี่ยนผันผวนเร็วจนเกินเหตุ ทำให้ภาคการผลิตปรับตัวไม่ทัน อย่างเช่นโรงงานประกอบ สามารถแข่งขันได้กำไร พอผ่านไปอีกอาทิตย์หนึ่งค่าเงินบาทแข็งขึ้นร้อยละ 5 กำไรร้อยละ 5 หายไปแล้ว ผ่านไปหนึ่งอาทิตย์สองอาทิตย์โรงงานก็เปิดใหม่ โลกความเป็นจริงเป็นไปได้ คุณเปิดโรงงานที่ปิดโรงงานที่ ถ้ามันผันผวนมากเกินไปการคาดการณ์ที่เกินกว่าจะรับได้อาจปรับตัวไม่ทันจึงมีต้นทุนในการปรับตัวสูง ยกเว้นถ้าเรามีเครื่องมือทางการเงิน ในประเทศต่างๆ ซึ่งมันเพียงพอสำหรับธุรกิจ Certificate และมี Access พอในการเข้าถึงก็คือเครื่องมือที่ไม่แพงจนเกินไป เพราะฉะนั้นเราเริ่มที่เดินในทางนี้มากขึ้น ตรงที่จะดีไม่ได้ผมว่ามันไม่ถ่วงขนาดนั้นเพียงแต่ว่าเงินทุนเคลื่อนย้ายควรจะมียู่อ้อมยามมาถึงขึ้นว่ามี Sterilize แต่ต้อง Present ได้ว่ามันดีอย่างนั้นจริง

ประเด็นที่สองคือเรื่อง Global Warming อันนี้เป็นประเด็นที่ตีมากที่สุดที่ผมเคยเรียนไว้ตอนท้ายก็คือว่า อันนี้เป็นสิ่งที่ตีมากที่สุดเหมือนกันจำเป็นต้องมี Coordination ควรจะแก้ปัญหา Public Bads , Pubic Goods อย่างที่อาจารย์เอกนิติพูด Global Warming ก็คือ Public Bad คุณแก้ไขปัญหานี้ไม่ได้ถ้าไม่มี Coordination Kyoto Protocol ก็เป็นตัวอย่างหนึ่งที่พยายามที่จะมี coordination แบบนี้ อย่างเช่น มันมีความคิดใหม่ๆ คือมี Carbon Credit คือสามารถซื้อขายได้ อันนี้คือการใช้กลไกตลาดเข้ามา พวกนี้ต้องการการ Coordination และมีเครื่องมือต่างๆ เข้ามาใน Market Place เป็นกลไกตลาดอยู่ ปัญหาหนึ่งก็คือเมื่อโยงกับปัญหาที่ว่าแล้วคุณจะทำกีดการบริโภคหรือไม่ ถ้าการบริโภคนำไปสู่การทำลายทรัพยากร จนกระทั่งนำไปสู่การล่มสลายของทรัพยากรธรรมชาติเป็นจุดที่หลายกลุ่มคน จนกระทั่งบางประเทศเสี่ยงต่อการสูญเสียนี่เป็นปัญหาใหญ่ เพราะอย่างนั้นควรจะแทรกแซง ผมเป็นคนหนึ่งที่เชื่อทฤษฎีพื้นฐานที่ว่าคน rational ตลอดเวลาและ perfect ตลอดไป ผมไม่เชื่ออย่างนั้น คุณ perfect ต่อไปตั้ง 5 ปีแล้วคุณยังรู้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นแล้วคุณรู้ว่าอะไรคืออะไรเร็วสำหรับเรา ผมเชื่อว่ามันมีความเป็นจริงของ human guilty อยู่ มันมีความเป็นจริงตรงนั้นอยู่ซึ่งจะเป็นจริงหรือไม่ก็ตาม เพราะฉะนั้นไม่ได้หมายความว่า option หรือที่เสนอขึ้นมามันจะฉลาดกว่านะครับ

ดร.ภาณุพงศ์ นิธิประภา ท่านสุดท้ายครับ อาจารย์พลายพล เชิญครับ

อาจารย์พลายพล คัมภรทรัพย์ ถามทุกคนนะครับ ใครจะตอบก็แล้วแต่ ว่าโครงสร้างสถาบันภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ไม่ว่าจะด้านการเงินการคลัง ซึ่งปัจจุบันนี้เรามีอยู่นอกจากแบงก์ชาติแล้วก็มีกระทรวงการคลัง สำนักงานประมาณ สภาพัฒนาและอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ท่านมองดูแล้วคิดว่ามันเพียงพอหรือมีประสิทธิภาพมากพอไหมในโลกปัจจุบันไปถึงโลกอนาคต แล้วท่านคิดว่ามันมีโอกาสที่จะปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงอะไรอย่างไร อันนี้รวมจนกระทั่งถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จริง ๆ แล้วก็แก้ไขไปแล้วบ้าง ก็อยากจะถามความเห็นส่วนตัวว่ามันควรมีอะไรที่จะต้องแก้หรือเปล่า ที่ผมถามเกี่ยวกับดร.ปวิญโดยตรงเลย เพราะที่ผมกล่าวไปเมื่อสักครู่นี้ ดร.ปวิญก็มีส่วนในการก่อตั้งและบริหาร เพราะฉะนั้นถ้าดร.ปวิญมาเห็นเราพูดในวันนี้แล้วอาจจะถามว่าแล้วคนรุ่นเราจะคิดอะไรอย่างไรต่อใหม่ ผมก็เลยตั้งคำถามนี้ขึ้นมาครับ ขอขอบคุณครับ

ดร.สมชัย จิตสุชน: ผมคิดว่าในปัจจุบันเราอาจจะต้องมีเพิ่ม ตอนแรกคิดว่าดีอยู่แล้วโดยเฉพาะนโยบายการเงินการคลังนะครับ การคลังมีอยู่สองหน่วยด้วยกันคือสำนักงานประมาณและสศค.นะครับ การเงินมีแบงก์ชาติและสภาพัฒนาที่เป็นภาคส่วนคู่อีกทีหนึ่ง ไม่ใช่แค่การเงินการคลังแต่คอยดูแลทั้งหมด ปรากฏว่ามันมี Package อื่นซึ่งเป็นการจัดการสมัยใหม่ซึ่งผมไม่แน่ใจว่าเป็นบทบาท เพราะไม่แน่ใจว่ามันดีหรือยัง อันที่หนึ่งคือการกำกับดูแลสถาบันการเงินทุกวันนี้อยู่กับแบงก์ชาติและก็มีที่ผ่านมาระหว่างแบงก์ชาติและกระทรวงการคลังแยกไปอีก ความคิดหนึ่งมันมีประเด็นที่เกี่ยวกับทฤษฎีอยู่ เช่นเมื่อรวมกันอยู่แล้วมันดี คล้ายๆ กับ Conflict of Interest แต่มันไม่ใช่ Conflict เพราะ Conflict คือผลเสีย นโยบายบางอย่างหรือมาตรการบางอย่างดีสำหรับนโยบายการเงินแต่ไม่ดีสำหรับการดูแลแบงก์ ยกตัวอย่างเช่นแบงก์กำลังชวนเซ ก็ต้องคิดว่าควรเก็บไว้หรือปล่อยให้มันล้มไปดี ในแบบบทบาทใหม่ก็ไม่เหมือนกัน กระทรวงการคลังเสนอว่าจะต้องแยก แต่แบงก์ชาติเสนอว่ายังไม่จำเป็นต้องแยกถ้าแยกแล้วมีปัญหา ผมคิดว่าในเรื่องนี้ในความคิดของผมต่อให้ยังไม่แยกก็ยังมี Internal Setting บางอย่างป้องกัน Policy ซึ่งผมไม่แน่ใจว่ามีอยู่หรือไม่ในแบงก์ชาติตอนนี้ แต่ถ้าคิดว่าแยกกันดีกว่าก็ต้องคิดตามว่า ถ้าแยกไปแล้ว Independent ของหน่วยงานใหม่เป็นอย่างไรเพราะว่าเป็นแหล่งผลประโยชน์ที่ใหญ่มากที่หนึ่ง ถ้าธนาคารเมืองเข้าไปคุมได้สามารถคุมการคลังได้ทั้งหมด เงินมหาศาลจริงๆ ที่ผมคิดว่าควรคิดเร็วๆ คือความชัดเจนของกฎหมาย ผมคิดว่ากฎหมายที่เขียนขึ้นเพื่อระบบเศรษฐกิจไม่มีเจ้าภาพ ไม่มีเจ้าภาพจริงๆ มาดูแล มันเป็นเรื่องที่วากฎหมาย พรบ.ลงทุนของต่างดาวหน้าตาเป็นอย่างไรดี เดี่ยวทางนี้พูดอย่างหนึ่ง กระทรวงการคลังพูดอย่างหนึ่ง ข้าราชการอีกสองสามคนพูดอีกอย่างหนึ่งคือมันน่าจะมีใครสักคนที่นั่งสังคายนา เรื่องกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจ หน้าตามันควรเป็นอย่างไร ทุกวันนี้มันไม่มีด้วยซ้ำว่าควรจะมีร่างกฎหมายใหม่รูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไร ครับ นั่นเป็นสองอย่างที่น่าสนใจ ขอขอบคุณครับ

ดร. อัครวิน อาสุยา: จริงๆ ปัญหาตอนนี้ไม่ใช่ปัญหาด้านโครงสร้างมากเท่าไรแต่เป็นปัญหาด้านพฤติกรรมมากกว่า พฤติกรรมที่ว่าบางครั้งถ้าเรามีเป้าหมายอะไรบางอย่างแล้ว แชนชาของภาครัฐขัดกันเอง ไม่เอื้อต่อการนำไปสู่เป้าหมายนั้น ยกตัวอย่างง่ายก็คือการควบคุมราคาสินค้า การควบคุมราคาสินค้าก็เหมือนที่อาจารย์ภาณุพงศ์ ว่าอาจจะทำได้ในระยะสั้นๆ เพราะจริงๆ มันบิดเบือนกลไก มันทำให้ผู้บริโภคต่อไปจะลำบากเพราะไม่มีสินค้ามาบริโภค คนเขาไม่ยอมผลิตมันไม่มีกำไร ไม่คุ้มทุน ซึ่งมองไปแล้วขัดต่อการกระตุ้นการลงทุน การคุมราคาสินค้าเกือบร้อยละ 50 ของตะกร้าผู้บริโภค ถูกควบคุมหรือถูกจำกัด นี่แยกตัวอย่าง สำหรับหน่วยงานภาครัฐ 4-5 หน่วยงานที่เข้ามาดูแลทางด้านเศรษฐกิจ ควรมีการจัดโครงสร้างหรือเปล่าผมก็ยังไม่มีความรู้ที่จะตอบอย่างชัดเจน แต่อยากจะเรียนให้

ทราบว่ามีหลายประเทศถ้าจะเอาแยกการกำกับดูแลสถาบันการเงินออกจากแบงก์ชาติ ซึ่งจะแยกเป็นสองบทบาทออกไป บทบาทแรกคือการกำกับนโยบายการเงินเพื่อเสถียรภาพด้านราคา เพื่อให้เศรษฐกิจโตอย่างมีเสถียรภาพ อีกอันคือเอานโยบายกำกับดูแลสถาบันการเงินมีประสิทธิภาพดี เพราะว่าบางคนเชื่อว่ามี Conflict of Interest ในปัจจุบันนี้ถ้าเราดูประเทศจำนวนหนึ่งจะพบว่าเขาเริ่มใช้กันแล้ว ยกตัวอย่างออสเตรเลีย อังกฤษ ญี่ปุ่น เกาหลี พวกนี้เขาแยกกันไปหมดแล้วก็มีหลายประเทศที่ไม่แยก แต่ประเทศที่แยกไปแล้วก็มีสถาบันการเงินที่ล้มเพราะความผิดพลาดของการกำกับดูแลก็ยังมีอยู่ ยกตัวอย่างเช่น ออสเตรเลีย ตอนที่แยกออกไปเป็น AFTA ภายในปีแรกๆ ของการแยก Insurance หรือบริษัทประกันภัยล้ม กลายเป็นข้อดีของธนาคารแห่งชาติที่ไม่ต้องรับผิดชอบปัญหาที่เสียชื่อเสียง หรือตรงกันข้ามกันดูอย่างอังกฤษ พอแยกออกมาในปีที่แล้ว ธนาคารขนาดกลางล้มแต่ไม่ยอมให้ล้มก็คือคุ้มมันเอาไว้ ปัญหาที่ต้องวิเคราะห์หรือออกมาคือ ขาดการประสานงานระหว่างสองหน่วยงานนี้ ซึ่งโดยธรรมชาติโดยลักษณะของธนาคารแห่งชาติที่เข้ามาดูแลเสถียรภาพที่เศรษฐกิจอย่างไรก็ต้องดูแลเสถียรภาพของสถาบันการเงินอยู่ดี แต่พอมี Coordination เกิดขึ้น เป็นความผิดของ FTA ธนาคารแห่งชาติหรือแม้แต่กระทรวงการคลังซึ่งเข้ามาจําจนเกินไปก็ก่อให้เกิดปัญหาได้ ถ้ากลับมาดูในบ้านเราเอง พรบ.ใหม่ที่จะออกมาจะมีคณะกรรมการที่ดูแลอยู่ 3 คณะกรรมการ คณะกรรมการนโยบายการเงิน คณะกรรมการที่ดูแลสถาบันการเงิน และคณะกรรมการที่ดูแลระบบชำระเงิน คณะกรรมการทั้งสามนี้แยกเป็นอิสระซึ่งกันและกันโดยมีคนจากแบงก์ชาตินั่งอยู่จำนวนน้อย คือคนหนุ่มมาจากข้างนอก ซึ่งเรื่องของ Conflict of Policy ผมมองไม่เห็นว่ามันมี ถ้ามันมีก็มีโอกาสน้อยมาก เพราะคนนอกนั่งอยู่เป็นส่วนใหญ่ ถ้ามีอยู่ 7 คน เป็นคนนอกอยู่ 4 คน จากแบงก์ชาติ 3 คนเป็นคณะกรรมการ ซึ่งถ้ามองเป็นระบบปัญหามันไม่ได้อยู่ที่โครงสร้างเท่าไร มันอยู่ที่วิธีการคัดเลือกคนเข้ามานั่งอยู่เป็นคณะกรรมการตรงนี้นั่นแหละที่น่าจับตามอง

รศ.ดร.ภาณุพงศ์ นิธิประภา: ขอบุคคลประโยคเดียวระบุว่าท่านผู้ร่วมอภิปรายทั้งสี่ท่านให้ความเห็นตรงกันว่า แม้ท่านอาจารย์ป่วยจากไปแล้ว คุณธรรมของท่านคำสอนของท่านยังคงอยู่กับเราในขณะที่เราก็ได้ประกอบให้เกิดคุณงามความดีเกิดขึ้นจากการบริหารประเทศหรือการทำงานส่วนตัวด้วยครับ

รายการเอกสารสรุปการสัมมนา
(Seminar Paper Series)

- หมายเลข 1 "ความยากจน แรงงาน และสวัสดิการ: โจทย์สำหรับรัฐและชุมชน"
วันที่ 26 พฤศจิกายน 2550
- หมายเลข 2 "มาตรการ 18 ธันวาคม, Capital Controls และเศรษฐกิจไทย"
วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2550
- หมายเลข 3 "แปรรูป กฟผ. แบบของไทย...มีอะไรน่าเป็นห่วง?"
วันที่ 22 ธันวาคม 2548
- หมายเลข 4 "เขียนทำไม? เขียนอย่างไร?"
วันที่ 19 กันยายน 2550
- หมายเลข 5 "การบริหารนโยบายเศรษฐกิจมหภาคภายใต้สถานการณ์เศรษฐกิจโลกในปัจจุบัน"
วันที่ 10 มีนาคม 2551

